

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

ט' – ט"ו תשרי תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קידושין. האיש מקדש – פרק שני דף מב עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזון)"
 ר"א תוספות

בפסח אחד – אף על פי שאין בו כוח לכל אחד, דקסבה אבילות פסחים לא מעבבא, אלא איתיה דם לחודא. מיהו – מן המקרא עצמו, דמכל מקום אחד מן שוהטו בשליחותיהם. דאית ליה שוהטות – דהא של כל הקהל הוא, אבל שליח בעלמא – לא. ויקחו להם איש וגו' – אחד לוקח לכל המשפחה, איש זוכה – ולעולם משום דאית ליה שוהטות בניגויה. דקאמרת: איש ענין – ענין

בפסח אחד – ושנאמר וישחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים, וכי כל הקהל בולם שוחטים? והלא אינו שוחט אלא אחד! אלא מכאן שכל ישראל וצאנים בפסח אחד. שליח בקדשים מנא ליה? – מנייהו. וירלימא שאני החם דאית ליה שוהטות בניגויה! – אלא מהכא: ויקחו להם איש שיה לכות אבת שיה לכות. וירלימא החם נמי, דאית ליה שוהטות בניגויה! – אם בן תרי קראי למה ליה? אם אינו ענין להקבא השיך – עניהו ענין להקבא דלא שיך. האי מביעי ליה לכדריה יצחק. דאמר רבי יצחק: איש זוכה ולא נהנין זוכה. ההוא מ'איש לפי אכילו' נפקא. – ואפתי מביעי ליה: השיחטו את הפסח על תיחוד! – סבר לה כמאן דאמר: אין שוחטין את הפסח על תיחוד. – ואלא הא דאמר רב גידל אמר רב: מנין ששלחו של אדם כמותו – שנאמר ונשיא אחד נשיא אחד ממשוה. תיפוק ליה שליחות מהכא! – ותיסברא דהא שליחות הוא? והא קמניס לאו בני שליחות נינהו! אלא כי הא דרביא בר רב הונא. דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל אמר רב: מנין שזכיין לאדם שלא כפניו – שנאמר ונשיא אחד נשיא אחד. – ותיסברא וכות היא? הא חובה נמי איפא. דאיפא דניחא ליה בהו ולא ניהא ליה בבקעה, ואיפא דניחא ליה בבקעה ליה ניהא ליה בהו! ואלא דרביא בר רב הונא. דאמר רבא בר רב הונא אמר רב גידל אמר רב: מנין ליתומים שפאו לחלוק בנכסי אביהו, שבות דין מעמידין להם אפטרופוס לחוב ולפנות. – לחוב אמאי? – אלא:

שאני הם דאית ליה שוהטות בניגויה – פירוש: אבל לשליח שליח היבא לריבא שוהטות – מנליה? ואין לומר דאין הכי נמי, היבא לריבא ול שוהטות בניגויה לא מצי שרייה שליח – דהא תנן בפרק 'האשה' (פסחים פ"ב). הרי שאמר לו רב 'צא ושחט עלי הפסח', ושכח ממך אור לו רבו, גדי את טלה – יחך גדי וטלה ויאמר: אם גדי אמר לו רבי – טלה שלי וגדי שלי, ואם טלה אמר לו רבי – גדי שלי וטלה שלי. ומקאמר 'עלה שלי וגדי שלי' – דשמישט עליו ול שוהטות בניגויה, אפילו הכי שוחטו דין עבור רבו. אלא דמיני שליח שליח היבא דאית ליה שוהטות בניגויה, ואם תאמר: אמאי לא דחי לעיל נמי, דהדיא דרבי יוחנן ע"ה כן קרחה מיירי דאית ליה שוהטות בניגויה. דיאמר רבא דכל ישראל וצאנים בפסח אחד, דקסבר אבילות פסחים לא יתבא – ואם בן האר דקאמר אחד שוחט בכולו מיירי דאית ליה שוהטות בניגויה, דהא כתיב קרא מיירי. אבל לריבא דיתרש כן קרחה, דאמר רבא ישראל אין וצאנים בפסח אחד, לפי שערך דכל אחד יאכל כות – אם בן האר ישחטו אתו כל קהל עדת ישראל! – אלא בן האר לומר דאחד שוחט פסחים הרבה, ומחז פסח ליבא לכל אחד כות. ואם בן מפיץ שופר דהיבא לריבא שוהטות, דמיני שוחט.

איש זוכה ואין שוחט – אם תאמר: ומה לי לריבא דאין שוחט? כן ענין (למ"א) דאין די לקסן ויש לומר: דלגבי פסח איש ציטריך, דסלקא דערך היאל השיך שבביתא פסחים, וערך לדתנתו עליו, דכתיב (שמות י"ב) 'שה לביית' אפילו קטן – אימא אף לאתריה וכו'. קא משמע לן, **אלא** לחוב על מנת לכות – וקשה: דאמר פירק 'הזקין' (גיטין נ"ב) דאין האפטרופוס רשאין לחוב ולכות בנכסי תומים, ופריך רתבא לכות אמאי? לאי תשובה: לחוב על מנת לחכותו של לומר: דהתם מיירי בתביעת חובת שיש לאתריה עליהם, ובהא ודאי אין רשאיין, דשמואל לא יתבעם בשחן גדולים. רשון תובא לשחט בשביל היתומים, כי הבא בחלוקה דרקקעית, דרבי נמי צריכין לחלוק בהם – והאי מעמידין אפטרופוס לחוב על מנת לכות. **יתומים** שבאו – אומר רביהו: דהא דרדקא שבאו, אם היה האחד מוחה – לא חלעדיא אפטרופוס לחלוק בהם כרחם. ומחוקת ארץ אין להיבא ראיה. שחיו שם כמות וזכיין שריים. דשאני תתם שדיה על פי הייבור ואורים תומים. ומיהו, קשה מהא דאמר פירק 'אלמנה לכהן גדול' (יבמות ס"א), גבי כהן שמת והניח אשה מעוברת ועדימה, וקאמר רתבא: וברמי אבאלו, ואי משום חלוקה חובת, פירוש: דשמואל ימצא עובר וכו', וקיימא לן (שם) לוד – מאביל, שאינו לוד – אינו מאביל, בעניניה לוד תקנתא כרב נחמן. דאמר רב נחמן

אמר שמואל: יתומים שבאו לחלוק בו, מכל מקום שעינין מהתם דאף על גב שהאדרי קטן ביורה, ואין בו דעת לישאל אם רוצה לחלוק אם לאו, דמיא דערב – דעבידין ליה תקנתא. היבא אומריין דוקא באו ושמואל שי לומר: דהתם תקנה היא לעובר, שמתעלה חלקו בכך שהעבדים אובלים בתרומה, לפי שהתרומה בולד. ועוד: משם לא משמע שאם האחד היה מוחה פירוש שנוכל להעמיד לו על כרוח האפטרופוס לחלוק, וברורין להם חלק פה – מלשון 'ברורין' היה מדוקדק רבינו יצחק הדיוני בל גורל, דמה בריהו שייך בגורל? והיה מפרש שאין צריכין גורל ולא שוחט בית דין, וכל החלוקה חלוייה ברעתה, מנו שחיו עינים יתומים עצמם אם היו גדולים, ושדיה כל אחד בחרר לעצמו וזוכה בשליו. וכן לענין דינא גורל אין אינדינא נמי בריאה לכיטי יצחק דהוה כיתומים עצמן ויכולין לחלוק שני חפצים, אף על גב דהררייהו צריכי להאי וצריכי להאי. ושיך גידא גורא איגוד. שהעמידו חכמים אלו אפטרופוס ששענו על ידי בית דין מני יתומים עצמן, לחלוק בלא שוחט בית דין וכל גורל, ובסברתיהו לכך חלוייה החלוקה, כשי איתם גורלים וחולקים בבכסי אביהו, שבורר כל אחד לעצמו. והוא חרין לענין דינא גורל אינו, דמנדיא חלוקה האפטרופוס לגמרי, ולא יוכלו למחות שיהיהו. ורבינו רחם מפרש דהיינו וקאמר בגורל, וכי מירוחא דחילוי גורלות: ומה שריך שוחט בית דין, דוקא ברבא ולא שריך דינא גורא אינו. וברורין שפיר בגורל. בנא אם יש של ששלו שרות. שלא לחלוק כל אחד לשלשה חלקים, אלא בוררין כל אחד לכות שיהא כל אחד בבת שבת. וכמה עניני ברידות שי בחלונות תוסלות, ושיך לומר שפיר 'חלק יפה'. ושבו דהיה רבינו יצחק לפירוש רבינו ר' אה

1 הא דטעו את דלא טעו - הא הדין קמי' למימר הא - דטעו בשתות, הוא - דטעו
2 בפחות משתות. ולא איצטריך לומר יבולין למחות ברוחות. אבל שיה שלים מעי
3 אמר ליה לתקני שדרתיך בר - ואם תאמר: הא אמרינן בפרק 'אלמנה ניזונה' (כתובות
4 ק,א): שלח ממאן? אבל אמר בר נתנן: שליח ברייתן. משמע פחות משתות - המקום קיים,
5 כרייתם. אמר גופיה קאמר רבא דהוה שליח שליח
6 מצי אמר ליה לתקני שדרתיך בר. משמע
7 הדמקח בטל אף פחות משתותו ואומר רבינו
8 שמואל בן מאי: הרב רבי משום דר' נתנן
9 קאמר, וליה לא תבא ליה. והבא נשבעה
10 דנפשיה. ורבינו חם מפרש: דהתם מיירי בשליח
11 הדינין. דאלמנתי רבנן לחיות במתום. והבא מיירי
12 בשליח דשיחי הולקת בעצמו. אי נמי יש לומר:
13 דנדר דרשיה התם שלח ברייתן. ודמקח קיים. ח
14 האונאה מיזא עריך לדחורי. והבא נמי הכי
15 קאמר: לתקני שדרתיך בר - וגריך לדחורי
16 האונאה. ולא כשאר אדם דפחות משתות הוא
17 מזדליה. **הבי'** גרסינן בארנסטוס: הא דאמרין יתר
18 משתות בטל מקח לא אמרן אלא דלא אמר נפלו
19 בשומא דבי דינא אבל אמר נפלו בשומא דבי
20 דינא כל - כלומר, הדמקח קיים. ולפי גיטא זו
21 מיייתי ראהו מרבן שמעון בן גמליאל דאמר מרבן
22 קיים, ולא כרייתיה ליה לרבא דהוה רב נתנן
23 לעיל, דהכתב כבימהו לא דאמרן שותח קדא
24 ותחזור אונאה - לא אמרן אלא במשטלים, והא
25 כתוב בהו אונאה אי קנה מידי מעיקר לא תנתי -

1 **הא** - דפטעו, הא - דלא טעו. - אי דלא טעו
2 **מאי** יבולים למחות? - יבולים למחות ברוחות.
3 **אמר רב נתנן**: האמון שחלקו הרי הן פלקוחות;
4 פחות משתות - נקנה מקחן, יתר על שתות - כגמל
5 מקחן, שתות - קנה וכוהור אונאה. **אמר רבא**: הא
6 **דאמרן** פחות משתות נקנה מקח - לא אמרן אלא
7 **דלא שיה שליח**, אבל שיה שליח - **אמר**: לתקוני
8 **שדרתיך**, ולא עווותי. והא דאמרן יתר משתות כגמל
9 **מקח** - לא אמרן אלא דלא אמר 'אפילו נפלו בשומא
10 **דבי דינא**, אכל אמר 'נפלו בשומא דבי דינא'
11 **במרבן קיים**. ותנן: שום הדינים שפתיחו שתות
12 או חותירו שתות - **מרבן כגמל**. רבן שמעון בן
13 **גמליאל אומר**: **מרבן קיים**. והא דאמרן שתות קנה
14 **וכוהור אונאה** - לא אמרן אלא במשטלים, אבל
15 **במקרקעי** - אין אונאה לקרקעות. ובמקרקעי
16 **אמרן** אלא דפלו ענייניא, אכל פלו במשטתא -
17 **לא כדריבה**. דאמר רבה: כל דבר שבמדה ושכבמקל
18 **ושכמנה**, אפילו פחות מבדי אונאה - נמי חוזר.
19 **והא תנן**: השולח את הכעורה ביד חרש שומע
20 **וקמן** - פטור מדני אדם, והיב דדני שמים. שליח
21 **בד פסק** - פסקת הייב. **ואפאי**: **נימא**: שלוחו
22 **של אדם כמותו** - שאני התם, דאין שליח לדבר
23 **עבירה**. דאמרין: דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי
24 **שומעים**. ודתנאי: שליח שלא עשה שליחותו -
25 **שליח מעיל**, עשה שליחותו - פעל תבית מעיל. פי
26 **עשה שליחותו** - דבעל תבית - פעל תבית מיהא
27 **מעיל**, אפאי? נימא: אין שליח לדבר עבירה! -
28 **שאני מעילה**, דילכא "חטא" **מתרומה**; מה
29 **תרומה משו שליח** - אף מעילה משו שליח.
30 **ויגליף מניה**! - משום דהוי מעילה ושליחות יד שני
31 **כתובים** בקאים פאהו, וכל שני כתובים שליחות
32 **פאהו** אין למפדיון מעילה - הא דאמרין שליחות
33 **יד מאי** היא? דתניא: **על כל דבר פשע**; **בית**

1 הא דטעו - הא פדחת שותת אוהורי. דרובו - מי שפגל לו חלק בדרום, אומר נוח
2 לי חלק בצפון. שותתה לי עם שדה מנוכה לה, שנפלה לו נאמנו. הרי הן בליקות בו'
3 - כך דיןן של לקחות קצוב, בפרק 'חובה' (בבא מציעא מט.ב), הכי גרסינן: והא דאמרין
4 יתר על שתות כגמל אמרן אלא דלא אמר 'נפלו בשומא דבי דינא' - הא דאמר
5 יתר על שתות כגמל חלוקה לומר - לא אמרן
6 אלא שלא חתנו מתחלה לומר חלות שומת ובדסיים
7 בשלשה, שון ביה ויתן. אבל קבלו עליהם לחיות
8 חלוקתם כון שום הדינין - אפילו יותר על
9 שתות מרבן קיים. דקיימא לן כרבן שמעון בן
10 גמליאל דאמר מרבן קיים, במסכת כתובות פרק
11 'אלמנה ניזונה' (נט.ג), ולא כבידא ליה לרבא
12 הא דאמר רב נתנן לעיל הלכה כדברי אבמי. אמר
13 והא דאמרין שותח עריך לחזור אונאה אמרן
14 אלא ככפפלי - דאונאה כתיבה בהו 'או קנה
15 מידי מעיקר לא תנתי' - דבר לגמל מיד ליה
16 בענייא - אבל חלוקת כרבן חלוקה לא אדח
17 ברעה וביפה, אלא העולם ברמים, ונטל זה
18 ברעה כפי דמים, והו ביפה כפי דמים. חוזר -
19 שאין זה כשאר אונאות, דקיימא לן ב'יהודה'
20 (בבא מציעא מט.ב) פחות משתות מחל איש.
21 דהתם - אין כל אדם יכול לצמצם הדמים, אבל
22 טועה מברד - טעת חווא, ונבטיא דרביא לא
23 בעדי. נימא שלוחו לא ארס מברות - תתיבס
24 שלוחו ולא השליח, אין שליח - חשוב שליח
25 לדבר עבירה, שתיחביב שלוחו, אלא הרי הוא
26 כעשה ממאילו. שליח שלא עשה שליחותו - גבי
27 הקדש קאי שדחי אצלו משתות לחזור. ושעת
28 כסבור שחן של חולין, ומסרו לשליח ליקח בהו
29 חלוקה, וקנה בהו שליח - שליח מעיל אלא
30 השלוחו, כסבור זה אינו שלוחו. אבל אם עשה
31 שליחותו בעל תבית מעל - נאמר קרבן מעילה.
32 הניא חטא מתיריית - לרוב דברים היא למודה
33 בתרומה במסכת מעילה (י.ט.ו) כתיב כבא
34 'וחטאת בשגגה מקדשי' ה"ו ובתים בתרומה
35 באוכלה בשוגג זלא ישאו עליו חטא'. משוי
36 שליח - לדשמתה. ותיקף מינה - כלכל
37 עבירה, דרש שליחותו לא ד - כפקדון. על כל
38 דבר פשע - בתי' לא שליח חזי כתיב
39 לחיב על המחשב - או על החיבור, שאם אמר
40 או חשב לשלוח יד כפקדון - הרי הוא ברשותו
41 מאותה שעה ואילו להתייבב ככל באונס
42 שיעלו בו, אפילו הוי שומר תנם, שלא הוי חייב
43 עד עכשין אלא בפשיעה. אין לי - שנתחבב
44 באונסן בשליחותו לא אלא בומן שלחה בה יד
45 הוא עצמו.

1 **שפאי** אומרים: לחיב על המחשבה פגשעה, ובית הלל אומרים: אינו חייב עד שישלח
2 **בו יד**, שנאמר 'אם לא שלח ידו' וגו'. אמרו בית שפאי לבית הלל: והלא נאמר 'על
3 **כל דבר פשע**! אמרו להם בית הלל לבית שפאי: והלא נאמר 'אם לא שלח ידו'
4 **במקלפת עדה**! אמרו בית שפאי לבית הלל: אם פן 'על כל דבר פשע' קמה לזי?
5 **שיכול אין לי אלא הוא**, אמר לעבדו ושלוחו כגון - תלמוד לומר 'על כל דבר
6 **פשע**! - הניתא לבית הלל, אלא לבית שפאי דמוקימי ליה להאי קרא במחשבה פגשעה,
7 נימא
8 אלא רוצה לומר: יותר מפלו פורחא, אבל מפלו - דמקח קיים. אמאי' מעל נימא אין שליח לדבר עבירה - תימה! הא על כרחך מיירי בשוגג, דבאי - ליה מעילה. דאין מעילה
9 במודי. אם כן יש שליח לדבר עבירה, דלא שייך למיני' דברי הרב דברי תלמידי - דברי מי שומעים' - כיון שזכא שונא דחכי נמי משמע בפרק 'מירוב' (בבא קאמ ט.א) דקאמר: הרי
10 שנתנו טעמא מן הערר אמר לבון 'טול טעמא מן שומא שלי', או נתנו לבון לכבדותו וב הרואה לו בטלה של בחירה. ודמיא דמיא שחתיאי בהון מרשות בעלים - נתחייבו דגבב במשכא הדין.
11 והקשה שותח חתם: חסאי אינו שולח לבר עבירתו ודו"ק; כיון שאין הדין יודע שזכא בא מגיבה - לא שייך למיני' דברי מי שומעים! ואומר רבינו יצחק הכהן
12 מיירי אפילו דנוכר השליח קאמר דמעל בעל הבית. והשגח פריך. אמאי מעלי נימא אין שליח לדבר עבירה, דדברי הרב דברי תלמידי - דברי מי שומעים! ואף על גב דנוכר השליח - מעל
13 בעל הבית, כדמוכח במעילה (כ.א.א), תינה נוכר בעל הבית ולא נוכר שליח - השליח מעל, נוכר שנינים - חנוני מעל, הוטסם. לפי דמעילה אינו אלא בשוגג כדפרישית, לפיכך מעל אותו
14 שלא נוכר, ואותו שנוכר - מויד הוא. מכל מקום דוקא אם נוכרו שנינים, הא אם נוכר השליח לבד - בעל הבית מעל.

קידושין. האיש מקדש – פרק שני דף מג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינולץ)"
רחוב תוספות

1 נילף מיניה – ממעילה. מה מביאה – אינה מתקימת אלא על ידי אחר – הגב מוכר
2 והלוהק לוקח. אף נביחה – אפילו נטחה שלית נתיביה הגב בתשלומי ארבעה וחמשה.
3 או בכזו – לרבות אפילו שלית. תחת השור תחת השן – דרך מנייתו יתירה הוא.
4 ודרשו: לרבות שאם מינה שלית תחרו לטבוח – חיוב הגב. מאי איבא למישרי – נילף

5 מינה דיש שלית לרבר עבדוהו הוא ולא שלוח
6 גרסין. ולפני דאמר אין מלפיו – לית לו
7 למילף ממעילה וטביחה דיש שלית לרבר
8 עבדוהו. ומסברא אין שלית. דאית לו לממר דיש
9 לו לשמוע דברי הרב. הני "הוא" "הוא" מאי
10 דריש בהו? למעוטי שנים אוחזין וכו' – פטרורין
11 מותנתא דשחוטין חזין. ההוא ולא אנוס –
12 "הוא" משמע שיהא חריטיו ובישמוס דעת.
13 קבני שני כתובים הכהו כחדא מלמידי –
14 וילף ממעילה וטביחה דיש שלית לרבר עבדוהו.
15 הני "הוא" דריש להו חד – למעוטי שנים
16 אוחזים. וחד – למעוטי אנוס. ולית ליה דרשה
17 ד"הוא" "הוא". ככלל דתנא קמא ב' –
18 בתמיה. דינא רבה ודינא זוטא איבא ביניהו –
19 לשמאי מתידיב ברינא רבה – בעונש גדול.
20 ולתנא קמא לא מיעוש כולי האי כהורג עצמו,
21 אלא כהורג – ואוחזי יבא – וזו מרד. שקראו
22 "אוחזין" בפני המלך. אם תצו לופי – דהאי
23 חיוב דקאמר שמאי – בדיני אדם קאמר. וילף
24 ממעילה וטביחה. ושקבר שני כתובים הכהו
25 כאחד כו' – אפילו הכי מודה הוא באומר כו',
26 והואל ונתנה שליתו זה. שלית נעשה עד – בין
27 לקידושין. בין שלחה ממון לבעל חובו –
28 מעשרך שלית עם עד לזוהת שנים. או אם
29 שניהם לזוהת בין חזו – שניהם מעידים
30 בדרב. הכי נמי דלא חזו קידושה? – ולא ראו יכו
31 אמרין כסתדרין נכטא. עזר שיאמר "אתם
32 עדיי" – הני מילי בעדי הודאה. שפעמים שאדם
33 מודה לתובע מנה ואומר "ודיין עמך" מפני
34 שרצה להשתקו מעולו עד לאחר מנה. ואף על
35 פי שאינו חיוב לו ככלל. לפיכך אין השומע יכול
36 להעיד "בפני הודה" עד שיאמר "אתם עדיי".
37 אבל בעלמא. לא. אלוסי אלוהת לפיחיל –
38 העדות. כבעשה הדבר על ידי השומע. הוא
39 דאמר. רב. שלית ועד אחר – יכולין להעיד
40 על הדבר. אופיך – דבית הלל לבית שמאי.
41 מהני איפכא – מלפונתא דאמרמי. וחלבתא
42 שלית נעשה עד גריסין. חן הן עדיי – בשלחה
43 נעשה עד. וכן גריסין – אם שלח גט לאשתו
44 עד ידי עד שנים.

1 מורד – מבלכות זהה דקאמר ליה ואוחזי יבא כו' – פירש בקונטרס. מורד היה מוא
2 דקאמר "ארוני יבא" בפני המלך דוד. ולא נודיא, שהרי יבא לא היה מורד
3 מבלכות ואומר רבינו מאיר אביו של רבינו תם. מה שאמר לו דוד שילך לביתו לאכול
4 ולשתות והוא מילא דבר. כדכתיב "כל עבד ארוני על פני השדה חונים ואני אבא אל בית
5 לאכול" ע"ז? בתמיה. ולא היה לו לסרב. וש
6 מפרשים דמורדו היה – שקדומו לומר "ארוני
7 יבא" קודם המלך דוד.

8 **שלא** מעיני בכל התורה כולה זה נטנה זה
9 מתחייב – ואם תאמר: הוא איבא
10 מעילה, שאם אמר המורד לשלוח "אכול ככר זה
11 של הקדש", והשלוח לא ידע שהוא של הקדש –
12 דריש המגלה. ובאפי' זה נטנה זה מתחייב על
13 דבר נטנה. ומעילה לא מתחייב המגלה על ידי
14 הנאת השלוח. אלא על ידי הנתיבה דשליח. ומיד
15 דאנביחה שלוח – קנייה. והואו שעתא חיוב
16 משלח. אמנם מסופק היה רבינו יצחק באומר
17 לשלוח "דחשתי ידך לבר של שמן ותנתה זה
18 הסיכה", או "שב על ערות של הקדש", או
19 הדתנסם בניו עלה. והשלוח לא ידע דחם של
20 הקדש. והשתא לא עשאו שלית. אלא מן התנאה
21 – אם יתחייב המגלה. כדאמרין בני מעילה. או
22 דלמנא: זה נטנה זה מתחייב לא אמרין.
23 **ולא** אמר להם אתם עדיי הכי נמי דלא חזו
24 קדושה – ופשיטא דודו קדושהו ממעט
25 דלא מצרכי לומר "אתם עדיי" כי אם בהודאה,
26 כדאמר בסנהדרין (כטא) שאם אמר לחבירו
27 "אתה חיוב לי מנה" והודה בפני שנים, אם לא
28 אמר אחר מזהם "אתם עדיי" – יכול לומר לו היום
29 או למחר "משעה אני בך". מיהו, או לא טעין –
30 לא טענין ליה. אבל עשוי אדם שלא להשביע
31 עצמו. כגון אם הודה הלה בפני שנים "לחייב אני
32 לך" בלא תרביע המלוה – טענין ליה אפילו כי
33 לא טען.
34 **עד** כאן לא פליגי אלא כו' – תימה! אמאי
35 קאמר "עד כאן לא פליגי" כי נמי פליגי –
36 מי לא פריך שפיר ממילתיה דבית הלל? ויש לומר
37 היינו טעמא דלא רבה למיפריך בבית הלל, דהיה
38 מצי לשנויי אפיוך. בדמשני בסמוך.
39 וכן

1 **מורד** מבלכות זהה דקאמר ליה ואוחזי יבא כו' – פירש בקונטרס. מורד היה מוא
2 דקאמר "ארוני יבא" בפני המלך דוד. ולא נודיא, שהרי יבא לא היה מורד
3 מבלכות ואומר רבינו מאיר אביו של רבינו תם. מה שאמר לו דוד שילך לביתו לאכול
4 ולשתות והוא מילא דבר. כדכתיב "כל עבד ארוני על פני השדה חונים ואני אבא אל בית
5 לאכול" ע"ז? בתמיה. ולא היה לו לסרב. וש
6 מפרשים דמורדו היה – שקדומו לומר "ארוני
7 יבא" קודם המלך דוד.
8 **שלא** מעיני בכל התורה כולה זה נטנה זה
9 מתחייב – ואם תאמר: הוא איבא
10 מעילה, שאם אמר המורד לשלוח "אכול ככר זה
11 של הקדש", והשלוח לא ידע שהוא של הקדש –
12 דריש המגלה. ובאפי' זה נטנה זה מתחייב על
13 דבר נטנה. ומעילה לא מתחייב המגלה על ידי
14 הנאת השלוח. אלא על ידי הנתיבה דשליח. ומיד
15 דאנביחה שלוח – קנייה. והואו שעתא חיוב
16 משלח. אמנם מסופק היה רבינו יצחק באומר
17 לשלוח "דחשתי ידך לבר של שמן ותנתה זה
18 הסיכה", או "שב על ערות של הקדש", או
19 הדתנסם בניו עלה. והשלוח לא ידע דחם של
20 הקדש. והשתא לא עשאו שלית. אלא מן התנאה
21 – אם יתחייב המגלה. כדאמרין בני מעילה. או
22 דלמנא: זה נטנה זה מתחייב לא אמרין.
23 **ולא** אמר להם אתם עדיי הכי נמי דלא חזו
24 קדושה – ופשיטא דודו קדושהו ממעט
25 דלא מצרכי לומר "אתם עדיי" כי אם בהודאה,
26 כדאמר בסנהדרין (כטא) שאם אמר לחבירו
27 "אתה חיוב לי מנה" והודה בפני שנים, אם לא
28 אמר אחר מזהם "אתם עדיי" – יכול לומר לו היום
29 או למחר "משעה אני בך". מיהו, או לא טעין –
30 לא טענין ליה. אבל עשוי אדם שלא להשביע
31 עצמו. כגון אם הודה הלה בפני שנים "לחייב אני
32 לך" בלא תרביע המלוה – טענין ליה אפילו כי
33 לא טען.
34 **עד** כאן לא פליגי אלא כו' – תימה! אמאי
35 קאמר "עד כאן לא פליגי" כי נמי פליגי –
36 מי לא פריך שפיר ממילתיה דבית הלל? ויש לומר
37 היינו טעמא דלא רבה למיפריך בבית הלל, דהיה
38 מצי לשנויי אפיוך. בדמשני בסמוך.
39 וכן

וכן

1 **הוא** "הוא" – מורה האומר לשלוחו – **אֵלָא** – דינא רבא ודינא זוטא איבא ביניהו. ואיבעית
2 **שלא** מעיני בכל התורה פוליה זה נטנה זה מתחייב. איחמר, רב אמר: שלית נעשה עד, דבי רבי שילא אָמר: אין שלית
3 נעשה עד. מאי מעבא דבי רבי שילא? אילימא משום דלא אמר ליה "הוי לי עד", אלא מעשה. קודש אשה בפני שנים ולא
4 אָמר להם "אתם עדיי" – הכי נמי דלא הו קידושה? אָמר, רב אמר: שלית נעשה עד, דבי רבי שילא אָמר: אין שלית
5 דבי רבי שילא אָמר: אין שלית נעשה עד, בין דאָמר מר "שלוחו של אָדם כמותו" – הָהוּ ליה בגופיה. מיתחייב אָמר
6 לשלשה "צאו וקדשו לי האשה" – אָחד שלית, ושנים עדים, דכרי בית שמאי. ובית הלל אומרים: פולסן שלוחין הן, ואין
7 שלית נעשה עד. עד פֵּאן לא פליגי אָלא בשלשה, אָבל בשנים – דכרי הכל לא! – הוא דאָמר פי האי תנא, דתניא: רבי
8 תָּן אומר, בית שמאי אומרים: שלית ועד אָחד, ובית הלל אומרים: שלית ושני עדים. – ורב כבית שמאי? – אפוקי. ורב
9 אחא בריה דרבא מתני אפכא: רב אמר: אין שלית נעשה עד, דבי רבי שילא אָמר: שלית נעשה עד. והילכתא: שלית
10 נעשה עד. אָמר רבא אָמר רב נחמן: אָמר לשנים "צאו וקדשו לי את האשה" – הן הן שלוחיו, הן הן עדיי. וכן בגירושין,
11 וכן

קידושין. האיש מקדש - פרק שני דף מג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

1 **וכן** ברני ממונות - תימה, דאמר בירושלמי: וכן קדושין - הוא דתמא בטיש, אבל
 2 בכסף - לאו ושי לומר: הדיחה - בתר דתקן רבנן שבועת היסות. **לעולם** קסבר
 3 הגמלה את תבירו בעדים אין צריך לפרוע בעדים בו - תימה: דמשמע דאי היה אמרין
 4 דצריך לפרוע בעדים - לא יתא שפיר. וליחא. דאפילו למאן דאמר דצריך לפרוע בעדים
 5 נהיא שפיר דממנה, דהא קיימא לן (שבועת

6 מה), דאפילו למאן דאמר הגמלה לחבירו בעדים
 7 צריך לפרוע בעדים, הנמקיף לחבירו בעדים -
 8 אין צריך להחזירו בעדים. דנאמן הוא לומר
 9 "החזרתיו לך", במה דאי רבי אמר "נאנסר, חכאי,
 10 איירי בפקדון, דהא פקדון ניתו אצל העדים,
 11 שגלחו מסר לחניו בדי לחילוי - ואם כן נאמנים
 12 לומר "פרעננים" מנן גידולים לומר "חזרתנים"
 13 ללודו? ויש לומר: ומכל מקום אפילו גבי פקדון
 14 אין נאמנים אלא בשבועה, כדאמר ההם (בבא
 15 בתרא ע"ב): אטו כי אמר נאנסו מי לא שבעה
 16 בעי? וכל עדי שפירטו כלא שבועה - אין
 17 ממש בעדותו, כמו שאפרש בסמוך.
 18 **והשתא** דתקן רבנן שבועת היסות בו - ואם
 19 תאמר: מכל מקום למה לא יהי
 20 העדים נאמנים לאחר שבועתו לומר "פרעננים",
 21 שהרי שבו אים נשבעים בעדותו? ואומר רבינו
 22 יצחק: ולכן אין נאמנים לאחר שבועתו - משום
 23 דתרומתא אמר (דברים טו) "לעל פנים עדים
 24 דבר", דמשמע הנאמנים ברבור כבוד. אבל
 25 העדים הנוענים לישבע קודם שיאמנו דבריהם -
 26 אין ממש בעדותם. והישתדלוס היאך אמרין מנן
 27 דיכלי למימר "אהדריננה ללודו" כיון דשנים הם
 28 את אמר בפרק "האשה שנתארמלה" (כתובות
 29 י"ב): אל שבו אל אלא דאמר: איניסיה היינו מתמת
 30 נפשתי, ללא אכור? איניסיה מתמת מנמן" -
 31 נאמנים. ומקשה התם רבינו יצחק: אמאי לא יוד
 32 נאמנים לומר "איניסיה היינו מתמת מנמן"? במיע
 33 דאי בעי אמרו "איניסיה היינו מתמת נפשתי"?
 34 ותוצר? רבינו יצחק: דאישנן עדים לא שפיר לומר
 35 מנו, שיהו נאמנים ממנו - לפי שאין האחד יודע
 36 מה ברעת חבירו לטעון, אם כן הוא. אמאי
 37 נאמנים במנמו דמיתו דרב רבינו יעקב מקוצי:
 38 דבעטתה שפטרסיה בה ממנו? כי הכא - מיהוים הם זה על זה שיאמרו דבר אחר, ולכן
 39 אמרין הכא דנאמנים מנמו. אבל בהדיא דפרק "האשה שנתארמלה" (שם) לתיבא דראא
 40 דמנומא לגבי העדים - התם דאי אין נאמנים ממנו, כי אין עד אחד יודע מה ברעת חבירו
 41 לטעון. **תנן** התם נערה המתארסה היא ואביה מקבלין גיטה - פירוש היתוסטר. ודקא נערה,
 42 אבל קטנה - דבר הכל אביה ולא היא. ואף על גב דאמרין בפרק "התקבל" (גיטין ס"הא)
 43 שלש מדות בקטן, איתמה: ונגדו בקטנה מתגרשת בקדושה אביה, פירוש: שנקבלת גיטה.
 44 צריך לומר דקדושה אביה, או בשואתו ואפילו שי קדש אה. אבל מן הארוסין - גיטה
 45 היא, ומיהו, קשה דלמקם שפטרין קאמר: קטנה שפטרין "התקבל ליה גיטה" - אינו נוט עד
 46 שיבע נערה לידה. משמע: אבל כשהיננו נוט לידה - מתגרשת. ואף על גב דמקם שאין לה
 47 אב - היינו משום דקשיא ליה דיוקא דהא נערה הרי זה גט. אבל מכל מקום מתחלה היה
 48 סלקא דעתך דמריש בעיה מה אב. ואפילו דאי מתגרשת: שפטרין נערה לידה מתגרשת. שמע מינה -
 49 קטנה. והא דנקט נערה - להודיעך כח דרבי יהודה, דאפילו בעברה - אביה ולא היא. ושבו חזר בו רשי' התייה בפירושו, דנקט נערה והוא איתן קטנה.
 50 **וכל** שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש - פירש בקונטרס: לא על ידי עצמה לא על ידי אביה. לפי שהיא כשוחה. ושוחה מנמנין בתר "חש" (בבבא ק"ב). ומימשלה
 51 ואנה חזרת. ואם כן לפי זה קטנה שאינה יודעת לשמור גיטה - אינה מתגרשת לא על ידי אביה ולא על ידיה. ורבינו משה פירש: דקטנה מתגרשת על ידי אביה. ומביא ראיא
 52 מירושלמי: דקאמר רבש מה טעם שום אשה מתגרשת: פליגי בה במארא, חז אמר: משום גיריה. פירוש שלא יודו מנאכסין אחריה להפדוקיה. וזה אמר: משום שאינה יכולה לשמור את
 53 גיטה, פירוש: שהחורה ובניו מאי בנייהו? - איכא בנייהו תלת מילי: עבר גירשה, שי לא הא וכולה לשמור גיטה, עתים שוחה העתים חלומה. ופירש רבינו עמר: עבר גירשה; למאן דאמר משום
 54 גיריה - מתגרשת. שכן ידוע ולא היה איתא גיריה ונגדרא אל מורגנן - שריר ברביבד. למאן דאמר משום ומשלה חזרת - אינה מתגרשת, דכתיב דהוי איה איסורא ארויתא - אסור
 55 אפילו לביבד. שי לא הא וכולה לשמור גיטה; למאן דאמר משום גיריה - אסור לגרשה לכתחילה. ולמאן דאמר משום ומשלה חזרת - אפילו לכתחילה מתגרשת. וזה אינה חזרת. לפי
 56 שאביה משמרה שלא תחזור. עתים שוחה העתים חלומה; למאן דאמר משום גיריה - אסור לגרשה לכתחילה. דילמא ניתו בה מנתה הפקר. למאן דאמר משום ומשלה חזרת - זו אינה
 57 חזרת כשמתגרשת כשחייא חלומה, וכולה לגרשה כשחייא חכמה. אם כן משמע מתוך הירושלמי דקטנה כשיש לה אב - יכולה להתגרש, כדפרשית: שי לא אב לשמור את גיטה; למאן דאמר
 58 משום ומשלה חזרת - מתגרשת, וזה אינה חזרת, שאביה משמרה שאינה חזרת. אף על גב דקאמר התם דמשום גיריה אסור - הני מילי בגדולה היא שוחה, לפי שיש לה תאנה ובה
 59 אדם להותים אחריה. דהני נמי שאינה חזרת - מכלל מקום איכא למיחש משום גיריה, אבל בקטנה דלאו בת תאה - ליכא למחש כלל, ומתגרשת.

1 וכן ברני ממונות - אם שלח חוב למלוה על ידי שנים. דלפירשה קאמי - הלכך, מה
 2 להם לאסורה עליהם ועל כל העולם בשקר. איתתאמ' לבי תיה לא חויא - ויכון דרתי
 3 נערה - לא משקרי. מאי קסבר - רב נחמן, דאמר: וכן ברני ממונות. אי קסבר הפלח
 4 את תבירו בעדים צריך לפרוע בעדים - ואין אמר' לומר "פרענני" - הכי מרמינן לומר
 5 "נתנונו למלוה"? הרי גנובים בעדותם הן? אי
 6 לא - שאם לא יאמרו "מעידין אנו שקבלם
 7 מלוח" - אמר לון לה "פרענני מה שמסרתי
 8 לכם". דפרעננים שמשור להם בעדים. איתתאמ' מה שמסרתי
 9 ללוח - למשלח, ואין עליהם אפילו שבועה,
 10 שהרי אין הודאה במקצת כאן. יכלי לשימר -
 11 נמי, הדיב היבנא למלוה" ודברין קיימא,
 12 ובחרת עדותה. אינאם נשבען בעדותן. והשתא
 13 דתקון רבנן שבועת היסות - אפילו מי ששינו
 14 מודה במקצת העדילו עליו שבועה. מהשתא,
 15 אפילו סבירא לן הגמלה את חבירו בעדים אין
 16 צריך לפרוע בעדים - אפילו הכי נשבען
 17 בעדותך, דאי אמרי "אהדריננה יודלך" בעי
 18 אשבעני - לפיכך לן מעידין שקבל מלה
 19 מידם, כדי שפטרנו מן השבועה. ונח הוא להם
 20 להפסידי הגמנון למלוה מלדשבעו בשקר, דאף
 21 על גב דהשדידי אמנאנו - לא אחידה
 22 אשבעתא. והלכך במנון לא אמרין "לן חן
 23 עדתי". וכיון דעריב אתו חזו - הדי צריך הוה כח
 24 הקצוב בשבועתו (מה"ם) גבי תוניי על פקסה:
 25 משמע: איתו דיהבו להו למלוה ונפטרין מן
 26 השולח, דהוא האמינן שבועה שמשור להו
 27 מנשותי. אבל מלוה אמר שאין נאמנין לו
 28 שבועה. ומשתבע דלא שקלי מדייהו - ופרע
 29 הוא המלוה. נערה המתארסה - הוא חזק
 30 לקטנה. והאי מפליגי בערה - להודיעך כח
 31 דרבי יהודה. היא ואביה - או היא או אביה.
 32 היא - שהרי גדולה היא ויש לה יד, ואמרה
 33 תורה (דברים כד) "נתקן בידיה". ואביה -
 34 שהתורה יובחתי לו לקבל קדושה. ואיתקש
 35 יציאה לחייה. ודוקא נערה, אבל קטנה - אביה
 36 ולא היא. ודוקא מן הארוסין, אבל מן הנשואין
 37 ולא היא אביה, דמשנשאת אן לאביה רשות
 38 בה. אין שתי ידיים וזכות באחד - במקו אחר. וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה
 39 יכולה להתגרש - אפילו על ידי אביה. דהא שוחה היא, ואמר רבי יצחק "שולחה כמיתר"
 40 (שם) - מי שמשלחה ואינה חזרת, יעתה זו שמשלחה חזרתה, במסכת יבמות פרק "חוש
 41 שנשאת" (ק"ג). כן מלוקת בקידושין - מנידושין שנמע לקדושתו, דלרבנן אם קדשה
 42 עצמה - מקודשת. ולרבי יהודה - אינה מקודשת. מאי קמטא דרבי יוחנן אליבא דרבנן
 43 - דשני ליה בין קדושין גירושין. גירושין דכנסת עצמה - בקבלת גיטה כשמתת אביה,
 44 אמרין דאביה נמי ינאח ליה שתקבל גיטה, והוי גטא. מאמר - קדושי גיטה לרבבות קרויה
 45 מאמר.

קטנה

במאמר

קידושין. האיש מקדש – פרק שני דף מד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)"
 רמא תוספות

1 **במאמר** דבעל כרחא רובי היא – ואם תאמר: אם כן מאי קאמר קטנה אין עשין בה
 2 מאמר אלא מדעת אביה, והתערה מדעתה ומדעת אביה; ואי כרבי – אלא כל
 3 בעינן לא דעתה ולא דעת אביהו ויש לומר דרובי קאמר: צריך לדורותיו על לא אביה, ואמר
 4 כך קידשה בעל כרחא. **מאי** שנת מאמר – פירושו: אמאי מתקל מאמר מגירושיו; או
 5 משום דמאמר בעל כרחא ביה גירושין נמי בעל כרחא
 6 ניתוח
 7 **רבי** יהודה אומר שבעה לא לך לא קר חיבי על
 8 כל אחת – כך גירסת הקונטרס, ופירש
 9 רבננו; והוה פירוטא. אבל אמר "שבעה לא לך"
 10 ולא לך" – כללא הוי, ואינו חיוב אלא אחת, דרבי
 11 מוסיף על ענין ראשון, ורבינו הם גורס אפסא,
 12 דארברה. שאומר "ולא לך ולא לך" – משמע
 13 שהוה נשבע לכל אחת, אבל שאומר "לא לך לא
 14 לך" – אינו חיוב אלא אחת.
 15 **צוות** ריש לקיש ורצאה יהודה – ואף על גב
 16 דאפילו ריש לקיש לא מקיש הויה
 17 לביאה, שהרי בקטנה היא מתנשאת על ידי
 18 עצמה לרבנן, אם יש לה דעת לשמור גיטה, ואינה
 19 מתקדשת על ידי עצמה – מכל מקום יש לנו
 20 היתוותם בכל מה שנוכל למשון "ויצאת..."
 21 והיה" – אם כן אין לנו לחלוק על קידושין
 22 לגירושין געריה. דהיינו נמי דמחלקין גבי טענה –
 23 היינו משום שאין לה יד לקבל קידושין, אבל
 24 לקבל גיטה יש לה יד דרבי שנתא.
 25 **בבבין** ימא לטיגני – פירש בקונטרס. לא היה
 26 שהות שכחה בנתיים, כמו שילה ירעם כן
 27 הים והמחבת נתנה על האור לחתן בתוכה בשמן
 28 לטגני, ורבינו יתגאל פירש: דשני נקמות הם,
 29 וקרובים הם לזה. כלומר: אין אדם משקי כהאי
 30 גונא דכין דמקום קרוב הוא סביר אי משקרא –
 31 אחי ארתיא ארתיא ומבחיטו. והלך לא משקי.
 קטנה

1 קטנה – שהיא שומרת יבם כן האירוסין, דעדיין רשות אביה עליה כל זמן שלא השיאה.
 2 והענין בין מרתק אביה וכו' – אלמא: היכא דמפקעת עצמה מרשות אב – קיימי נמי
 3 רבנן במלתייהו קידושין ומרתקה – דבעת דעת המפקה. אביה ולא אחי – שהתורה
 4 זכתה לה. אבל גירושין, שיש בהן בעל כרחא – בין היא בין אביה. דמה לנו לערטה. כי
 5 מקבל ליה אידו – מי פירשה וכו'. ורביה היא. **היא**
 6 דאמר: אמאי נסיפ כריכה בעל כרחא, אם
 7 זרק לה כסף, ואמר לה 'זדרי את מקודשת לי'.
 8 **רבי אפר קנה** – שאמר מאמר, להיות ירכיבה
 9 גט ולאמר לה, אם בא לחלוץ לה. ביאה דיכמה
 10 קניא לה בעל כרחא, דנפקא לן מ"ויבמה" בפרק
 11 קמא דיבמות (ט"ז). והכי נמי מסתברא – דהא
 12 דקניא גבי מאמר "רבי היא בין אביה" – במאמר
 13 על כרחא קנה. אבל בשאר קידושין – אביה
 14 ולא היא. כרבי יוחנן. מפרקיני **סיפא** – בהאיא;
 15 והערה – בין מדעת אביה בין מדעת עצמה.
 16 מה שאין כן בקידושין. והיא רבי יהודה היא –
 17 ואם תאמר: במאמר נמי מעטמוד, ומאי
 18 שנת מאמר מגירושין? הרי עניניהם על כרחא
 19 לקמהי פריך לה; ומשני: שכן וקמה ועומדת, מה
 20 שאין כן בגירושין. מיבעי ליה – ואפילו בגירושין
 21 דאיננהו בעל כרחא פליג רבי יהודה נמי, ואמאי
 22 אתי שני ידים וזכות כאתו **מאי שנת מאמר** –
 23 כיון דרבגירושין פליג, דאיננהו בעל כרחא,
 24 ומאי שנת מאמר מדעתה דלא תהילא וקמה
 25 ועומדת – לפיכך תוספ בהי בעל דהוה. השתא
 26 דאתית לרבי – דהילתי טעמא משום דוקקה
 27 ועומדת – לרבי יוחנן נמי, למעמה בעל דיובי
 28 רבי יוחנן למלתייהו דרבנן. גירושין מבטא
 29 עצמה לרשות אביה וקידושין מפקעת עצמה.
 30 וארתיבא נמאמר דמפקעת עצמה –
 31 תקיש. דאיכא לשנויי נמי: שאני מאמר הואיל
 32 דוקקה ועומדת בה ובשלוחה לא – אלמא:
 33 נערה שיש לה אב – לא מקדשה עצמה. וקא
 34 תסקא דעתן דרבי אבא הכל היא. התקדשי לי בו –
 35 אם יש באתח מן חתן פירוש – מקדשתה. ואמר
 36 לאו – אין מצטרפין לשוה פירוש. רבין דאמר
 37 הכל היא "התקדשי" – כל דהא הוה קידושין
 38 באפי פשיטא. **מאי תנא** – ודבעין "התקדשי"
 39 "התקדשי", ואי לא אמר "התקדשי" לכל דהא
 40 אללא "התקדשי" לי בו וכו' – דהוה מצטרפ
 41 לפירוש. רבי שמעון דהוה ראבי – גבי תנשה
 42 תובעין אותה. חזי לנו פקדון שיש בידיך, ואמר
 43 שבעה שאין לך בידי, לא לך ולא לך – אינו
 44 חיבי אלא אחת. עד שיאמר שבעה לכל אחד
 45 ואחד. ובפירוש כבר לה כרבי שמעון – דהא
 46 חסיב פירטא עד שיאמר לכל אחד ואלא
 47 שבעה. כללא אינו חיוב אלא אחת – ובשביעות
 48 מפרש אידוהו כלל על מבי ראינו ופרטו. שנוביה.
 49 – שאין לך בידי, ולא לך, ולא לך. חיבי
 50 – אשם גיולת. לא לך לא לך – דוקא בלא ויז.
 51 אבל ואלא לך ולא לך – בכללא הוי. לא לך ולא
 52 לך שבעה – דבעתן שבעה באחרונה. אבל אם
 53 החזיר שבעה תחלה – לא שרתי אבולת,
 54 ובכללא הוי אלא – מתינתין דהתקדשי התקדשי
 55 רבי שמעון היא. ובשלוחה כבר לה כרבי יהודה
 56 – דאביה ולא היא. אמא נמי לא הוהי כ

1 **קטנה מן האירוסין אין עושים בה מאמר אלא מדעת**
 2 **אביה. והענינה – בין מדעת עצמה בין מדעת אביה.**
 3 **(מה שאין כן בקידושין!) אלא אי איתמר, הכי**
 4 **איתמר: אומר רבי יוסי פרבי הנינא: מאי טעמיה דרבי**
 5 **יוחנן אילפא דרבנן? קידושין, דמדעתה – אביה ולא**
 6 **היא. וגירושין, דבעל כרחא – בין היא בין אביה. הרי**
 7 **מאמר דמדעתה, וקתני: בין היא ובין אביה – התם**
 8 **במאמר דבעל כרחא, ורבי היא. התינא: העושה**
 9 **מאמר ביבמותו שלא מדעתה; רבי אומר: קנה,**
 10 **והכמים אומרים לא קנה. מאי טעמיה דרבי? – גמר**
 11 **מביאה דיבמה; מה פיקא דיבמה בעל כרחא – אף**
 12 **הכא נמי בעל כרחא. ורפנן סברי, גמלין פקדושי;**
 13 **מה קידושין דמדעתה – אף הכא נמי דמדעתה. במאי**
 14 **קמיפליגי? רבי סבר: מילי דיבמה מבימה הנהו ליה**
 15 **למילי. ורבנן סברי: קידושין מקידושין הנהו ליה**
 16 **למילי. הכי נמי מסתברא כדקא מרתין רבי יוחנן,**
 17 **מדקתני סיפא: מה שאין כן בקידושין. – אלא נימא**
 18 **ותיהו תויבבא דריש לקיש? – אומר לך ריש לקיש:**
 19 **הא מני – רבי יהודה היא, דאמר: אין שמיי יריים וזכות**
 20 **כאתה. – אי רבי יהודה? מה שאין כן בקידושין!?**
 21 **מה שאין כן בגירושין מיבעי ליה? – אין הכי נמי. אידי**
 22 **דתנא מאמר דרבי לקידושין – תנא נמי: מה שאין כן**
 23 **בקידושין. ורבי יהודה, מאי שנת מאמר? – הואיל וקוקה ועומדת. –**
 24 **רבי יוחנן נמי לא תיקשי לך מעיקרא; שאני מאמר הואיל וקוקה ועומדת. תנן:**
 25 **האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוחו. בו ובשלוחו – אין, בה ובשלוחה – לא, תויבבא**
 26 **דריש לקיש! – אומר לך ריש לקיש: הא נמי רבי יהודה היא. – וזמי מצינת מוקמת לה פרבי**
 27 **יהודה? והקתני סיפא: האומר לאשה "התקדשי לי בתמיהה זו" "התקדשי לי בוו" וימרני;**
 28 **מאי תנא "התקדשי" "התקדשי"? ואמר רבה: רבי שמעון היא, דאמר: עד שיאמר שבעה**
 29 **לכל אחד ואחד. וכי תיקאו: בולה רבי יהודה, ובפרש' סבר לה פרבי שמעון – וזמי סבר לה?**
 30 **והתינא: זה הפלג; כלל – אינו תיבב אלא אחת, פרט – תיבב על כל אחת ואחת, דברי רבי**
 31 **מאיר, רבי יהודה אומר: "שבעה לא לך, לא לך, לא לך" – תיבב על כל אחת ואחת. רבי**
 32 **אליעזר אומר: "לא לך, לא לך, לא לך ולא לך שבעה" – תיבב על כל אחת ואחת. רבי**
 33 **שמעון אומר: לעולם אינו חיבב עד שיאמר שבעה לכל אחד ואחדו – אלא, פוקה רבי שמעון**
 34 **היא, ובשלוחות סבר לה פרבי יהודה. רבי אסי לא על לבי מדרשא. אשכחיה לרבי יודא,**
 35 **אמר ליה: מאי אמור האידינא? אומר ליה: אף אגנא לא עילי, רבי אבין דעילי, וילי,**
 36 **ואמר: תברותא פולה כרבי יוחנן, וצוות ריש לקיש פי כרובאי: "ויצאת" "ויצאת" אילפא**
 37 **דאשגח ביה. אמר ליה: רבי אבין בר סמקא הווא? – אמר ליה: אין, כמין ימא לטיגני הוא.**
 38 **אמר רב נחמן בר יצחק: אגא לא רבי אבין פרבי תיאי, ולא רבי אבין בר פהגא, אלא רבי**
 39 **אבין סתם. – למאי נפקא מניה? למרקיאה דידיה אודייה. בעא מצינת רבא מרב נחמן:**

1 **קטנה מן האירוסין אין עושים בה מאמר אלא מדעת**
 2 **אביה. והענינה – בין מדעת עצמה בין מדעת אביה.**
 3 **(מה שאין כן בקידושין!) אלא אי איתמר, הכי**
 4 **איתמר: אומר רבי יוסי פרבי הנינא: מאי טעמיה דרבי**
 5 **יוחנן אילפא דרבנן? קידושין, דמדעתה – אביה ולא**
 6 **היא. וגירושין, דבעל כרחא – בין היא בין אביה. הרי**
 7 **מאמר דמדעתה, וקתני: בין היא ובין אביה – התם**
 8 **במאמר דבעל כרחא, ורבי היא. התינא: העושה**
 9 **מאמר ביבמותו שלא מדעתה; רבי אומר: קנה,**
 10 **והכמים אומרים לא קנה. מאי טעמיה דרבי? – גמר**
 11 **מביאה דיבמה; מה פיקא דיבמה בעל כרחא – אף**
 12 **הכא נמי בעל כרחא. ורפנן סברי, גמלין פקדושי;**
 13 **מה קידושין דמדעתה – אף הכא נמי דמדעתה. במאי**
 14 **קמיפליגי? רבי סבר: מילי דיבמה מבימה הנהו ליה**
 15 **למילי. ורבנן סברי: קידושין מקידושין הנהו ליה**
 16 **למילי. הכי נמי מסתברא כדקא מרתין רבי יוחנן,**
 17 **מדקתני סיפא: מה שאין כן בקידושין. – אלא נימא**
 18 **ותיהו תויבבא דריש לקיש? – אומר לך ריש לקיש:**
 19 **הא מני – רבי יהודה היא, דאמר: אין שמיי יריים וזכות**
 20 **כאתה. – אי רבי יהודה? מה שאין כן בקידושין!?**
 21 **מה שאין כן בגירושין מיבעי ליה? – אין הכי נמי. אידי**
 22 **דתנא מאמר דרבי לקידושין – תנא נמי: מה שאין כן**
 23 **בקידושין. ורבי יהודה, מאי שנת מאמר? – הואיל וקוקה ועומדת. –**
 24 **רבי יוחנן נמי לא תיקשי לך מעיקרא; שאני מאמר הואיל וקוקה ועומדת. תנן:**
 25 **האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוחו. בו ובשלוחו – אין, בה ובשלוחה – לא, תויבבא**
 26 **דריש לקיש! – אומר לך ריש לקיש: הא נמי רבי יהודה היא. – וזמי מצינת מוקמת לה פרבי**
 27 **יהודה? והקתני סיפא: האומר לאשה "התקדשי לי בתמיהה זו" "התקדשי לי בוו" וימרני;**
 28 **מאי תנא "התקדשי" "התקדשי"? ואמר רבה: רבי שמעון היא, דאמר: עד שיאמר שבעה**
 29 **לכל אחד ואחד. וכי תיקאו: בולה רבי יהודה, ובפרש' סבר לה פרבי שמעון – וזמי סבר לה?**
 30 **והתינא: זה הפלג; כלל – אינו תיבב אלא אחת, פרט – תיבב על כל אחת ואחת, דברי רבי**
 31 **מאיר, רבי יהודה אומר: "שבעה לא לך, לא לך, לא לך" – תיבב על כל אחת ואחת. רבי**
 32 **אליעזר אומר: "לא לך, לא לך, לא לך ולא לך שבעה" – תיבב על כל אחת ואחת. רבי**
 33 **שמעון אומר: לעולם אינו חיבב עד שיאמר שבעה לכל אחד ואחדו – אלא, פוקה רבי שמעון**
 34 **היא, ובשלוחות סבר לה פרבי יהודה. רבי אסי לא על לבי מדרשא. אשכחיה לרבי יודא,**
 35 **אמר ליה: מאי אמור האידינא? אומר ליה: אף אגנא לא עילי, רבי אבין דעילי, וילי,**
 36 **ואמר: תברותא פולה כרבי יוחנן, וצוות ריש לקיש פי כרובאי: "ויצאת" "ויצאת" אילפא**
 37 **דאשגח ביה. אמר ליה: רבי אבין בר סמקא הווא? – אמר ליה: אין, כמין ימא לטיגני הוא.**
 38 **אמר רב נחמן בר יצחק: אגא לא רבי אבין פרבי תיאי, ולא רבי אבין בר פהגא, אלא רבי**
 39 **אבין סתם. – למאי נפקא מניה? למרקיאה דידיה אודייה. בעא מצינת רבא מרב נחמן:**

1 מדרשא אבל רבי אבין הוה כבי מדרשא – דהוא אמר לי, לאחר שיצא, שחברו כל חברות של בית המדרש, ותמנו וגמרו כרבי יוחנן, בדקדושין – אביה ולא היא. כי כרובאי – תרגום
 2 של ענה, *רואה' לבעו, ויצאה ויהיה – כך היה צעקה. הא כרובי "ויצאת... והיה", היה כרובאיא: מה גירושין בין היא בין אביה – אף קידושין בין היא בין אביה. אמר לי ואבין
 3 בר סמבא הוא – בלשון שאילה קאמר ליה. ובקי אחא ברבי אבין, ויש לסמוך על דבריה, שמדקדוק משמעו: שאינו משבח? כמין אפסי לטנא – לא היה לו שהות שכחה בנתיים,
 4 בשעת ששנוי שנתא על האור לחתן בתוכה בלענו. נגיני **פרורי'א בלעו. אמא לא רבי אבין כרבי חיזא – בשמעהו ז'
 5 של רבי אבין, לא שמעתי איזה אבין הוא.
 6 קטנה

קידושיה. האיש מקדש - פרק שני דף מד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

תוספות

1 **קמנה** שנתקדה שלא לדעת אביה - ונראה הוהו הרין בנדה איכא חידוש לירש
2 לקש איכא לרבי אהי יודיה. ולרבי יוחנן אליבא דרבלי עלמא. והא דנקט קמנה -
3 משום דנבערה לא שייך למימר "צריכה מיקאן", דאין מיקאן בנערה, כדאמר (נדה נבא.) עד
4 מתו דבית מגאנא - עד שנתיבא שתי עשרות.

5 **מאן** דמתנה הא - פירש בקונטרס מאן דמתני
6 פלוגתא דעלא ארשמואל לא מתני
7 ארשמואל האי פירוש פריש בה רב נחמן הוא
8 ששידכו. אלא סבר דאמר שמואל כלא שידכו,
9 ומשום דהוה רבלי גליידי. איכא דאמריו ארשמואל
10 אפילו מיקאן אינה צריכה. פירש בקונטרס. ואפילו
11 ששידכו. הוה דוקא לפרש בן דאי בלא שידכו דוקא
12 - מאן איכא בן "איכא דאמרין ללישטא קמא?
13 וקשה דהוה ב' סברא לומר שתיקא וזולתו ב' קמא?
14 הדא לעיל פריך נמרא: אף על גב דשידכו -
15 אלמא סברין לומר לא שידכו פשוט דוקא
16 בדישדכו צריכו ארשמואל והבא ורשמואל ארשמואל
17 דאמריו אמרין דלא צריך לכך נראה לפרש:
18 דלעילא לא מיירי אלא דוקא בלא שידכו. וש
19 הידוק בן איכא דאמרין ללישטא קמא: ללישטא
20 קמא פליג אדרב שמואל. כדפירש בקונטרס.
21 דמאן דמתני פלוגתא דרעלא אדרב שמואל ב'.
22 ולכך איכא דאמרין דרעלא עלמא סבידא רביא פליג
23 ארשמואל. ודאמרין דרעלא נפשתי איתמר בלא
24 שידכו. ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי.
25 **אלא** דקודשה פשטה דתקני דביעאי מיקאן -
26 ויתובתא דרעלא. דאמר: אפילו מיקאן אינה
27 צריכה. ואם דאמר: שמואל מ' מתנא: הוא איתו
28 דאמר דביעאי גט בדיי מיקאן. והבא קאמר "אי
29 מיאנ" - דמשמעל דלא בעיא גט וש' לומר
30 בשלמא לשמואל - לא קשיא לה מדי. דאבאי
31 למימר דלעיל מיירי בשידך. והבא מיירי בירלא
32 שידך. והלבי לא משריך אלא מיקאן. אלא לעילא
33 קשה דאי מיירי בשידך - גט ומיקאן בעי לפירוש
34 רבינו יצחק. ללישטא דאיכא דאמרין. ולפירוש
35 הקונטרס אפילו מיקאן לא צריך. ואי מיירי בירלא
36 שידך - אפילו מיקאן לא צריך. בן פירוש
37 הקונטרס בן פירוש רבינו יצחק.
אלא

1 **נערה** מהו שמתעשה שליח לקבל גיטתה?
2 **פירוש** אביה דמיא או פהצר אביה דמיא? פיר אביה
3 דמיא: מה אביה משיי שליח? אף היא נמי משיי
4 שליח. או דילמא פהצר אביה דמיא, ועד דמיא
5 גיטא לרה - לא מיינשה. - ומו מספקא ליה לרה
6 הא? והאמר רבא: פתב גט ותתנו פיר עבדה ישן
7 אינו גט - וההיא לה חצר משתמרת שלא יקעיתה.
8 ואי מקמי דיתקני פהצר אביה דמיא - מי מקמי גיטה
9 לרה גט לא מיינשה, וההיא לה חצר המשתמרת
10 שלא לדעת אביה! אלא לעולם פשיטא ליה דבי
11 יד אביה דמיא, והכי קמצינא ליה: מי אלימא פיר
12 אביה לשייה איהו שליח, או לא? - אמר ליה: אין
13 עושה שליח. איתיביה: קמנה שאמרה "התקבל לי
14 גיט" - אינו גט עד שישניע גט לרה. הא נערה -
15 הרי זה גט! - הלא קמאי עסקינו - בשאין לה אב.
16 - הא מוקדתי סיפא: אם אמר אביה "צא וקבל גט
17 לבתי", אם רצה בעל לחזור בו - לא חוזר. מפלל
18 דירישא ברשיש לה אב עסקינו! - פחסייה מיחסיכא,
19 והכי תני: קמנה שאמרה "התקבל לי גיט" - אינו
20 גט עד שישניע גט לרה. הא נערה - הרי זה גט.
21 במה דברים אמרים - בשאין לה אב, אבל יש לה
22 אב. והאמר אביה "צא וקבל לבתי גיטה" ורצה בעל
23 לחזור - לא חוזר. איתמר, קמנה שנתקדה שלא
24 לדעת אביה; אמר שמואל: צריכה גט וצריכה
25 מיקאן. אמר קרנא: דברים בגו! אם גט - למה
26 מיקאן, אם מיקאן - למה גט? אמרו ליה: הא
27 מיקאן ובי דיניה בכפרי. אפכות, שדריה קמיה דרב, אמר להו: האלחום! צריכא
28 גט וצריכה מיקאן, וחס ליה לרעה דאמר פ' אבא דגימא רכי. וטעמא מאי? - אמר
29 רב אחא בריה דרב איקא: צריכה גט - שקא נתרצה האב בקידושין, צריכה מיקאן
30 - שקא לא נתרצה האב בקידושין ויאמרו: אין קידושין תופסין באחותה. אמר רב
31 נחמן: והוא ששידכו. הלא אמר: אפילו מיקאן אינה צריכה - אף על גב דשידכו? -
32 מאן דמתני הא - לא מתני הא. איכא דאמרין אמר עולא: קמנה שנתקדה שלא
33 לדעת אביה - אפילו מיקאן אינה צריכה. מתיב רב כהנא: וכולן אם מתו, או מיאנו,
34 או נתגרשו, או שנמצאו איילונים - צרותיהן מותרות. דקדישה מאן? אלימא דקדישה
35 אביה - במיקאן סגי לה? גט מעליא בעיא! אלא לאו - דקדישה איהו נפשה וקתני
36 דבעיא מיקאן! - הוא מותיב לה והוא מפרק לה: פגון שנעשה לה מעשה ויתקמה בתי
37 האב. מתיב רב הוננאי: אין מוקדה לקרובים, משום רבי אלעזר אמרו: מוקדה לקרובים.
38 ושן

1 נערה - לרובן דאמרין מקבלת לא גיטה. מהו שנתעשה אתר שלי לקבל לא גיטה כהיי
2 אביה? כיד אביה ב' - הא דאמר רבנן דהיא עצמה מקבלת מאי סברא להו - ליד
3 אביה מדמו לא. או לחצר אביה מדמו לה? ומו מספקא ליה לרבה - שידא על אדם בן
4 דעת תורת חצר כשהוא ניעור? ישן והוא משמרתו רתי זה גט - דהויא לה חצר
5 המשמרת לרעהו. לידה. היה נייעור אינו גט -
6 דהויא חצר המשמרת לרעהו העבר עצמו,
7 ואינו זומה לחצר נמורה. דכי אתרביא הצדקה
8 - משום דסהם חצר משמרת על פי הבעלים,
9 שגורה כביב, ופוחת ונעול. אינו גט עד שישניע
10 גט ליה - דאין שליחות לקטן. הילכך הנביאו
11 לה הוא שליחו של בעל רוצה לה. והננו לה אם
12 אמר לו אביה - מי קטנה. או אביה הבעל לחוזר
13 בו - ומשכנתו לו. לא חוזר - דאיהו קבלה
14 דהיא אדא. ומשכנא גט ליד - נתגרשה. ואפילו
15 נשחק חיה מידי. כמה דברים אמורים - דקמנה
16 לא שייך בה שליחות - בשאין לה אב, אבל יש
17 לה אב ואמר ליה אביה בו. כלומר, אבל יש לה
18 אב - שייך בה שליחות על פי אביה. אפילו
19 נערה. שאם אמר לו אביה, ובין שט קטנה בן של
20 נערה "התקבל לבתי ב'". ומשתאה לא תקשי
21 דוקא דירשא. דהא בשאין לה אב קאי. קמנה
22 שנתקדה שלא לרית אבתי - לא אמר לה
23 אביה לקבל. ולא עדי ובעתה בלא מידים
24 שאין קידושיה קידושין שלא לדעתה. צריכה גט
25 וצריכה מיקאן - כדאמר קרנא. לקמיה. אבי
26 קרנא דברים בגו - כן אמר קרנא: יש דברים
27 בתוך רוב זה. כלומר יש תשובה ותימה ברבי
28 שמואל. אמר ליה - בני בית המדרש לקרנא.
29 את ס קוויבא ובית דינא כפרי - שם מוקם
30 סמך לנר. אבי נהרעדא שמואלא שם רחוק ממנו
31 - בא וישאל לרם שקבא. וידא הדיא את בית דין
32 בימי שמואל, כדאמר במעמד קטן (טו.)
33 **אפכות** ושרדוהו לקמיה דרב - בשם קרנא:
34 צריכה גט ומיקאן, וכמה שמואל. דרביא בגו.
35 ושרדוהו לקמיה דרב. ליעד אם יודה לרבי
36 שמואל שהיה חלוק על הדרב. ומשום דרב
37 אהרבה לה שמואל היה אפכות, או לא יודה
38 לרבי קרנא שאמרו בהם שמואל: צריכה גט אמר רב אבא
39 אבה דשמואל הוה. וצריכה מיקאן שמה לא
40 נתרצה האב בקידושיה ויאמרו בו - והואה
41 שדוצרונה גט סמוך נתרצה האב בקידושיה
42 והוה ליה גרשתו מעליא. ושבו אין קידושין
43 ותופסין לו באחותה. שחולת ושרשתו כברה,
44 רבתין (ויקרא יח) "ביחיה" - לא בשבחיה. ואי
45 קדש אתורה - אתר לטאקדע בלא גט. והוא
46 ששידכו - הא דאמר צריכה גט - כששידך בה
47 לאביה קודם קידושין. דאיכא לספיקו שמא
48 נתרצה בעל. והוה לר' קידושין למערה
49 אפילו מיקאן אינה צריכה - שאין מעשה קטנה
50 כלום כהיי אביה. וממנה נמרא: אפילו שידכו
51 אמר עולא דאף מאן אינה צריכה? ומשנ:
52 דמתני הא לא מתני הא - מאן דמתני פלוגתא
53 דעולא ארשמואל - לא מתני ארשמואל האי
54 פירושא דפריש בה רב נחמן. דהוה ששידכו.
55 ערש עשרה יודיה שישניע
56 ערש עשרה יודיה שישניע
57 ערש עשרה יודיה שישניע
58 ערש עשרה יודיה שישניע
59 ערש עשרה יודיה שישניע
60 ערש עשרה יודיה שישניע
61 ערש עשרה יודיה שישניע
62 ערש עשרה יודיה שישניע

1 איכא דאמרין אמר עולא - מילתא באפה נפשה הוא מתו. ולא אדרב שמואל. ותסמא קאמר ליה. ולא שן שידכו ולא שן ששידכו. ערש עשרה יודיה שישניע
2 ביבמות שפטרות צרותיהן ורעות צרותיהן מן החליצה ומן הדיבם. וליף לה מקרא שיהרשו והנפיל לביום לפני קרוב שהיא עליו בבת - (סוטה.) ומסרת צרותה. וכולן, והעיות,
3 אם מתו קודם עשה הבעל. ואי מיאנו בעל או נתגרשו (קודם מיקאן) כדשמתה הנפלה הברה לפני דיבם לא צר ערש ויהוה. לא סמוך ערש צרותיה. ומותרות ליבם. וקתני רח'
4 באתון קודם עשה. וקאמר דאם מיאנה חתי אחי אביה, שהוא בעלה, ומת לאחר מיקאן - צרחה מתיבמת לאביה. אלא: מי שנתו ממאנת חתי אביה. והכי דמי א' וקדישה
5 אבה לאתו מיקאן מני לא - בתמיה. והוא זכותה ורעה לבא בקדושת בתה קדישה אחיי פשה - שלא לדעת אביה. מעשה יתומה חתי האב - כגון שנתקדה אביה לאתו,
6 ונתארמלה או נתגרשה בקונטרו. שהרי היא בחיי אביה כיתומה. רבין שיהשיאה - אין לאבה רשות בה. ואחרי כן קדישה היא את עצמה לאחי אביה. והני קידושין בעו מיקאן, שלא
7 היה לה להסתך את דעת אביה. ומיקאן טי לה. דאין מעשה קטנה כלום. אלא מדרבנן - דתקין נישואין לקטנה שאין לה אב. שלא נהנה בה מנהג תפקי. אין מותרה. לבתו -
8 לקרובים שאין להם קידושין בה. דבעני ראה ליעודה. מותרה לקרובים - כדילפתין פתק קמא (דרושין טו.) 'בתו לאמה' - פעמים שאינה נמנתה לא לאמה.
9 ושן

קידושין. האיש מקדש - פרק שני דף מה עמוד א - מתוך מהדרת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
 תוספות

אל"א לאו קודשה איהו נפשה וקרי לה אלמנה — אלמנה בעי נט או מיאן, דאי לאו הכי — לא קרי לה אלמנה, וקשה לעלא, דאמר אפילו מיאן לא זריבה, דאי רואה תאמה: אמאי לא משני דמירי כשבידו — לחכי קרי לה אלמנה ויש לומר: כיון דשידך היינו כמו שקדשה אביה, ואם כן דהרא קישוי לזריבתה: ומי מצי מוכן לזה האין אדם מוכר את בתו לשפוח אחר אישותו אבל אליבא דשמואל

נזחא, דמוקי לה ואי שידכו וקרי לה אלמנה — משום דבעי מיאן, אלא לעולא קשיא, ואם רואה תאמה: ומגרשה לבתן דהויט גמי קושטא אפילו לרבך שמואל — דהיכי מוכחתי לה דהויט לבתן דהויט? ואי מירי בשידכו — מי מצי מוכן לזה? הא אין אדם מוכן ברו' ואי מירי בלא שידכו — הא לא בעיא אל מיאן, דהיכי קרי לה גרושה? הא אינה אסורה לבתן? ויש לומר: דלשלם מירי בלא שידכו, ומירי שכך אירע, שלא מיאנה אלא גישה. דאמת דלא נפסלה לבתן באותו נט, כד תומה שתיאורא אחיה ואמה, דאלא מיאנה — לא נפסלה לבתן, ואם גרשה — מפלה מן הבריות. אבל דאי פשיטא דלא בעי אלא מיאן, **צריכה** מיאן שמא לא נתרעה לא לראשון ולא לשני — פירש הקונטרס: שמא לא נתרעה לראשון — כדי נסבה, דאפילו נתרעה לראשון ולא נתרעה לשני — קידושין תופסין באחותה, דאחות הלחצה — דרבנן, כדאמרנן בסמוך, והם יאמרו ולא נפסי בה קידושין, ויתרו שאת איש לעלמא בלא נט, דרבינו שמשון מקצין אמור: דהא גמי כדי נסבה, דאפילו נתרעה לראשון ולשני — איכא למיחש להא שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה, והרי הן תופסין באחותה מן התורה, דאי משום נתרעה בקדושי ראשון — אחות הלחצה אינה אלא מדרבנן, ואי משום מאמר שלש — הא גמי אינו אלא מדרבנן, דמאמר ביבמה אינו דאורייתא, ואם כן איכא למיחש לשמא יאמרו דאין קידושין תופסין באחותה משום הגט, ולכן הצריכו מיאן, ואם תאמרו: אם כן אמאי נקט לא נתרעה כלל? ופירש רבינו יצחק: דלא מביעאי קאמר, לא מביעאי נתרעה לראשון — דבעי מיאן, לפי דכיון נתרעה לראשון — מעתה, בין נתרעה לשני בין לא נתרעה — איכא למיחש לשמא יאמרו אין קידושין תופסין משום הגט, ופשיטא דתופסין, דאי לא נתרעה לשני — אינה אלא אחות הלחצה, ואחות הלחצה דרבנן, ואפילו נתרעה לשני גמי — אין תאמר שעשה השני אלא מדרבנן, אלא אפילו אבת לא נתרעה לראשון, דאזא אם נתרעה לשני — אין קידושין תופסין באחותה, שהרי קדושי שני הוו קידושין גמורין — אפילו דהי איכא למיחש דשמא לא נתרעה אף לשני, ואז קידושין תופסין באחותה, ויאמרו דאין כו', ולהכי נקט לא נתרעה בשניהם, ואם תאמרו: למה לי מיאן? כיון דצריכה חליצה — אם כן היישין שמא נתרעה לראשון, ואם כן, אפילו נתרעה לשני — קידושין תופסין באחותה, כדפרישית — דאחות הלחצה דרבנן, ואי משום מאמר השני — אינו אלא מדרבנן, ואם כן אך ישע לומר אין קידושין תופסין באחותה, ומיאן למה לי? דהי לומר: דאי לא בעינן מיאן — איכא למיחש לשמא יאמרו חליצה אינה הוהבה, כי ישלע על דעת בני אדם לומר שכך אמתה, שנותרה לשני ולא לראשון, שהרי דראשון עשה שלא בחונו, שקדשה שלא לדעת אביה, והילכך איכא למיחש ולא נתרעה לו, אבל השני עשה על כל כך בחונו כמו דראשון, שהשני היה סבור שהיהוה וקדוקה לו, והילכך איכא למיחש שנותרה לשני, ומה שהצריכה חליצה — אינו אלא באחותה ומילתא, משום בני אדם שאינם בעלי סמרא, ועלעל על דעתם שנותרה לראשון — לכך הצריכה מיאן, להודיעם שאנו מסופקים, דשמא אינה אשתו של שני, קידושין תופסין באחותה, **הכל** יודיעם אחות הלחצה דרבנן דאמר ריש לקיש כאן שנה יכר אחות הלחצה דרבנן — ששנינו ביבמה (מאנא), ההילך ליבמותו ונשא אחוז את אחותה, תמך — חלוצת ולא מתייבמת המגרש את אשתו, ונשא אחוז את אחותה, ומת — פטורה מן החליצה ומן היבום, דדהו ליה אחות גרושה, שהיא ערה לו בחייה, ועל משנה זו קמר ריש לקיש: כאן שנה רכי כו', ואם תאמרו: כי עשה בה מאמר בני חנני מיאן, ונדרש שמא יאמרו אין קידושין תופסין באביו או בכך אחוז, כי יאמרו שנותרה לראשון, והיא כלתו של אב או דורתו של אב, והרה לט להצריכה מאין להודיע שלא נתרעה אף לראשון, וקודשי דאב או קדושין דבן תופסין בהו ויש לומר: דמילתא דלא שכיחא היא שיקדשה האב מאחר שהיה לה שום עסק עם שני, ואם רגיל אצל בעל לחיות לבו עליה לקדשה אפילו היה מותר לו, כי הוא יאמר נתרעה לא ליה ולא ליה, לפי שכלתו אסורה לו אפילו אחר מיתה, אבל אחות אשתו, המותרת לאחד מיתת — דעתו עליה, ורגיל אצלה, ולכן עשו חכמים תקנה ברבה, שמא יאירע שיקדשה.

ושון שמוכרה אלמנה כו' — והואיל ויש לו בה קדושין, אף על פי שהן בעבידה, דקידושין תופסין בחיובי לוקח, אליבא דרבקה אביה — דאנתו שנאלמנה הימנו לפני מכירה זו. בקדושי יעוד — שנאלמנה מקדושי יעוד, ואם תאמר: הלא על ידי אביה בלא לה, והוה היה מוכר לאישותו, ושוב אינו מוכרה לשפוחו! והא מתניתא אליבא דרבי יוסי, דאמר:

מעוט הראשונה שמקבל על מכירה — לא לקדושין נתינו, אלא לשפוחה, היעד תופס בה — ממתנת שפוחה מרשות פעולה שיש לו עליה — הוא בא, ולא על ידי אביה בלא לה, ולדחי ורבי מוכר בה אשתו שפוחה בתר אישות, אייתר מת — זה שקדשה שלא לדעת אביה, ממתנת למאמר — צריכה מיאן עט הגט המוטל עליה? אם עשה בה מאמר — אורחו הגט מצריכה להיות גמור וזאת, ואינה ממתנת ליקותי — אבל אם לא עשה בה מאמר, דאין עליה נט אלא חליצה ליקותי — אנתה חליצה ונתה וזקקתה להיות ממתנת עם החליצה, והואת מפרש לקמלתא ואילו, ביצר עשה בה מאמר — דמילתא לן ביבמת גא, דהדועשה מאמר ביבמתה, ובא לפטורה בלא כניסה — צריכה גט למאמרה, וחליצה ליקותה, וזו שקדשה שלא לדעת אביה, אף צריכה מיאן עמהם — שמא לא נתרעה לא על כל של ראשון ולא בשל שני, ולא היתה צריכה לו ולא חליצה, והואת שהצריכה גט נט אמר קדושין קידושין גמורין קו', ואכן קדושין תופסין לו באחותה, וקשאל לי למה לו? שמוא לא נתרעה האב בקדושי ראשון? אפילו נתרעה בשל ראשון, ובעל שני לא נתרעה — אין זה גט, וכיון דאין כאן גט — תפסי קדושין באחותה, קדושין תופסין באחות חליצה כדלקמיה, והואת שהצריכה גט אמר דגט גמור דהוה, וקדושין אין תופסין באחותה וצריכה מיאן, ואומר אני: שמוא לא נתרעה בקדושי ראשון — כדי נסבה, הכל יודיעם — שאפילו אם חליצה זו חליצה גמורה — קדושין תופסין באחותה, שאחות חליצה אינה אסורה אלא דרבוי סופרים, כאן שנה רכי — ביבמות שנתה: החולץ ליבמותו ונשא אחוז את אחותה, ומת — חלוצת ולא מתייבמת, המגרש שאתו, ונשא אחוז את אחותה ומת — הרי זו פטורה, והואי לה אחות גרושה, שהיא ערה לו בחייה, ועל משנה זו אמר ריש לקיש: אין חליצה לרבי — ממתנת על אב למרמס, דאחות גרושה היא ערה מן התורה, אבל אחות הלחצה אינה אלא מדרבי סופרים, ותיי צפי' — תחת אילני צפצפה שהיו מן ערבה, לשון אחר: מחלוצות נתונות על גבי זיון הכולטין ברשות הרבים, לשבת תחתיון מפני החמה, ברתך לברי' — מתך לבני, אפילו לפאן דאמר' — דבת שנתקדשה שלא לדעת אביה, שמא נתרעה האב, אמרין.

בפירוש אמר מן כיבדא ליה דרשומאל - דקאמר לעיל: חיישין שמא נתרצה לראשון, ופירש בקונטרס: הדינו רבינא דלא סבר לדרשומאל, ואף על גב דקאמר רבינא "אפילו למאן דאמר דחיישין שמא נתרצה האב" - לאו משום דסבירא ליה דהכי, אלא לרווחא דהיראית קנטיה. פסק רב אלפס ובשאלות דרבא אורי והדילכתא כרבינא

1 - ודואו בתרא: וסוף היראית ויהי רבה בר שמינ
2 גמי סבר כותויה: ואי חיישין שמא נתרצה האב
3 ואין צריך לא טג ולא מאנן, ואפילו שדיכו, ואף
4 על גב דמתנה גמרא לעיל (מ"ב), זאף על גב
5 שדיכוייהו? מיהו "איכא דאמר" אינו סובר, כן ואם
6 כן אין צריך לחדוק ולפרש מה שפירש רבינו יגדק
7 לעיל אפילו מאן אינה יעריב? - דוקא היבא
8 דלא שדיכו, איכא למימר כמו שפירש בקונטרס,
9 ומיירא דרשומאל, ואי משום דמתנה גמרא
10 ואף על גב דשדיכו - איכא למימר דמאיבא
11 דאמר ר' ואלין אית ליה סברא אדרת, ומסתמא זו
12 היא - דאפילו משיבוי גמרא יעריב משאן, שדרי
13 כמו כן קאמר רבינא, ועוד פסק בשאלות דרב
14 אמר קנטיה שולך אביה למרינת דים שהיא
15 ויכולה לתקדש מדרבנן, כדון יתומה דאן רבא לא
16 התקדש קודשין משום הפקר, וזו שולך אביה
17 למרינת דים - הרי היא כיתומה, משום הפקר.
18 והרב ב"ר מנחם מייני" אין מודה ברב, ומעשה
19 צדיק באחד שולך לארץ זרוקה, ולו תן עשה
20 ותקדשה הבה, ואסר הרב רבינו מנחם מייני"
21 לקימהו, ואמר: חיישין שמא קדשתה אביה לאיש
22 אורי במקום שהוא, ומצאנו באו על עולה באסור?
23 אחי שאש, ושלח לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
24 האב במרינת דים היא תאסר לאדם לעולם,
25 שמא קדשה אביה במרינת דים, ואין אורי יעשו
26 מעל ודחשבו רבינו מנחם, דלוא לא חיישין, שמא
27 יקדש - אמרינן, קטנה שנת - לא אמרינן, רבי
28 האי גונאמ אמר פרק "גז' הגט" (גיטין כ"ב),
29 לשמא מת - לא חיישין, לשמא ימות - תנאי
30 הוא, וקימאן לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
31 דאמר: חיישין לשמא ימות - דרבי מאיר ורבי
32 יוסי הלכה כרבי יוסי, ועל זה אמר רבינו חנן
33 דהשתא דאית לחיבי - אף כשהיא אבן קנה
34 מותרת, דכיון דרמי שמתא קדש - אמר עט
35 היא מותרת לעולם, דכל שעה ושעה יש לנו
36 לומר ועדיין לא קדש, ואפילו חישה שנת
37 קדש, והואל וכל שעה יש לומר עדיין לא קדש
38 - ומותרת היא אעל, ולא דמי לשמא ימות,
39 הדיחם מירי שאסר את אשתו בתרומה כשהגט
40 הלך שנת לפני מיתהו, ואיכא למימר דרמי
41 ימות - נמצא דכל שעה אסורה לאכול בתרומה
42 דאיכא למימר מדיד ימות, אבל הכא, אדיעה
43 אסורה עד שידולח הקדושין שקדשה אבן שהי -
44 כל שעה איכא למימר עדיין לא חלו הקדושין,

בדפרישתי, והביא רבינו רם ראייה מלהכות גזולות, שפירש בחלכות קדושין: קטנה דרייתא לאבאה במרינת דים ואנסיבתא אמה, שאלתא דוא מלתא קמיה דרבנן, ואמרו: שפיר עברת אמה, דנישואן קתני לקטנה, אם איתיה לאב - מקדשה קדושין מן התורה, ואי ליתיה - מנסכא בתרין חכמים, ולכי גזלה - גדילי נישואין בתרה, ולכי אחי אב אל צריך לקדשה. ונמצאת ורה למפרע - רביא דיררה דנקט לא קאמר שתאה ורה דאורייתא, שדרי מן התורה ארוסה אוכלת בתרומה, אלא ורה דרבנן קאמר, ואף על גב דלא שייך הכא אל משום סימפון לא משום משא ומתן, וניחא דבנסכת לחופה - דרבחא מייחד לה ומבדק בריק לה - אפילו הכי לא דחלקו חכמים בין ארוסה לארוסה, כלומר, כיון שאין חופתה חופה מנוחה, שהאב אכל למתות - אל פלוג רבנן בין זו ללא נכנסה לחופה כלל, הוה עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי - נראה הלכה כרב אסי, דהא הורי ביה רב, אף רבינו חסן פסק הדילכתא כרב, שדרי רב אסי היה לתמיד, ולכא מקום שרוב החלמיש דחלקין - הלכה כרבא דרבי באמוראי ראשונים עד אביי ורבא, אבל מנאן ואלין פסקין כבתרא, לפי שדקדוקיהו יוחר מן הראשונים להעמיד הלכה על ברייה, ואף על גב דחש לה רב לוא דרב אסי, משום דביי לא חור פו, אלא חותמיא בעינאם שדחיקין אפשידי, כמו שמינינא פריק קמא דומגלה (ש"ס), אמר רב מנחם למנחם - ביחיד, שלא במנוח - בעשרה, דביי אסי אמר: אחד זה ואחד זה בעשרה, והו עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי, ואפילו הכי קיימאן לו כרב, דהא רבי יוחנן קאי כותיה בפרק שני דמגילה (ט"ב), דאמר רבי חייה רב אבא אמר רבי יוחנן: הקרא מנגילה דכתובה בין הדכותים - לא יאזה, ומחו ליה אמדותה של אלא בצבור מנפי כבוד צבור, אבל יחיד - לא, אלמא משמע דפעמים קורין

שְׁמָא נִתְרַצָּה הֵבֶן - לֹא אֶמְרִינוּ, אֶמְרִי לִיה דְּרַבְּנָן לְרַבֵּינָא: וְרִיקְמָא שְׁלִיחַ שְׁוִיהָ? - לֹא הִצִּיף אֵינִישׁ לְשִׁיחֵי אֲבֹהֵי שְׁלִיחֵי, - וְרִיקְמָא אֶרְצִיזוּ אֶרְצִייהָ קַמְהוּ? - אֲמַר לִיה רַבָּה בְּר שִׁמִּי: בְּפִירוּשׁ אֲמַר מַר דְּלָא סָבַר לְהָא דְרַב וְשִׁמְוֵאל, הִוּוּא בְּרָא דְקִדְשׁ בְּכִישׁא דְרִיקָא בְּשׁוּקָא, אֲמַר רַבֵּינָא: אֶפִּילוּ לְמָאן דְּאֲמַר חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נִתְרַצָּה הֵבֶן - הֵי מִיְלֵי דְרַךְ פְּתוּבָה, אָגַל דְרַךְ בְּיוֹז - לֹא, - אֲמַר לִיה רַב אָהָא מְדִיבְהוּ לְרַבֵּינָא: בְּיוֹז דְמָא? אִי בְּיוֹז דְרִיקָא אִי בְּיוֹז דְשִׁוּקָא? וְנֶקָא מִינָה דְקִדְשׁ בְּכַסְפָּא בְּשׁוּקָא, אִו בְּכִישׁא דְרִיקָא בְּבִיתָא, מָא? - אֲמַר לִיה: אִידִי וְאִידִי דְרַךְ בְּיוֹז הוּא, הִוּוּא דְאֲמַר: "לְקִרְבָּא", וְהוּא אֲמַרְה: לְקִרְבָּה, פְּתִיחַ עַד דְאֲמַר לֵה: "וְהִוּוּ לְקִרְבָּה", אֲדֹאכְלֵי וְשְׁתִי - אָהָא קִרְבִּיהָ בְּפִתְרֵיהָ וְקִדְשָׁה, אֲמַר אֲבִי? פְּתִיב "שְׁאִירֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כוּב", רַבָּא אֲמַר: חוֹקָה אֵין אָרִם מוֹרְחָה בְּסַעֲדָהּ וּבְמִסְפָּדָהּ, מָא? בְּיַחֲיוּ? - אִיפָּא בְּיַחֲיוּ דְלָא סָרַח, נִתְקַדְשָׁה לְעַת אֲבִיהָ, וְהָלַךְ אֲבִיהָ לְמִרְיַת הַתֵּם, וְעִמְדָה וְנִשְׁאֲתָ, אֲמַר בֵּר רַב אִסִּי אֲמַרְתָּ: בְּתַרְוּמָה, תֵּם, שְׁנֵיבָא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ, רַב אִסִּי אֲמַרְתָּ: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, שְׁמָא יבֹוא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ וְהָא אֲוֹכֶלְתָּ בְּתַרְוּמָה, לְמַפְרַע, הִוּוּ עוֹבְדָא וְחֹשׁ לֵה רַב לְהָא דְרַב אִסִּי, אֲמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּר רַב יַצְחָק: וּמוֹדָה רַב שָׁאֵם מִתָּה - אֵינוּ יוֹרְשָׁה, אֲוִקִי מְמוֹנָא בְּחוֹקֵת מְרִיה, נִתְקַדְשָׁה לְעַת וְנִשְׁתָּ שְׁלֵא לְעַת, וְאֲבִיהָ פָּאן; רַב הוּנָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, רַב יוֹמָה בְּר אָבָא אֲמַר: אֲוֹכֶלְתָּ, רַב הוּנָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, וְאֶפִּילוּ לְרַב דְאֲמַר אֲוֹכֶלְתָּ - הַתֵּם הוּא דְלָא אִיתִיהָ לָאָב, אָבָל הֵבָא דְאִיתִיהָ לָאָב, הַאי דְאִישְׁתִּיק - מִרְחַתָּה רַחֵם, רַב יוֹמָה בְּר אָבָא אֲמַר: אֲוֹכֶלְתָּ, וְאֶפִּילוּ לְרַב אִסִּי דְאֲמַר אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, הַתֵּם הוּא דְשְׁמָא יבֹוא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ, אָבָל הֵבָא, מְדִשְׁתִּיק - אֵינִיחוּנְהוּ אִוְתַנְחָא לִיה, נִתְקַדְשָׁה לְעַת אֲבִיהָ, וְנִשְׁתָּ שְׁלֵא לְעַת, וְאֲבִיהָ פָּאן; רַב הוּנָא אֲמַר: רַב אִסִּי אֲמַרְתָּ, רַב יוֹמָה בְּר אָבָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, אֵינִיחוּנְהוּ וְנִשְׁתָּ לְעֵינִים", הִשְׁתָּא וְנִה הַתֵּם, דְקִדְשָׁה דְאִוְרִייתָא - אֲמַרְתָּ לֹא אֲוֹכֶלְתָּ, הֵבָא לֹא כָל שְׁבִין?!

1 - ודואו בתרא: וסוף היראית ויהי רבה בר שמינ
2 גמי סבר כותויה: ואי חיישין שמא נתרצה האב
3 ואין צריך לא טג ולא מאנן, ואפילו שדיכו, ואף
4 על גב דמתנה גמרא לעיל (מ"ב), זאף על גב
5 שדיכוייהו? מיהו "איכא דאמר" אינו סובר, כן ואם
6 כן אין צריך לחדוק ולפרש מה שפירש רבינו יגדק
7 לעיל אפילו מאן אינה יעריב? - דוקא היבא
8 דלא שדיכו, איכא למימר כמו שפירש בקונטרס,
9 ומיירא דרשומאל, ואי משום דמתנה גמרא
10 ואף על גב דשדיכו - איכא למימר דמאיבא
11 דאמר ר' ואלין אית ליה סברא אדרת, ומסתמא זו
12 היא - דאפילו משיבוי גמרא יעריב משאן, שדרי
13 כמו כן קאמר רבינא, ועוד פסק בשאלות דרב
14 אמר קנטיה שולך אביה למרינת דים שהיא
15 ויכולה לתקדש מדרבנן, כדון יתומה דאן רבא לא
16 התקדש קודשין משום הפקר, וזו שולך אביה
17 למרינת דים - הרי היא כיתומה, משום הפקר.
18 והרב ב"ר מנחם מייני" אין מודה ברב, ומעשה
19 צדיק באחד שולך לארץ זרוקה, ולו תן עשה
20 ותקדשה הבה, ואסר הרב רבינו מנחם מייני"
21 לקימהו, ואמר: חיישין שמא קדשתה אביה לאיש
22 אורי במקום שהוא, ומצאנו באו על עולה באסור?
23 אחי שאש, ושלח לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
24 האב במרינת דים היא תאסר לאדם לעולם,
25 שמא קדשה אביה במרינת דים, ואין אורי יעשו
26 מעל ודחשבו רבינו מנחם, דלוא לא חיישין, שמא
27 יקדש - אמרינן, קטנה שנת - לא אמרינן, רבי
28 האי גונאמ אמר פרק "גז' הגט" (גיטין כ"ב),
29 לשמא מת - לא חיישין, לשמא ימות - תנאי
30 הוא, וקימאן לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
31 דאמר: חיישין לשמא ימות - דרבי מאיר ורבי
32 יוסי הלכה כרבי יוסי, ועל זה אמר רבינו חנן
33 דהשתא דאית לחיבי - אף כשהיא אבן קנה
34 מותרת, דכיון דרמי שמתא קדש - אמר עט
35 היא מותרת לעולם, דכל שעה ושעה יש לנו
36 לומר ועדיין לא קדש, ואפילו חישה שנת
37 קדש, והואל וכל שעה יש לומר עדיין לא קדש
38 - ומותרת היא אעל, ולא דמי לשמא ימות,
39 הדיחם מירי שאסר את אשתו בתרומה כשהגט
40 הלך שנת לפני מיתהו, ואיכא למימר דרמי
41 ימות - נמצא דכל שעה אסורה לאכול בתרומה
42 דאיכא למימר מדיד ימות, אבל הכא, אדיעה
43 אסורה עד שידולח הקדושין שקדשה אבן שהי -
44 כל שעה איכא למימר עדיין לא חלו הקדושין,

בדפרישתי, והביא רבינו רם ראייה מלהכות גזולות, שפירש בחלכות קדושין: קטנה דרייתא לאבאה במרינת דים ואנסיבתא אמה, שאלתא דוא מלתא קמיה דרבנן, ואמרו: שפיר עברת אמה, דנישואן קתני לקטנה, אם איתיה לאב - מקדשה קדושין מן התורה, ואי ליתיה - מנסכא בתרין חכמים, ולכי גזלה - גדילי נישואין בתרה, ולכי אחי אב אל צריך לקדשה. ונמצאת ורה למפרע - רביא דיררה דנקט לא קאמר שתאה ורה דאורייתא, שדרי מן התורה ארוסה אוכלת בתרומה, אלא ורה דרבנן קאמר, ואף על גב דלא שייך הכא אל משום סימפון לא משום משא ומתן, וניחא דבנסכת לחופה - דרבחא מייחד לה ומבדק בריק לה - אפילו הכי לא דחלקו חכמים בין ארוסה לארוסה, כלומר, כיון שאין חופתה חופה מנוחה, שהאב אכל למתות - אל פלוג רבנן בין זו ללא נכנסה לחופה כלל, הוה עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי - נראה הלכה כרב אסי, דהא הורי ביה רב, אף רבינו חסן פסק הדילכתא כרב, שדרי רב אסי היה לתמיד, ולכא מקום שרוב החלמיש דחלקין - הלכה כרבא דרבי באמוראי ראשונים עד אביי ורבא, אבל מנאן ואלין פסקין כבתרא, לפי שדקדוקיהו יוחר מן הראשונים להעמיד הלכה על ברייה, ואף על גב דחש לה רב לוא דרב אסי, משום דביי לא חור פו, אלא חותמיא בעינאם שדחיקין אפשידי, כמו שמינינא פריק קמא דומגלה (ש"ס), אמר רב מנחם למנחם - ביחיד, שלא במנוח - בעשרה, דביי אסי אמר: אחד זה ואחד זה בעשרה, והו עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי, ואפילו הכי קיימאן לו כרב, דהא רבי יוחנן קאי כותיה בפרק שני דמגילה (ט"ב), דאמר רבי חייה רב אבא אמר רבי יוחנן: הקרא מנגילה דכתובה בין הדכותים - לא יאזה, ומחו ליה אמדותה של אלא בצבור מנפי כבוד צבור, אבל יחיד - לא, אלמא משמע דפעמים קורין

אֲוִקִי מְמוֹנָא בְּחוֹקֵת מְרִיה - וְאֶפִּילוּ הוּא מְמוֹחַ בְּנִסְכֵי מְלוּז שְׁלֵחַ - אֵינוּ בְּחוֹקֵת, אֵילָא בְּחוֹקֵת יְהִי אַהֲשָׁה, וְחִסְפִּיתָּ שְׁלֵא בְּיוֹן הוּתָה, וְאָף עַל גַּב דְּשִׁירֵי לַר בִּלְכּוּל בְּתַרְוּמָה - דִּינִי מְשׁוּם דְּמִן הוֹרָה אֲרוּסָה בִּת יִשְׂרָאֵל אֲוֹכֶלְתָּ בְּתַרְוּמָה, כְּדַפְרִישׁ בְּקוֹנְטְרוֹס.

שְׁמָא נִתְרַצָּה הֵבֶן - לֹא אֶמְרִינוּ, אֶמְרִי לִיה דְּרַבְּנָן לְרַבֵּינָא: וְרִיקְמָא שְׁלִיחַ שְׁוִיהָ? - לֹא הִצִּיף אֵינִישׁ לְשִׁיחֵי אֲבֹהֵי שְׁלִיחֵי, - וְרִיקְמָא אֶרְצִיזוּ אֶרְצִייהָ קַמְהוּ? - אֲמַר לִיה רַבָּה בְּר שִׁמִּי: בְּפִירוּשׁ אֲמַר מַר דְּלָא סָבַר לְהָא דְרַב וְשִׁמְוֵאל, הִוּוּא בְּרָא דְקִדְשׁ בְּכִישׁא דְרִיקָא בְּשׁוּקָא, אֲמַר רַבֵּינָא: אֶפִּילוּ לְמָאן דְּאֲמַר חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נִתְרַצָּה הֵבֶן - הֵי מִיְלֵי דְרַךְ פְּתוּבָה, אָגַל דְרַךְ בְּיוֹז - לֹא, - אֲמַר לִיה רַב אָהָא מְדִיבְהוּ לְרַבֵּינָא: בְּיוֹז דְמָא? אִי בְּיוֹז דְרִיקָא אִי בְּיוֹז דְשִׁוּקָא? וְנֶקָא מִינָה דְקִדְשׁ בְּכַסְפָּא בְּשׁוּקָא, אִו בְּכִישׁא דְרִיקָא בְּבִיתָא, מָא? - אֲמַר לִיה: אִידִי וְאִידִי דְרַךְ בְּיוֹז הוּא, הִוּוּא דְאֲמַר: "לְקִרְבָּא", וְהוּא אֲמַרְה: לְקִרְבָּה, פְּתִיחַ עַד דְאֲמַר לֵה: "וְהִוּוּ לְקִרְבָּה", אֲדֹאכְלֵי וְשְׁתִי - אָהָא קִרְבִּיהָ בְּפִתְרֵיהָ וְקִדְשָׁה, אֲמַר אֲבִי? פְּתִיב "שְׁאִירֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כוּב", רַבָּא אֲמַר: חוֹקָה אֵין אָרִם מוֹרְחָה בְּסַעֲדָהּ וּבְמִסְפָּדָהּ, מָא? בְּיַחֲיוּ? - אִיפָּא בְּיַחֲיוּ דְלָא סָרַח, נִתְקַדְשָׁה לְעַת אֲבִיהָ, וְהָלַךְ אֲבִיהָ לְמִרְיַת הַתֵּם, וְעִמְדָה וְנִשְׁאֲתָ, אֲמַר בְּר רַב אִסִּי אֲמַרְתָּ: בְּתַרְוּמָה, תֵּם, שְׁנֵיבָא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ, רַב אִסִּי אֲמַרְתָּ: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, שְׁמָא יבֹוא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ, אָבָל הֵבָא, מְדִשְׁתִּיק - אֵינִיחוּנְהוּ אִוְתַנְחָא לִיה, נִתְקַדְשָׁה לְעַת אֲבִיהָ, וְנִשְׁתָּ שְׁלֵא לְעַת, וְאֲבִיהָ פָּאן; רַב הוּנָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, רַב יוֹמָה בְּר אָבָא אֲמַר: אֲוֹכֶלְתָּ, רַב הוּנָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, וְאֶפִּילוּ לְרַב דְאֲמַר אֲוֹכֶלְתָּ - הַתֵּם הוּא דְלָא אִיתִיהָ לָאָב, אָבָל הֵבָא דְאִיתִיהָ לָאָב, הַאי דְאִישְׁתִּיק - מִרְחַתָּה רַחֵם, רַב יוֹמָה בְּר אָבָא אֲמַר: אֲוֹכֶלְתָּ, וְאֶפִּילוּ לְרַב אִסִּי דְאֲמַר אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, הַתֵּם הוּא דְשְׁמָא יבֹוא אֲבִיהָ וְנִשְׁאֲתָ, אָבָל הֵבָא, מְדִשְׁתִּיק - אֵינִיחוּנְהוּ אִוְתַנְחָא לִיה, נִתְקַדְשָׁה לְעַת אֲבִיהָ, וְנִשְׁתָּ שְׁלֵא לְעַת, וְאֲבִיהָ פָּאן; רַב הוּנָא אֲמַר: אֵינָה אֲוֹכֶלְתָּ, אֵינִיחוּנְהוּ וְנִשְׁתָּ לְעֵינִים", הִשְׁתָּא וְנִה הַתֵּם, דְקִדְשָׁה דְאִוְרִייתָא - אֲמַרְתָּ לֹא אֲוֹכֶלְתָּ, הֵבָא לֹא כָל שְׁבִין?!

1 - ודואו בתרא: וסוף היראית ויהי רבה בר שמינ
2 גמי סבר כותויה: ואי חיישין שמא נתרצה האב
3 ואין צריך לא טג ולא מאנן, ואפילו שדיכו, ואף
4 על גב דמתנה גמרא לעיל (מ"ב), זאף על גב
5 שדיכוייהו? מיהו "איכא דאמר" אינו סובר, כן ואם
6 כן אין צריך לחדוק ולפרש מה שפירש רבינו יגדק
7 לעיל אפילו מאן אינה יעריב? - דוקא היבא
8 דלא שדיכו, איכא למימר כמו שפירש בקונטרס,
9 ומיירא דרשומאל, ואי משום דמתנה גמרא
10 ואף על גב דשדיכו - איכא למימר דמאיבא
11 דאמר ר' ואלין אית ליה סברא אדרת, ומסתמא זו
12 היא - דאפילו משיבוי גמרא יעריב משאן, שדרי
13 כמו כן קאמר רבינא, ועוד פסק בשאלות דרב
14 אמר קנטיה שולך אביה למרינת דים שהיא
15 ויכולה לתקדש מדרבנן, כדון יתומה דאן רבא לא
16 התקדש קודשין משום הפקר, וזו שולך אביה
17 למרינת דים - הרי היא כיתומה, משום הפקר.
18 והרב ב"ר מנחם מייני" אין מודה ברב, ומעשה
19 צדיק באחד שולך לארץ זרוקה, ולו תן עשה
20 ותקדשה הבה, ואסר הרב רבינו מנחם מייני"
21 לקימהו, ואמר: חיישין שמא קדשתה אביה לאיש
22 אורי במקום שהוא, ומצאנו באו על עולה באסור?
23 אחי שאש, ושלח לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
24 האב במרינת דים היא תאסר לאדם לעולם,
25 שמא קדשה אביה במרינת דים, ואין אורי יעשו
26 מעל ודחשבו רבינו מנחם, דלוא לא חיישין, שמא
27 יקדש - אמרינן, קטנה שנת - לא אמרינן, רבי
28 האי גונאמ אמר פרק "גז' הגט" (גיטין כ"ב),
29 לשמא מת - לא חיישין, לשמא ימות - תנאי
30 הוא, וקימאן לו כסבי יוסי לפליג עליה לרבא דרמי
31 דאמר: חיישין לשמא ימות - דרבי מאיר ורבי
32 יוסי הלכה כרבי יוסי, ועל זה אמר רבינו חנן
33 דהשתא דאית לחיבי - אף כשהיא אבן קנה
34 מותרת, דכיון דרמי שמתא קדש - אמר עט
35 היא מותרת לעולם, דכל שעה ושעה יש לנו
36 לומר ועדיין לא קדש, ואפילו חישה שנת
37 קדש, והואל וכל שעה יש לומר עדיין לא קדש
38 - ומותרת היא אעל, ולא דמי לשמא ימות,
39 הדיחם מירי שאסר את אשתו בתרומה כשהגט
40 הלך שנת לפני מיתהו, ואיכא למימר דרמי
41 ימות - נמצא דכל שעה אסורה לאכול בתרומה
42 דאיכא למימר מדיד ימות, אבל הכא, אדיעה
43 אסורה עד שידולח הקדושין שקדשה אבן שהי -
44 כל שעה איכא למימר עדיין לא חלו הקדושין,

בדפרישתי, והביא רבינו רם ראייה מלהכות גזולות, שפירש בחלכות קדושין: קטנה דרייתא לאבאה במרינת דים ואנסיבתא אמה, שאלתא דוא מלתא קמיה דרבנן, ואמרו: שפיר עברת אמה, דנישואן קתני לקטנה, אם איתיה לאב - מקדשה קדושין מן התורה, ואי ליתיה - מנסכא בתרין חכמים, ולכי גזלה - גדילי נישואין בתרה, ולכי אחי אב אל צריך לקדשה. ונמצאת ורה למפרע - רביא דיררה דנקט לא קאמר שתאה ורה דאורייתא, שדרי מן התורה ארוסה אוכלת בתרומה, אלא ורה דרבנן קאמר, ואף על גב דלא שייך הכא אל משום סימפון לא משום משא ומתן, וניחא דבנסכת לחופה - דרבחא מייחד לה ומבדק בריק לה - אפילו הכי לא דחלקו חכמים בין ארוסה לארוסה, כלומר, כיון שאין חופתה חופה מנוחה, שהאב אכל למתות - אל פלוג רבנן בין זו ללא נכנסה לחופה כלל, הוה עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי - נראה הלכה כרב אסי, דהא הורי ביה רב, אף רבינו חסן פסק הדילכתא כרב, שדרי רב אסי היה לתמיד, ולכא מקום שרוב החלמיש דחלקין - הלכה כרבא דרבי באמוראי ראשונים עד אביי ורבא, אבל מנאן ואלין פסקין כבתרא, לפי שדקדוקיהו יוחר מן הראשונים להעמיד הלכה על ברייה, ואף על גב דחש לה רב לוא דרב אסי, משום דביי לא חור פו, אלא חותמיא בעינאם שדחיקין אפשידי, כמו שמינינא פריק קמא דומגלה (ש"ס), אמר רב מנחם למנחם - ביחיד, שלא במנוח - בעשרה, דביי אסי אמר: אחד זה ואחד זה בעשרה, והו עובדא וחש לה רב לוא דרב אסי, ואפילו הכי קיימאן לו כרב, דהא רבי יוחנן קאי כותיה בפרק שני דמגילה (ט"ב), דאמר רבי חייה רב אבא אמר רבי יוחנן: הקרא מנגילה דכתובה בין הדכותים - לא יאזה, ומחו ליה אמדותה של אלא בצבור מנפי כבוד צבור, אבל יחיד - לא, אלמא משמע דפעמים קורין

אֲוִקִי מְמוֹנָא בְּחוֹקֵת מְרִיה - וְאֶפִּילוּ הוּא מְמוֹחַ בְּנִסְכֵי מְלוּז שְׁלֵחַ - אֵינוּ בְּחוֹקֵת, אֵילָא בְּחוֹקֵת יְהִי אַהֲשָׁה, וְחִסְפִּיתָּ שְׁלֵא בְּיוֹן הוּתָה, וְאָף עַל גַּב דְּשִׁירֵי לַר בִּלְכּוּל בְּתַרְוּמָה - דִּינִי מְשׁוּם דְּמִן הוֹרָה אֲרוּסָה בִּת יִשְׂרָאֵל אֲוֹכֶלְתָּ בְּתַרְוּמָה, כְּדַפְרִישׁ בְּקוֹנְטְרוֹס.

אֲוִקִי מְמוֹנָא בְּחוֹקֵת מְרִיה - וְאֶפִּילוּ הוּא מְמוֹחַ בְּנִסְכֵי מְלוּז שְׁלֵחַ - אֵינוּ בְּחוֹקֵת, אֵילָא בְּחוֹקֵת יְהִי אַהֲשָׁה, וְחִסְפִּיתָּ שְׁלֵא בְּיוֹן הוּתָה, וְאָף עַל גַּב דְּשִׁירֵי לַר בִּלְכּוּל בְּתַרְוּמָה - דִּינִי מְשׁוּם דְּמִן הוֹרָה אֲרוּסָה בִּת יִשְׂרָאֵל אֲוֹכֶלְתָּ בְּתַרְוּמָה, כְּדַפְרִישׁ בְּקוֹנְטְרוֹס.

קידושין. האיש מקדש - פרק שני דף מו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ)
תוספות

1 **ראין דברי תלמיד** - שלא קמיטיל למיליתיה, ואולי וקאמר: ראין דברי רבי ירמיה, שהוא
2 תלמידו של רב הונא. **הואיל ונעשה בה מעשה יתום בתי האב** - בחיי קדושה, חשיבה
3 עצמה שלא לדעתו כאילו היא יתומה, והוא ראה ושתק - או הפקיד וכות שיש לו בה,
4 או שתקוה ודארה. בדשבתא נתקדשה לדעתו וניסת שלא לדעתו - איכא למימר בחדא
5 שתיקה מררת רחת, אבל כולי האי לא שתק.

6 **יכולין לעבב** - הואיל ובשעת קבלה לא תרעב.
7 **האב, אם באתה לחזור קודם שיתרעה האב** -
8 **חזרת, ולא מתינה לו ורמיזי אבא, אין לו** -
9 **דיכול למנאן אלא אביה, אייב חב** - וקא סלקא
10 דעתך בפיחה לשם קידושין אשמעינן קרא.
11 ולמימר דרמיזי הדרה בה. לוי חזילו בתי **איפבא**
12 **דבר שאינו, יכול לעבב לכו** - קרא בפירי
13 שלא לשם קידושין משעתו. קרא עבי - לדבמי
14 דאביה יכול לעבב וכן היא, ומזכיא חתי' לן
15 ללוסדה בחדא ביטלה לשמימי קידושין קו?
16 **אמר רב נתנן לומר ביטלה קנס כמפותה** -
17 קרא לאו לאשמעינן היתירא איתירא. אלא
18 לאשמעינן דכי ממכבא אידו - נמי משמע קנס
19 בדין מפותה, שתלה הכתוב קנסא במין האב
20 - הכי בני מלי מינאן ירדה, אי תבי -
21 סיעתא דהא. חייט - היא דתנינא. מדר
22 מירחתי לו בר, **אמר ליה** - מדה לא סתיעני
23 דאיכא למימר דמיריחן לה בקדושה איתירי
24 לדעת אביה. **משנה ואם לאו אינה מקדשת**
25 **וכון דאמר "הקדשתי והקדשתי"** - כל
26 הווא ודאית אשתו ראשונה באפי נפשיה, היתה
27 אובלת ראשונה ראשונה - בנזנא מפרש לה
28 אוהיא קאי, וטעמא מאי? **גמרא מאן הווא**
29 **התקדשתי התקדשתי** - הווא דרמי פרטא, אבל "בו"
30 ובו" לאו פרטא הווא? **אמר רבה רבי שמעון** איהו
31 **בשבותא (להט) גבי תמישה תובעין אונת.**
32 **איהיא** - קאי היתה אובלת? **אליפא איישא** -
33 כי אמר "הקדשתי והקדשתי", **אלא איפאי** -
34 דחשיבה יתירא כלא, קאמר דאם היתה אובלת
35 ראשונה ראשונה כו, וכי איכא בחדא שוה
36 פרוטה - מדהא מקדשת - **ואפילו בקמייתא** -
37 ואפילו הראשונה או השניה שוה פרוטה, אף על
38 פי שאין באחרונה שוה פרוטה - **מקדשת והא**
39 **מלה היא** - כיון דקדושין לא נגמר ער
40 שתקדש כולם, והיא רבא אכלה את הראשונה
41 ותיקתה אותה בלא, קאמר דאם היתה אובלת
42 הראשונה בלא גוה? **היי שלחן בו** - כלומר,
43 הירי לנו משנה שנתה ארין אנן יודיעם פירשה.
44 **מקדשת היתה** - מוכנת היתה היתירה,
45 וגלתה את לבת שותיה פרוטה בוק, שמע נייה
46 מדרבי אפי - דשני הא מלחא, תלחא. שמע
47 טינה פקודש במלה אינה מקדשת - מקדבל
48 הך תאקפתא דרבינן לעיל. **ואם מלה היא**
49 **הקדשה לשנייה עלה מני איתא** - באחרונה
50 קאמר, אלמא כבידא ליה שאינה מקדשת.
51 **ושמע מינה פרוטה ומלה דיתה אפרושה** -
52 מדרטייה למנחתין חבי, וכי יש באחרונה שוה
53 פרוטה מקדשת, ואף על גב דקמייתא מלה
54 היא בחדא, ובכולהו קדשה, דהא כללא חשיב
55 לגבי בה מנחה, וקאמר דאם יש בכלן שוה פרוטה מקדשת, אלמא קדושי אכולהו קיימי.
56 אפילו הכי גבי אובלת דהוה שוה מלה ופרטה - מקדשת ראשונה.

1 **נראין דברי תלמיד** - שמעתי האב דרבי ירמיה תלמידיה דרב הונא הוה. וקשה: דבריק
2 "תפלת השחר" (ברכות כו.ב) שדעם דתלמידי חבר דרב הוה, וקאמר התם: רב עליו
3 של שבת בערב שבת, אמר ליה בר ירמיה בר אבא: מי בדרת? אמר ליה: אין, בירלנא. ומילא
4 קאמר ליה בר ירמיה "מי בדרל גמ" - שמע מינה שיהיה לו תלמידי חברי ונראה דחבר
5 ירמיה הוה.
6 כן הוא גב אביה יכולין לעבב - אף על גב דאמר
7 רב לעיל (מד.ג) חיישנן שמוא תרענה האב -
8 היינו בתסומא, שמעתי ושתק. אבל הכי ירמיה
9 - גילח בתסומא, ולא מיבעיא אם לא תרענה האב
10 שיכולה היא לעבב, אלא אפילו תרענה האב -
11 יכולה לעבב, ואם תאמר: מה יועיל שתעבב אחרי
12 שיתרעה האב? הא בידו לקדשה בעל כרחיה
13 לומר: היינו זקוק תרתיכלא וקדושין, אבל היכא
14 דתקדשה שלא לדעת אביה, ואחר כך תרענה
15 האב, ואחא רעה לומר מקדשת משמע חובת
16 הוא לו - אמרינן: כיון דבתי מעבבת, דעבב הוא
17 ול, ולא היה מתרעה אם היה עדי - ומתבא
18 ומדה, לפרושה קהונסת לא קשיא מדי, פדריש:
19 הואיל ובשעת קבלת הקדושין לא תרענה האב,
20 אם באתה לחזור קודם שיתרעה האב - חזרת,
21 ולא מתינו לו רצוי האב.
22 **קרא** עיאי - פירוש: דהא תתא אשתו באתה
23 ביאה: פשיטא, דהא אפילו לא וטאט
24 אינה אשתו ברוך ביאה, כיון שפחה שלא לשם
25 אישות בשלמא אם פיתה לשם אשות -
26 אשמעינן חידיש, דבין הוא ובין אביה יכולין
27 לעבב. אבל השתא מאי חדוש אשמעינן ולפיכ
28 למימר דקרא דכי קאמר: שאם יבא אביה לקדשה
29 לאתוה מפתה - שתוכלו בתו למנאן, דפשיטא
30 שיכול לקדשה בעל כרחיה ומנסי: לומר משמעלם
31 קנס כמפותה. פירוש: לעולם מיירי שפיתה שלא
32 לשם אשות, ואפילו הכי אשמעינן רבותא, דכי
33 ממכבא אידו - משמעלם קנס, דכמו דחלה הכתוב
34 קנס כמפותה בפינתא גבא - כן חלאו מינאן
35 ירדה, והאי מינאן ירדה דרמי אינו מועיל לענין
36 שלא לעבב לוי, דכון דאביה רעה שתתא אשתי
37 אינה יכולה לעבב, אלא מתינו משמעלם קנס
38 כאילו האב ממנאן, אינו נפקא מינה דהכא רב
39 עליה ואחר כך תתימה, דחשאת מתינו מינאן
40 ירדה לעבב שלא תתא אשתו. **אמר** רב יוסף אי
41 **הכי** - בנזנא, חיישנא. היא. וכן היה רב יוסף
42 רגיל לומר, כדאמרינן בפרק "במה מולדיק" שבת
43 ב"א; אי הכי היינו דמתינוסנין סגנא. אמר ליה
44 אביה: צריכה קידושין כו ולא חסימיה. היא
45 מפרשים דרב נתנן בא לישב: לעולם אימא לך
46 שפיתה לשם אשות, ורסינן: אלא אמר רב נתנן.
47 הוא ותימא דתיקיש לרב אסי דאמר: אביה אש
48 היא. דהא דקאמר חבא דיכולה למנאן - אי
49 רעה לומר רלא תתא אשתו, כיון דירעה אביה -
50 אינה יכולה לעבב. כלין רעה לומר משמעלם קנס
51 כמפותה, כלומר: כרין שא רמפותה, שהאב
52 ממנאן, כדפריש בקונטרס, ופריך רב יוסף בתמייה:
53 אי הכי כו.
54 **ואפילו** בקמייתא - פירש בגיטות: אפילו
55 אובלת ראשונה שוה פרוטה, אף על גב דאין באחרונה שוה פרוטה - **מקדשתה**; וא
56 מלה היא, כיון דקדושין לא נגמר עד שתקבל כולם, והיא אכלה הראשונה כבר קודם
57 שתקנה אותה בקידושין - הויין מלה גבה ואם תאמר: כיון דתרותר קידושין אתו ליה -
58 דכי הוה מלה: הוא דאמר לקמן בפרק "דאמרי" (טא.טז) האומר לאשה תבדיל לי לאור
59 דכי הוה מלה: הוא דאמר לקמן בפרק "דאמרי" (טא.טז) האומר לאשה תבדיל לי לאור
60 נגמרו הקדושין עד אחר מסירה אחרונה, ובתוך כך אכלה הראשונה חסמה - איכא למימר דמלה חן אכלה.
61 **א**ימא נגדה ומגניא בו" - אף על גב דלא תלו בירדה לתקדש בפתח משה פרוטה, כדאמרינן בפרק קטא, מיהו בכל עושה צריכא: ותוספת שיעים.

1 **ישמע** מינה מעות בעלמא חזרוין - פירוש: אם אמר לה: התקדשי בפרוטה זו ובו
2 ובו, ובעד שלא נבטרו הקידושין חזרו ב מלקדשה - לא אמרין דליהו מעות
3 שמסר לה קודם חזורה - מתנה, אלא פקדון הוא אעלה, חזרוין לו, והכי נמי אמרין
4 כשנמלא לה תקדשי בתורה זו ובו ובו, ובעד שלא נמא דבריו אכלה הראשונה ושניה

5 - מה שנאלה מלקדשי אה, אעלה, ולי יחולו אלא
6 מה שחזו ענין, ולכך צריך פרטה אחרונה, דאי
7 אמרת מעות בעלמא מתנה, הדיבא דלא נבטרו
8 הקידושין וזו המעות האישנים מתנה אעלה,
9 ולא נעיא אחריותו - והכי דגמר דבריה
10 לשם קידושין כי הכא נימא דיתולו הקידושין אף
11 על אתר תמרים שאינם בעלמא, וכי אכלה -
12 מרודה אכלה. אעלמא בעלמא לא הוה קידושין
13 - שהרי מתנה קן אעלה כי הוה ביה מוקדשין,
14 אבל הלא, שכל חור מלקדשה, נה נמי רבי אכלה
15 הראשונה ערוין לא גמר כל הקידושין ומקדשה
16 נמי אף כשנימא, כיון דבחרת הקידושין אתו
17 ליה, דהוה נמי נתבלו המעות דלקמן (ט"א),
18 דאמרין מוקדשתה, כיון דבחרת קידושין אתי
19 ליהד אפילו אף שבה פרטה אלא כשנימא או
20 בבטול - מקדשתה, וחיוב ליהוה דבאה פליגי
21 רב ושמואל ורבי אמי, דרב ושמואל סברי מעות
22 בעלמא מתנה, ולא כשנימא אלא בענין שה
23 פרטה אחרונה, אלא אפילו בולק בעמפרות.
24 ואם כן הדיב מיץ קאי אסיפא הוא קנין. עד
25 שהיא באחת נהן שוה פרטתה אלא קאי ארישא,
26 כפרישתה. ורבי מאיר מעות בעלמא חזרוין,
27 כפרישתה - **"איתרבר"** אית דרס "איתרבר"
28 בלא דליה, והדין ענמה, דלא שייך המהולקת
29 לבאן כלל, אדאפילו למאן דאמר דבאחרות מעות
30 חזרוין - היינו מעות דאדם יודע בו וגמר נתן
31 לשם פקדון, אלא הדיב דאני יודע אם יחולו אם
32 לא - שמא נתן לשם מתנה, ועוד, דאי רסין
33 "איתרבר" - קשה רב ארבר, לרעל פירש שלא
34 רעה להעמידה חרבי מן דמיקל לה אסיפא -
35 משום דסבר מעות מתנה, הדיב קאמר החזרוין,
36 לכך נראה דרסין "איתרבר" - ומילתא באיפה
37 נפשית היא, **[מן]** הנקוב על שאינו נקוב תרומה
38 - לענין פקדון הכותי חלה להחזירו, וגם אף
39 הבית חיוב להפריש עד משאינו נקוב, דכיון דאין
40 עליו חיוב תרומה אלא מדרגת - יום אמרו רבינו
41 צריך תיקון אחר לשאינו נקוב, תוספת שניט
42 ונקסבר בעל הבית נתקנה עיסתו כן מיעקרא
43 אקומא משום חרובא דביתו ולא אקומא משום
44 בעל הבית, משום חרובא גופיה דאי מחיל - אכל
45 בעל הבית לא עדי ומילתא דהוה תוספת שניט.
46 **אם** אינו קדוש נשיאות חטא למה - למאן
47 דאמר התם (תמורה ד), "כל מילתא
48 דאמר דרמנא לא תעביד, אי עביד - מהני,
49 דאי לא עביד - אמאי למה? נידח מאי דאמר
50 היתרום מן היתה על הפה תרומתו תרומה,
51 דאי אינו קדוש - נשיאות חטא למה, אבל
52 למאן דאמר קדוש - אמאי למה? נידח מאי דאמר
53 דלקי משום דערב אמילתא דקאמר דרמנא
54 - אם כן קשה? מאי קאמר חבא מרמא: אם
55 אינו קדוש נשיאות חטא? למאן דילמא לעלם אימנא לך דאינו קדוש, ואפילו הכי
56 איכא נשיאות חטא דערב אמילתא דרמנא? ויש לומר: ודאי בעלמא לא

1 **ישמע מינה מעות בעלמא חזרוין** - כל קידושין שאינו קידושין, לא אמרין מעות מתנה,
2 אלא פקדון, וחזרוין, היינו דריק לה לךך אובלת שאנונה מלה, בדיקן דאבלתו, וליתנו
3 בשעת גמר קידושין - לא מקדשת בהן, והוה להו כפקדון שבאלתו, ואיתעביד מלה
4 באבילתה, דאי אמרת מעות בעלמא מתנה, ואי לא גמר קידושין לא נעיא לא אחריותו,
5 השתא דגמיר - לא מקדש בעלמא חזרוין, ואתנה
6 נמי לא הוה, דהא על מעות קידושין הוה, וגמר
7 דבריו, אינה הלה - דתני: "ראשית
8 ערשיתכם", וזה הוה ביד כתיב - אם אינו
9 מחזירי עמלים, שאני התם - לכתיב אצרכה
10 רבנן לאחריו - דנפק מינה חרובה, חפשת
11 רבנעם קמת - משהת לונגן צפורים חיובין
12 בחלה, שהן שן ירושלמיות, שהן שבע מדבריות
13 וביצה וחומש ביצה, והדין וביצה וחומש ביצה,
14 עסת מדבר, עומר לגולגולתה, והעומר עשירית
15 האופה, האופה שלשה סא, והסאה ששה
16 קבין, והקב ארבע לוגין, נמצא ארבע שבעים
17 ושנים לוגין, עשירית לש שבעים אופה - שבעה
18 לוגין, פשו להו שתי לוגין שתי עשר
19 ביצים, עשירית שלוח ביצה וחומש ביצה, הרי
20 עומר - שבעה לוגין וביצה וחומש ביצה,
21 הוסיפו בירושלים על המדות שותו, והגדילו
22 קבין ולוגין שותו מלבר, דהוה חומש מלוא,
23 נתנו שן הראשונה בחומש, פשו להו לא מדבר
24 וביצה וחומש, והן לוג ירושלמי, כלו? לוג
25 מדברי ששה ביצים, והנה בחמש ביצים גדולים
26 הרי לוג ירושלמי חסר ביצה גדולה, עשה
27 נמצא וחומש ביצה מביצה שבדיקן ביצה
28 ירושלמית, שחומש ביצה הוא שותו מלבר,
29 להסיפק על ביצת מדברית להשלים ביצה
30 ירושלמית - הרי שן לונגן ירושלמיות, והם
31 חמש צפורים, שהצפורים ערופת על
32 ירושלמיות שותו, וזמנין דאית לבתן פחות -
33 כמשיעור, והאי קמת שנתן לו ישראל לשם
34 הלה, וקסבר שיהו עליה, ואינו חיוב בחלה
35 להצטרף ולהשלים את השיעור, ואליש לוי
36 בחיי הדין - ולש אותם חלה, ותהי תרומה
37 ולא אכל עד שיפריש עליה חלה מפקום ארז
38 - למנה חוקיקותו לחזרויה ממנה תרומה זו?
39 אימרה: המפריש חלתו קמה הרי היא חלה, דגמר
40 נתן לשם מתנה, ולא תאכל לבן עד שיפריש
41 הבתן עליה חלתו ישי לא נתן - כדכותה, יא
42 הצריכותו להחזירו, הנקוב על שאינו נקוב -
43 דהנה ליה מן החיוב על הפטור, תרומה היא -
44 שאין הבתן חיוב להחזירו, ולא תאכל - לבתן,
45 דהא כלב גמרו הוא, אלא חלה שנתן עליה,
46 שהרי בשביל דבר פטור הפרישה, וטבל אסור
47 אף לבתן, עד שיפריש עליה תרומה מפקום ארז
48 אף למקום אחר - לא דוקא, אלא הדין
49 אם מפריש עליה מיניה וביה, בשני מאני איית
50 ונקוב ושאינו נקוב שני כלים הם, וכי אמרת
51 לבתן חלה תפריש עליה, שטבל חלה, שאל
52 חלה שן תרומה עליה - עיית לך בחיי מנא - כנן
53 חלה קמה שניטלה על קמה התורם שם, כי אמרי
54 ליה לבתן: אינה חלה, חזור ופריש עליה - לא
55 עיית לך, לפיכך הצריכותו להחזירו, בהן מיצת ציית - דבדכנים ויודים וכשרים הם, דאין
56 נותנין תרומה אלא לבתן חבר, ולמה הצריכותו להחזירו - משום שחלה הבית, דאי מנעב
57 לה בתן - סברה נתקנה עיסתו, וניחוי תרומה ויחזרו ויתרום - ולמה חוקיקותו להחזור

קידושין. האיש מקדש - פרק שני דף מז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 לא שני - היכא דאכלת ראשונה ראשונה דאין מצטרפת לפירוטה. אלא דאמר לה בו
2 ובו ובו - וכל גמרי קידושין. ולא נקנה לה עד נתנה אחרונה שהיא גמר דבורה, וכבר
3 היו הראשונות מלוח. אבל באלו - מקבלת הראשונה לא באתה לידה בתורת מלוח,
4 אבלשונה הידבר הקנה לה בתורת קידושין, וכי אכלה - מידה קא אכלה. ואפילו
5 עדיין הראשונה ראשונה - מקודשת, אם יש

1 לא שני ולא פלא דאמר לה "בוו ובוו ובוו", אבל אמר לה
2 "באלו", אפילו אוכלת נמי מקודשת, כי קא אכלה -
3 מדינפישת קאכלה. הניא פתיה דרבא: "התקדשי לי
4 באלון ברמון ובאגוז" או שאמר לה "התקדשי לי
5 באלו"; אם יש בכולן שוה פרוטה - מקודשת, ואם
6 לאו - אינה מקודשת. "בוו ובוו ובוו", אם יש בכולם
7 שוה פרוטה - מקודשת, ואם לאו - אינה מקודשת.
8 "בוו" - נטלתו ואכלתו, "בוו" - נטלתו ואכלתו, "ועוד
9 בוו" "ועוד בוו" - אינה מקודשת, עד שאמר "התקדשי לי
10 מן שוה פרוטה. הני" באלון ברמון באגוז" היכי
11 דמי? אי לימא דאמר לה "או באלון או ברמון או
12 באגוז", אם יש בכולן שוה פרוטה - מקודשת? והא
13 "או" קאמר! ואלא: "באלון וברמון ובאגוז" היינו
14 "בוו ובוו ובוו" אלא לאו - דאמר לה "באלו" - הא
15 מקדתיני סיפא: או שאמר לה "התקדשי לי באלו" -
16 מקבל דרישא לאו ב"אלו" עסקינן? - פרושי קא
17 מפרשי; "התקדשי לי באלון ברמון באגוז", ביצד? -
18 גזון דאמר לה "התקדשי לי באלו", וקתיני סיפא:
19 "בוו" - נטלתו ואכלתו, אם יש באחת מהם שוה
20 פרוטה - מקודשת, ואם לאו - אינה מקודשת. ואילו:
21 רישא דאמר בין אוכלת למנחת, שמע מינה:
22 כל היכא דאמר לה "באלו", כי קא אכלה - מנפשה
23 קא אכלה, שמע מינה. הניחא למיאן דאמר אפיפא
24 קאי, ומאי "עד שיהא באחת מן שוה פרוטה" - עד

1 מדיה והבא מהני. והיינו דקאמר גמרא: אם אינו קודש - נשיאות טהא למה תובי? כלומר,
2 אי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא. בין דבקרית תיבי "בדינמנא את חלבו אמני" כל
3 הלכ דגן וירוש ויהר"ה דמשמע שיש לו לאדם לתרום מן דיפה, ואם לא הביא מולבו -
4 פשיטא דעבר, אם כן למה תיבי האי קרי - ולא תשאא עליו טהא בתרימכא את חלבו ממנר
5 - פשיטא טהא לשמע מהנה דהלכי תבתי -
6 לומר כל דתרום מן דיפה על היפה, דריבא שני
7 טהאו; טהא שעבר על מה דקאמר דתנא
8 תירומו מן דיפה, וטהא על תירומו, דהיא
9 תירומו מן דיפה. והיינו דקאמר: ומאן לתרום מן
10 היפה על היפה כו.
11 לשון רש"י הכי גרסינן: בוו ובוו אם יש בכולן
12 שוה פרוטה כו -
13 והאי דפגעיתו לתרי בני, רישא דקתי "באלו",
14 ומיעלתא דקתי "בוו ובוו", אף על גב דתנא
15 בתרויהו: אם יש בכולן כו - משום דקביע
16 לפגזי במציעתא בן אוכלת למנחת, כדמפרש
17 האויל.
18 לשון רש"י הניחא - לעיל לרבא פריקין אלא
19 דלוא קאי, דמתרצין
20 דיהתא אוכלת דמתניתין, לרב ושמואל קאי
21 ארישא, ולרבי אמי אפיפא.
22 הא מני רבי היא דאמר לא שני כות כות לא
23 שני כות וכות פוטא רתי - דקד סיפא
24 דקתי "בוו", נטלתו ואבלתו, "ועוד בוו" "ועוד בוו"
25 - דהוה פוטא. ממו "התקדשי" "התקדשי", ותנא
26 אוכלת, דבענין שוה פרוטה, והוא הדין מנחת.
27 ואוכלת איצטריכא ליה לאשמעית, דאף על גב
28 דמקרבא היתה - לא מקדשה בפתות משה
29 פרוטה. ולא היינו תנא קמא דמציעתא. ותנא
30 "בוו ובוו" אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת.
31 דלרבי פוטא רתי, ובענין שוה פרוטה, באתא מתוך.
32 אלא רתי תנאי הוה, ומי ששהו זו לא שנה זו.
33 מילתא דרבי פרוקי בן החבסי (ל.ב.)
34 אלא

1 שיהא באחרונה שוה פרוטה, הכי נמי - עד שיהא באחרונה שוה פרוטה. אלא לרב ושמואל,
2 דאמר תרויהו: ארישא קאי, ואוכלת איצטריכא ליה, הכא - כללי קהשיב, פרשי לא קא
3 חשיב. הא מני - רבי היא, דאמר: לא שניא ב'פות פות' ולא שניא ב'פות כות' - פראט רתי.
4 אמר רב: המקדש בכלוה - אינה מקודשת, מלוה להוצאה ניתנה. נימא פתנאי: המקדש
5 במלוה אינה מקודשת, ויש אומרים: מקודשת. מאי לאו פהא קמופלגי? דמר סבר: מלוה
6 להוצאה ניתנה, ומר סבר: מלוה לאו להוצאה ניתנה? - ותספרא? אימא סיפא: ושום במקב
7 שוה קנה. ואמרת מלוה להוצאה ניתנה - במאי קני? אמר רב נתן: והניא הכרין מוקים
8 לה במלוה או חרי, והכא במאי עסקינן? גזון שאמר לה "התקדשי לי במנה", ומצא מנה
9 חסר דינר. מר סבר: כסיפא לה מילתא למיתבעיה, ומר סבר: לא כסיפא לה מילתא
10 למיתבעיה. ואלא הא דאמר רבי אלעזר: "התקדשי לי במנה" ונתן לה דינר - הרי זו מקודשת,
11 וישלים. לימא פתנאי אמרה לשמעתי? - אמרי: מנה חסר דינר - כסיפא לה מילתא
12 למיתבעיה, מנה חסר תשעים ותשע - לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה. מיתבי: האמר
13 לאשה "התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך" והלכה ומצאתו שנגב או שאבר, אם נשתייר
14 הימנו שוה פרוטה - מקודשת, ואם לאו - אינה מקודשת. ובמלוה, אף על פי שלא נשתייר
15 הימנו שוה פרוטה - מקודשת. רבי שמעון בן אלעזר אמר משום רבי מאיר: מלוה
16 הרי

17 שיהא באחרונה שוה פרוטה, הכי נמי - עד שיהא באחרונה שוה פרוטה. אלא לרב ושמואל,
18 דאמר תרויהו: ארישא קאי, ואוכלת איצטריכא ליה, הכא - כללי קהשיב, פרשי לא קא
19 חשיב. הא מני - רבי היא, דאמר: לא שניא ב'פות פות' ולא שניא ב'פות כות' - פראט רתי.
20 אמר רב: המקדש בכלוה - אינה מקודשת, מלוה להוצאה ניתנה. נימא פתנאי: המקדש
21 במלוה אינה מקודשת, ויש אומרים: מקודשת. מאי לאו פהא קמופלגי? דמר סבר: מלוה
22 להוצאה ניתנה, ומר סבר: מלוה לאו להוצאה ניתנה? - ותספרא? אימא סיפא: ושום במקב
23 שוה קנה. ואמרת מלוה להוצאה ניתנה - במאי קני? אמר רב נתן: והניא הכרין מוקים
24 לה במלוה או חרי, והכא במאי עסקינן? גזון שאמר לה "התקדשי לי במנה", ומצא מנה
25 חסר דינר. מר סבר: כסיפא לה מילתא למיתבעיה, ומר סבר: לא כסיפא לה מילתא
26 למיתבעיה. ואלא הא דאמר רבי אלעזר: "התקדשי לי במנה" ונתן לה דינר - הרי זו מקודשת,
27 וישלים. לימא פתנאי אמרה לשמעתי? - אמרי: מנה חסר דינר - כסיפא לה מילתא
28 למיתבעיה, מנה חסר תשעים ותשע - לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה. מיתבי: האמר
29 לאשה "התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך" והלכה ומצאתו שנגב או שאבר, אם נשתייר
30 הימנו שוה פרוטה - מקודשת, ואם לאו - אינה מקודשת. ובמלוה, אף על פי שלא נשתייר
31 הימנו שוה פרוטה - מקודשת. רבי שמעון בן אלעזר אמר משום רבי מאיר: מלוה
32 הרי

1 ובו ובו - היכא דאכלת ראשונה ראשונה דאין מצטרפת לפירוטה. אלא דאמר לה בו
2 ובו ובו - וכל גמרי קידושין. ולא נקנה לה עד נתנה אחרונה שהיא גמר דבורה, וכבר
3 היו הראשונות מלוח. אבל באלו - מקבלת הראשונה לא באתה לידה בתורת מלוח,
4 אבלשונה הידבר הקנה לה בתורת קידושין, וכי אכלה - מידה קא אכלה. ואפילו
5 עדיין הראשונה ראשונה - מקודשת, אם יש
6 בכולן שוה פרוטה. שני גרסינן: אבל אמר לה
7 באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת. באלו ברמון
8 באגוז - אלוך - אגוזי? בלעה, והוא מובל
9 חזיר יער, ובלשן אשכנז "אייליבו", וגם כן
10 אדם אוכלך וזולין אותם באש כמו שרמונים.
11 היכא גרסינן: בוו ובוו אם יש בכולן כו בו נטלתו
12 ואבלתו ועוד בו ועוד בו וכו' - האי דפלגיתו
13 לתרי בני דרישא ומציעתא. ותנא בתרויהו "אם
14 יש בכלן" - משום דבעי אפילונו במציעתא בן
15 אוכלת למנחת, כדמפרש ואויל. הניחא בי -
16 לא לרבא פריקין, אלא לעיל קאי, ומתרצין
17 "יהתא אוכלת" דמתניתין לרב ושמואל -
18 ארישא, ולרבי אמי - אפיפא. הניחא לרבי אמי
19 דאוקמה ליהתא אוכלת" דמתניתין אפיפא,
20 דהוי כללא "מאי באחת" - באחרונה, הכא
21 נמי "יהתא אוכלת" דברייחא קאי נמי אבללא,
22 כדתיב גבי "או ובוו" אם יש בכלן שוה פרוטה
23 מקודשת. ותנא פלגיתא גבי נטלתו ואבלתו,
24 למימר עד שיהא באחת מן - מצטני נמי
25 לתרוגי: עד שיהא באחרונה. אלא לרב ושמואל
26 דאמר "באחת" אפילו אחרא מקמייתא נמי
27 אומר, ואפרט ד"התקדשי" "התקדשי" קאי
28 ואוכלת איצטריכא ליה - האי "באחת"
29 דברייחא הכי מתרצי? הא בודך ברייחא -
30 חשב שום פרטא? ודאי "בוו ובוו" כללא
31 חשיב לו, וכל שכן היכא דקתי "ועוד בוו ועוד
32 בו ועוד בו", וקתי גבי אוכלת: עד שיהא
33 באחת מתוך. ואי אקמייתא דאבלתו מיד נמי
34 קאמר, דאי איכא חרידא שוה פרוטה מקודשת
35 - קשיא: הא הוה ליה מלוה הכי גרסינן. הא מני
36 רבי היא דאמר לא שני כות כות ולא שני
37 כות וכות פוטא רתי - דקד סיפא דקתי "בוו"
38 נטלתו ואבלתו, ו"ועוד בוו" "ועוד בוו"
39 ארישאי הוא. ולא היינו תנא דרישא ומציעתא.
40 סבירא ליה כרבי, ותנא אוכלת הוא הדין
41 למנחת. אוכלת איצטריכא ליה לאשמעית.
42 דאף על גב דמקרבא היתה - לא מקדשה
43 בפתות משה פרוטה. והלכי תנא "בוו ובוו" רתי
44 דמיני גבי נטלתו ואבלתו "ועוד בוו" "ועוד בוו"
45 ותנא: אם יש בכלן מכולן שוה פרוטה מקודשת
46 - משום דסבירא ליה "התקדשי" אבל חדא
47 קאי: "התקדשי בוו", "ועוד בוו"
48 "התקדשי". דקד דרבי במבוסס פפרק שני, מקודשת
49 בהקדשת חובב, בין ששטח על מנת לאכול כות
50 למחר כות בחוץ, בין שאמר כות למחר וכות
51 בחוץ - הוה להו שני מחשבות. ולרבי יהודה
52 דאזיל בתר גלוי אשתי - הוי פגול. והיחבב
53 עליו כרת. אינה מקודשת - אפילו ישנה בעין.
54 להוציא ניתנה - הלוא היא רשעא, להוציא
55 ברוחא, ואינו חיוב להעמידה בעיטקא, שתהא
56 מצויה בכל עת שיתבענה. ובין ולדורחא ניתנה -
57 בשביל המכר, "ותרצה לו - קנה ולקוח, אם ישנה בעין. במילי אחרי" - ברב אור, דרך מלוה - לא במלוה שיש לו עליה קאמר, אלא שאמר לה התקדשי לי במנה, ומצא מנה
58 חסר דינר, ואמר לה הרי הוא עלי מלוה. כסיפא לה מילתא למיתבעיה - ולא סמכה דעתה, הליכך אינה מקודשת. כסיפא לה מילתא - דרבי מועט הוא דרבי מנקנה. דרבי אלעזר
59 שלא בקלה מכל המנה אלא דינר - לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה את הדנה. אפילו לא נשתייר כו - מקודשת ברוחא ומצא מלוה את גבה.

1 מלוא ברשות תלורה איכא בנייהו - פירושו: דלתנא קמא דרבי שמעון אינה
 2 מקודשת. משום דמלוא ברשות לזה קיימא. ורבי שמעון בן אלעזר דאמר מקודשת
 3 - משום דמלוא ברשות מלוא קיימא. ואם תאמר: אבתי נימא: רב כתנאי אמרה לשמעיה,
 4 דהא איתו דאמר המקדש במלוא אינה מקודשת לא מצי סבר כרבי שמעון בן אלעזר וש
 5 לומר: דרב נמי סבר כוותיה. ולא חיקשי מרדי.

6 דהא דאמר רב אינה מקודשת - ומירי במלוא
 7 שהתחיל להצניא. ובהא קאמר דאינה מקודשת
 8 אפילו נשתתף שיה פרוטה. ורבי שמעון בן אלעזר
 9 לא איירי אלא במלוא שהיא עדיין בעיק. ואף על
 10 גב דאמר במלתייה דרבי שמעון: אם נשתתף שיה
 11 פרוטה נשתתף. דמשמע אף על פי שהתחיל
 12 להצניא - פי שומר רבי שמעון בן אלעזר
 13 מיידי שנענבו וא שאבדו, שלא שלח ברין די. אבל
 14 אם התחיל להצניא - אינה מקודשת.

15 **אלא** דא דאמר רב הונא השואל קרודים
 16 מתחיהו ביקע בו קנאו - לענין שלא
 17 יוכל המשאל לחזור בו קאמר. אבל לענין
 18 להתחייב באונסין - כן לא ביקע בו נמי מציב
 19 באונסין, כדאמר פרק "השואל" (בבא מציעא
 20 ע"א.) ומשנת שחיבה חיביב באונסה. **לעולם**
 21 שער חוב דאדריס - אבל שטר חוב ירדיה אינה
 22 מקודשת. ואם תאמר: ונאי שטא? והא אידר ואידר
 23 מלוא הוא ורין שומר: והוא מלוא דרדיה. קאמר
 24 כבר, ואינו נתן לח שום דבר דרש. שרדי אותם
 25 המעות היו שלה קודם הקידושין - דין הוא
 26 דאינה מקודשת. אבל כשתן לח המלוא דאדריס
 27 - נתן לח דבר דרש והוא היה ביניה קודם. ומר
 28 דמקודשת. דנדי דאין המלוא בעין - מכל מקום
 29 זכת הוא לו באילו היה בעין.

30 **דבולי** שמתא לית לה רבי - במאי יש
 31 לזוכיב דאין הלכה כרבי, מדהה מצי
 32 למינהו דבולי והכא אתו ליה דרבי דמסירה
 33 אותיות לחודה מרבי, והכא גבי אשה נמי מימי
 34 משנת סח את השטר. והיה טעמה במימי
 35 דאמר אינה מקודשת - משום דקסברי דצריך
 36 לומר ביה כשמואל לו השטר "קני לך אידו בלב
 37 שעבודיה" ולא לא אמר לה כן. ופליגי דרבי
 38 פפא, דרבי דאמר רב פפא דבעי למיכתב ליה
 39 "קני לך אידו וכל שיעבודיה", כמו בן צריך לומר
 40 הכי בפה למאן דאמר אותיות במסירה נקטת.
 41 ומתקרא נגרא דבולי ועלמא לית לה דרבי -
 42 שמע מינה דלית הלכתא כוותיה דרבי. ובפרק
 43 "המוכר את ספינה" (בבא בתרא ע"א.) שי ספרים
 44 הלווקין את דגריס הלכתא דאיתות נקטת
 45 במסירה, ויאת דגריס הלכתא דאין אותיות נקטת
 46 במסירה. ומשמע דבא כהניא גיטא דאין
 47 אותיות נקטת במסירה.

המוכר

36 **ביד אחריים! אלא לאו** - שטר חוב דידה, ובמקדש במלוא קמפילגי - לעולם שטר חוב
 37 דאחריים, והכא במלוא בישטר ובמלוא על פה קא מפילגי. במלוא בישטר במאי פילגי
 38 - בקלותא דרבי ורנגן קמפילגי. דתנאי: אותיות נקטת במסירה, דברי רבי. והכא
 39 אומרים: בין שכתב ולא מסר, בין ששטר וכתב - לא קנה, עד שכתוב וימסרו. והכא
 40 אית ליה דרבי, ומר לית ליה דרבי. ואיבעית אימא: דכולי עלמא לית להו דרבי, והכא
 41 בדרב פפא קמפילגי. דאמר רב פפא: האי מאן דובין שטרא לחבריה - צריך למיכתב
 42 ליה "קני לך הוא וכל שעבודיה". מר אית ליה דרב פפא, ומר לית ליה דרב פפא.
 43 ואיבעית אימא: דבולי עלמא אית להו דרב פפא, והכא בישטראל קמפילגי. דאמר שמואל:

הרי היא כפקדון - דאם נשתתף - אכן, לא נשתתף - ואם לאו דבולי עלמא הפרש
 במלוא - ששנה בעין, מקודשת. ותכפרי **תריצתא** ויא - דקנה במלוא על פי
 שלא נשתתף מקדשת? **אי** דקביל עליה אחיות - שאם יגבגב תשלמו לו. היינו מלוא
 כן - שנגבג ותחייבה בו - נמצא מלוא אצלה, וכן דרנא מלוא: אף על פי שלא
 נשתתף מקודשת - פקדון נמי שלא נשתתף -
 תתקדש ביה. **אלא** דא קביל עליה אחיות -
 וכי איינבו לא אחייבא ביה. אבל בקבלה עליה
 אחיות - מקודשת. ארתיג - במלוא, נפלוג
 בפקדון נופיה, דיש פקדון שאפילו לא נשתתף
 כלום מקודשת! **אלא** - על כרחך בדקבלה עליה
 אחיות קנה, דאם לא נשתתף אינה מקודשת,
 דמלוא היא. והמקדש במלוא אינה מקודשת. וכי
 נשתתף - מקודשת בחדא יחד. וגבי מלוא
 הרצין הבן: אף על פי שנשתתף אינה מקודשת,
 משום דלחצונה ניתנה. **במאי קמפילגי** - אי
 בלחצונא ניתנה פילגי - סוף סוף כתנאי אמרה
 רב לשמעיה: **אשכחתינהו** לרבנן **כבי רב** -
 נמצאי התלמידים בבית המדרש. וכל היבא
 דמירי שרבי רב - לאו רב ממש הוא, אלא בבית
 המדרש הוא. **וקאמי** - לעולם לחצונה ניתנה
 דברי הכל, ואם שלח ביד די לחצונה מננה שיה
 פרוטה - הרי תחוקי בהם, ואין הבעלים יוכלין
 לחזור, והואי ליה מלוא, ואינה מקודשת. ואפילו
 רובה בעין. והבא בשלא הוציא מננה כלום.
 והכי אמר רבי שמעון בן אלעזר מקודשת,
 דקסברי מלוא שהיא כולה בעין - ברשות
 בעלים היא לחודה, אם בא מלוא לחזור בו
 ולחובעה - חוור. הילכך, השתא הוא דיבהה
 נחליה. והוא דרין לאונסין קיימא נמי בשרותה,
 דאי מתאסר - פטור מלהו. **השואל קרודים** -
 לעשרה ימים. ביקע בו - היא חוקה להשתמש
 בו ימי שאלותו ואין המשאל יכול לחזור בו.
 לימא **כתנאי אמרה** - דלרבי מאיר אין ביקע בו
 קנאו, לא ביקע בו - לא קנאו. ולתנא קמא
 אפילו לא ביקע בו נמי, דמלוא אינו ברשות
 בעלים לחודה. ולא אררה בעינא - הילכך, כיון
 דרשאי הלוה ליקח בוק סותרה - מצי ויאי ליה
 ברשותה. ואין המלוא יכול לחזור. שרדי לא
 לכך הלוה לקבל מעות הלוה עצמן, אלא מעות
 אחרים. **נימא כתנאי** - את דרב, דאמר המקדש
 במלוא אינה מקודשת. והיחשה עליהן - בתב
 לה הרשאה עליהן. נקטת במסירה - אינו צריך
 לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו,
 אלא שמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות
 בו - בתחיה הלוה לפרעמיה לזו. בין שכתב -
 לו שטר מכירה עליו ולא מסר לו שטר החוב,
 ובסך שטר לו שטר החוב ולא כתב לו שטר
 מכירה עליו - לא קנה. והכא נמי שמסר לה
 שטר החוב, אף על פי שלא כתב לה שטר
 מכירה עליו. מאן דאמר מקודשת - אית ליה
 דרבי, ומר לית ליה דרבי. ואיבעית אימא דבולי
 עלמא לית להו דרבי - לא קנאו. **נימא כתנאי:**
 מיירי, אלא שכתב לה "קני לך האי שטר" ולא
 כתב לה "קני לך כל שעבודא דאית בידי". מאן
 דאמר אינה מקודשת - כרב פפא. דבולי עלמא
 אית להו דרב פפא - וכי אמר רבי מאיר
 מקודשת - בשכתב לה כן, והכא בדשמואל:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

קידושין. האיש מקדש - פרק שני דף מח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רננו תוספות

המוכר שטר חוב לחבירו חזרו ומחלו מחול - מי שפרשם: היינו טעמא דמחלו מחול - משום דקנין שטר אינו אלא מדרבנן, ולא אלימ' להפקיע בה האישוקין שלא ויכל למחול אותו. וכן משמע בפרק 'מי שמת' (בבא בתרא קמ"ה). דקנין שטרות אלא מרבנן.

בי קאמר רב בפקודין אבל במלוה לא - ואם תאמר: אמאי לא קאמר דכולי עלמא כי קאמר רב - אפילו במלוה, והבא מיירי במעמד שליטתו, וקפידולי ברשבאול דאמר אפילו וירש מוהל. אי נמי סביר כשמואל, ובסמכה דעתה קא מיפלגי, ובדאמר לעילי' אלא מרלא קאמר הכי - שנתע מהנה דאפילו שמואל מודה דזוקנתא לחיבה במעמד שליטתן ומחלו - אינו מוחלו. והא דקאמר לעיל: דמכור שטר חוב לחבירו חזרו ומחלו מחול - היינו דוקא כשאין הלוה בפנינו כבשה שמכר לו את השטר. **אילימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר - ואם תאמר: ונמי קשיא: לשינוי דלעיל מיירי דאמר לית' קמי' ליה שטר וכל שעיבודיה, והבא מיירי דלא אמר ליה ויש לומר: שהיה תופס לזוהק, מנאר שהשליטתן שוחם, לומר שאינם מסבגין אחד.

ורבנן מספקא להו כי - לפירוש זה לא גרס במילתייהו: ואם לאו אינא מקדשת' - דהא אפילו ליכא בנייר שיה פרוטה צריכה זה מספק, ושמא עזר מטייה כרתי כרבי אלעזר. האי אמרת דאין צריכה גט - אם כן קאי כרבי מאיר, דאמר עדי תימיה כרתי חול מכל לבלי, ואם כן נמי הוי דקאמר: מספקא להו אי כרבי מאיר או כרבי אלעזר.

שמין את תנדי - דוקא אליבא דרבנן אמרין דשמין את תנדי. אלא כרבי מאיר, אפילו איכא בנייר שיה פרוטה - אינא מקדשת. אמאי שניק את תנדי? אפילו כי ליכא בנייר שיה פרוטה מקדשת מספק, כרבי אלעזר, דאמר עזר מטייה כרתי ויש לומר: שיה חול מכל, ואם כן הוי שיה פרוטה - מקדשת קידושין ומגרין, אבל אם אינא שיה פרוטה - אינא מקדשת כי אם מספק, להצריכה אם נשאת לאתו. **דברלי** - משמע ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף - אין לדוקא מכאן והלכה דינא לשכירות מתחלה ועד סוף. דהא לא הוה מני' למימר דכולי עלמא אינא לשכירות - דאם כן נמי טעמא דמאן דאמר אינא מקדשת? אך יש להביא דאיה הלכה ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. מהחיא ופרק קמט דמסכת עבודה זרה (ט"ז). תנן הגיע

ובפלוגתא דרבא ורבנא, ורב פפא ורב שריבא קמיפולגי. דאיתמר: שתבו לשמה ושלא מועתת; רבא ורבנא אמרי: מקדשת, רב פפא ורב שריבא אמרי: אינא מקדשת. נמיא כהני תנאי, דתנאי: "עשה לי שירים נמים ומטעות ואקדש אני לך", כיון שעשאן - מקדשת, דבר רבי מאיר. והכמים אמרי: אינא מקדשת עד שיגיע ממון לדה. האי ממון חיבי דמי? אילימא אותו ממון - מכלל דתנא קמא סבר אפילו אותו ממון נמי לא? אלא במאי? בו מקדשאו אלא לאו - בממון אחר. וישמע מונה: במקדש במלוה קמיפולגי, וכבר, דכולי עלמא ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף, ותוה מלוה. מאי לאו בהא קמיפולגי, דמר סבר: המקדש במלוה - מקדשת, ומר סבר: המקדש במלוה - אינא מקדשת? - לא, דכולי עלמא קמיפולגי? איה מקדש במלוה אינא מקדשת, והבא - בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפולגי. מי סבר: איה

ואפילו יורש - של מלוה. מחול - שהלוה לא נתחייב לזקוק כלום אלא מחמת הדבור וחזרו מחלו אצלו, רבי מאיר לית ליה דרשבאול, הלכך סמכה דעתה, ולא הישקין דלמא אויל ומחלו ליה. ורבנא לית אויל דרשבאול, הלכך לא סמכה דעתה, דסברה אויל ומחלו ליה. לית אויל דרשבאול - דאי בעי אויל ומחלו ליה. והבא נאש אה מקיפלי - כלומר,

אם היה מקדש קרקע ברמי שטר זה - דהיא לא קנה המלוה את הקרקע, ולא תמנה דעתא דבעל קרקע. אבל באשה סבר רבי מאיר דסמכה דעתה, דכיון דאיתתיה אנא - לא שבקי ליריד ומחלו לאחריו. בענפיש שליטתן - אמר לו כי קנה. ואין טעם ברבי, דהא חזו הוא מתלה מילי ורשידוהו רבנא להבטא בלא טעמא, במסכת גיטין. בפקודין - דאיתיה בעין, וסמכה דעתא דמכר. **איהו כותב** - איהו כותב - במקדש במלוה. התקדש לי בשטר - גרס, ולא גרס הכא "בשטר חוב". אינא קדשת - דאפילו תנייר שיה פרוטה, הוה עתה והתקדש בפרוטת אויר, אלא מכל דרכינא ביתי. רבי אלעזר אמר, מקדשת - ואפילו אין בנייר שיה פרוטה. כדפרש טעמא לקמן, אי מישום דמקדש במלוה מקדשת, אי מישום כדמטייען לקמיה. שמיין את תנדי - דדעתה נמי איני. קשיא דרבי מאיר איריבי מאיר - דהא תניא לעיל: אינא קדשת. בשטר חוב, רבי מאיר אמר מקדשת. אינא לא כבשה חוב ריהה - שיש לו מלוה עליה. בשטר שאין לו עדים עליו - שטר אירוסין קאמר, שכתב על בעי' "זהו את מקדשת לי", ולא התחייב עליו בעי' אלא מסרו לה בפני פרוטה פלוגתא דרבי מאיר ורבי אלעזר במסכת גיטין גבי גט, דקאמר רבי אלעזר: אף על פי שאין עליו עדים, אלא נתנו לה בפני עדים - כשר, שאין התעורר וחתומים על הגט אלא מפני תקון התעלום כרתי - משוי ליה ספר כריתות. מספקא להו כהני אי כרבי מאיר אי כרבי אלעזר - וסברא ליה דעתה נמי איניא. הלכך שמין כו. ולפי הירורין קדש נראה בעיני דלא גרס ברא דרבי זואם לאו אינא מקדשת, אלא והכמים אמרין שמין את תנדי, אם יש בו שיה פרוטה - מקדשת. ובאין שיה מניד לא איירי, משום דמספקא להו בהדיא אי כרבי מאיר אי כרבי אלעזר. השתא ביש בו הוא דאתו לאיפולגי דאם יש בנייר שיה פרוטה - מקדשת בתורת כסף, ודעתייהו נמי איני. שכתבו - אירוסין שלא לשמה. יציאה בעיני לשמה - דרביהו (דריס) חב' זכתה לוד' - לישמה אתה שלא מועתת - ואי דבעתה כדמבאר רבא ורבנא אמרי מקדשת - טעמיהו מפרש בפרק קמא (דקדוש ט"ב). מה יציאה לא בעינן תתיב מועתת, שרדי כולל ברוחה מוגרסה - אף היה כו. אינא מקדשת נמי איני. יציאה בעיני בבתיב הגט דעת מקנה, ודיחוי בעל שמקנה את האשה לעצמה הגט זה - אף הויה בעיני דעת מקנה. והיא מקדשת - אף עתה לא בענפה כולל בשטר - כהני תנאי - מקדש במלוה דשמעתייהו דרב שיין - אצנדה מותרמין שרין (מבדרי לא) ואקדש אתי לך - כשאר פועלך, שהובא משלה הוא. אותו ממון - שיתחורם לה לאתר שגמרם. מכלל דתנא קמא אפילו אותו ממון נמי לא - בתמימה, כלומר, מכלל דכיון שעשאן דקאמר רבי מאיר איך על פי שלא בא ליהד קא מתוהא אלא במאי? בו מקדשת איה בכפיש במלוה קמיפלי - והבא מוא מלוה איכא? -

המוכר שטר חוב לחבירו, וחזרו ומחלו - מחול, ואפילו יורש מחול, דמר - אית ליה דרשבאול, ומר לית ליה דרשבאול. והבא נאש אה מקיפלי: מר סבר: אשה סמכה דעתה, ומימר אמרה: לא שביק ליה ליריד ומחלו ליה לאחריו. ומר סבר: אשה נמי לא סמכה דעתה. במלוה על פה פמיא פליגי - ברבי הונא אמר רב. דאמר רב הונא אמר רב: "מינה לי בירך תהוה לפלוני" - במעמד שליטתן קנה. מר סבר: פי קאמר רב - הני מילי בפקודין, אבל מלוה לא ומר סבר: לא שגא מלוה, ולא שגא פקודין. נמיא תנאי: "התקדשי לי בשטר", רבי מאיר אמר: אינא מקדשת, ורבי אלעזר אמר: מקדשת, והכמים אמרי: שמין את תנדי, אם יש בו שיה פרוטה - מקדשת, ואם לאו - אינא מקדשת. האי שטר חיבי דמי? אילימא שטר חוב דאחרים - קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר. אלא בשטר חוב דידה, ובמקדש במלוה קא מיפולגי. אמר רב נחמן בר יצחק: הכא במאי עסקינן - בגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים. ורבי מאיר לטעמיה, דאמר: עדי תימיה כרתי, ורבא אלעזר לטעמיה דאמר: עדי מטייה כרתי. ורבנן ספקא להו אי כרבי מאיר או כרבי אלעזר, הלכך שמין את תנדי, אם יש בו שיה פרוטה - מקדשת, ואם לאו - אינא מקדשת. ואיבעית אימא: בגון שכתבו שלא לשמה, ובדריש לקיש קמיפולגי. דבעי ריש לקיש: שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה, מהו? הויה ליציאה מקשיני: מה יציאה בעיני לשמה - אף הויה נמי בעיני לשמה, או דלמא: הויה להרדי מקשינן, מה הויה דכסף - לא בעיני לשמה, אף הויה דשטר - לא בעיני לשמה! בתר דבעיא הדר פשטה: "וצאתה... והיתה" - מקיש הויה ליציאה, מר אית ליה דריש לקיש, ומר לית ליה דריש לקיש. והבא במאי עסקינן - שכתבו לשמה וישלמו מועתת. ורב שריבא קמיפולגי. דאיתמר: שתבו לשמה ושלא מועתת; רבא ורבנא אמרי: מקדשת, רב פפא ורב שריבא אמרי: אינא מקדשת. נמיא כהני תנאי, דתנאי: "עשה לי שירים נמים ומטעות ואקדש אני לך", כיון שעשאן - מקדשת, דבר רבי מאיר. והכמים אמרי: אינא מקדשת עד שיגיע ממון לדה. האי ממון חיבי דמי? אילימא אותו ממון - מכלל דתנא קמא סבר אפילו אותו ממון נמי לא? אלא במאי? בו מקדשאו אלא לאו - בממון אחר. וישמע מונה: במקדש במלוה קמיפולגי, וכבר, דכולי עלמא ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף, ותוה מלוה. מאי לאו בהא קמיפולגי, דמר סבר: המקדש במלוה - מקדשת, ומר סבר: המקדש במלוה - אינא מקדשת? - לא, דכולי עלמא קמיפולגי? איה מקדש במלוה אינא מקדשת, והבא - בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפולגי. מי סבר: איה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1 לביעי שמעמידם בה עבודה וזה אסור לבנותה, וקאמר רבי אלעזר בגמרא דאם גבה -
 2 שבר מותר. ומפרש תהם טעמא: משום דשכיבות לשכיבות מתחילה ועד סוף. ואימת קמיחטור
 3 - במבט ארורין, ובמבט ארורין לית בה חוש פרישה. שעמ מינה דרבי וחכמתא, וליבא מאן
 4 דפליג: ואין נפקותא לעין חורה. דהא דאמר רב (בבא מציעא נ"א.) פועל יכול לחזור בו
 5 אפילו בריחי היום - דהינו אפילו למאן דאמר

אינה לשכיבות אלא לבסוף. אבל אינא נפקותא
 לעין קידושין, דאי ישנה לשכיבות מתחילה ועד
 סוף - חשיב הוא שכיבות מילה, ואינה מקדשת
 ולענין עבודה וזה אסר גבה - שבר מותר, ואף על
 גב דישנה לשכיבות מתחילה ועד סוף - מכל
 מקום אינה משתלמת אלא לבסוף, כדאמרין
 בפרק ארבע נשין (בבא מציעא ט"א.) "שכיבר
 אינה שנתה - שכיבות לשנה ושנה זו אינה
 משתלמת אלא בשנה אחרת. ה"א במיא - פירש
 הקטנטני: במיא אינא חשוכים אמרין: בו ולא
 במה שבתוכו, בחמרא דחשוב - במה שבתוכו
 ולא בו, ובצירא פירש: רבי דניס שעשו לימים
 רבים לטבל, הדבוס צריך לו לשומרו. לשון אחר:
 צירא - שמן, כמו יגיד. שצריך לכלי שמתקין
 אותו לזמן גדול - בו ובמה שבתוכו, וקשה לרביעי
 תמו: דאין לו סדר הברייתא שהביא. לכן פירש
 רביעי תמו: במיא - בו ובמה שבתוכו, שהמים
 גלבי הובו. בחמרא - בו ולא במה
 שבתוכו, שמן קשה וזאת שנה לגבי הדבוס. מכל
 מקום אינו חשוב כל כך שנאמר דרעתה תוא על
 היין, אבל בצירא - במה שבתוכו, דחשוב יותר
 תמו הדוס, אבל לא זה, דהובוס אינו בעל לגבי
 צירא. וזהו, שמן קשה וזאת שנה לגבי הדבוס. וכל
 שהרי מציעו בגמרא דאינו חושש לסדר הברייתא,
 כדאמר בפרק ארבע נשין (סנה כ"א) גבי "לא יסן
 אדם בחתפיל אל שנית קבע ולא עראי כו", ודוק
 ותחשב.

33 **איבא** נדחא ליה בבספא ליה נידחא ליה
 34 כדבא - פירשו: כגון שצריכה כסף
 35 להשלים תבשיל של ספק שעשה. ומיהו, הכא
 36 שהטעה האשה בממון - לא פליג רבי שמעון
 37 (בבא מציעא נ"ב.)

38 **הרוח** צייר בבלייתא - פירש בקטנות: שכתבו
 39 לשלח היה צורך בסמורטו, וכשהגיע
 40 ליה האשה נמצאו של זהב. ולעיל כי פריך
 41 "נמצא" - מעיקרא נמי היה - לא מצי
 42 לשנוי: מתי "נמצא" - דהוה צייר בבלייתא, היא
 43 האשה עצמה מקבלת קידושין, אך כן יודעת היא
 44 שהיא של זהב. שאם היא סבורה שהוא של ספק
 45 - הוי קשיא ליה אמאי מקדשת: והא איבא
 46 נדחא ליה בבספא ליה נידחא ליה דרבא: וכל
 47 שכן שהשליח יודע כך, דאם לא כן מועה הוא.
 48 ואין קידושין כלום, ולא שייך שנתה טעמא
 49 דמראת מקום היא לו. אלא רבא, שעשונוהו שלח
 50 לקבל קידושין - שייך טעמא דמראת מקום היא
 51 לו.

39 **אששה פלוגיית'**, והלך והלך של זהב. **מר סבר:** קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו. או
 40 **הכי 'התקדשי לי'!** "התקדשי לו" מיפעי ליה! "המעה לשבח"?" **המעהו לשבח** מיפעי
 41 ליה! "נמצא"? **מעיקרא נמי דהוב תו!** אלא אמר רבא: **אני וארי שבחכיהו תרימינא,**
 42 **ומני - רבי תיא בר אבין:** **הא במאי עסקינן - גינו שאמרה היא לשליחה "צא וקבל**
 43 **לי קדושי מפלוני שאמר לי 'התקדשי לי דניר של כסף'!" והלך ונתן לו דניר של זהב.**
 44 **מר סבר:** קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו. **ומאי "נמצא" - דקא צייר בבלייתא.** אמר אביי: **רבי שמעון ורבן שמעון**
 45 **גון בבלייתא ורבי אלעזר פולחיו סבירא להו:** מראה מקום הוא לו. **רבי שמעון - הא דאמרין:** רבן שמעון גון גמליאל - דתני:

אינה לשכיבות אלא לבסוף - כשמתקין לה. והרי לשם קידושין הוא מוחלו אצלה, ואין
 כאן מלוח כשמתקין לה. ואיבעית אימא: דכולי ישנה בו - אבל שאלה עלמא ומקדש
 בגמלה אינה מקדשת. וחבא במוסר. **קונה בו -** כלומר, חבא שאלה מלוח לזכות שכבר
 ימים אלא בקבל - שקבל עליו לגמור המלאכה בכך וכך. ובאומן בקבל, כשמתעבדו ועשה
 קונה בלי - קונה לזכות בבלי שהוא
 משיביו ומקפילני: רבי נאמר כבר: אבן קונה
 בשבח כל, ואין בו לומר ישנה לשכיבות כו.
 וכל מה שנשכחו אינו מלוח על הבעלים, אלא
 בבלי הוא וזכה, וכשמחירו לו בשכר הקצוב -
 הריא שעתא הרי הוא בכמורו לו. אין אומן
 קונה בו - והרי הוא כשאר שכירות. **שכבר**
שעשיתי עמך - בהלכה, כשכר שלי - אינה מקדשת,
 הדואר ליה כמלוקה. **בשכר עמך**
 מקודשת - לכשיגמור ותננו, לא קאט סבה
 אינה לשכיבות אלא לבסוף. **רבי נתן אמר**
 כשכר שאשה עמך אינה מקדשת - הישנה
 לשכיבות מתחילה ועד סוף. **ובלי שכן וכו' -**
 ומיין דגמרו והחזירו לה כבר היא מלוח גמורה.
 ואם הויסא לה בו - מכלל דרבי נתן כגם אפילו
 הויסא לה אינה מקדשת. דקסברה מלוח ופרטה
 ודעתה אמלוח. **איבא בינייהו שכיבות -** אם
 ישנה מתחילה ועד סוף או לא, וקשרישה. **בו**
 ובמה שבתוכו - כשישנה וזכה, (דא)מבטפרי
 כשהי פרישה. **בו -** פרישה, ולא במה שבתוכו
 אינה זוכה בו ואינו מצטרף לשוה פרישה.
במיא - דלא חשיבא (היא) ולא היה דעתה
 אלא בבלי. **בחמרא -** במה שבתוכו, והיא
 דעבידי לשמתיא ומחזריה סוף בבלייתא
 עיר דניס, שעשו לימים רבים לטבל לו -
 הדבוס צריך לשומרו - בו ובמה שבתוכו. **או**
אומרי: צירא - שמן, לשון (בבא מציעא נ"א.)
 שניהם - הלוקח ומוכר. ומשנה בבבא בתרא
 דהא **איבא נדחא ליה בחלא -** ואף על גב
 דמרא ערף - פעמים שזה צריך לחזוקי, הבא
 במאי עסקינן בו - כלומר, אי שיתב לו דידה
 הוי - לא הוה פליג רבי שמעון, אלא כגון דהוה
 טעות בדי דידה, דאמר לשליח **הו. תנא קמא**
בכר קפידא היא - ולא נידחא ליה לתת לה זהב,
 ואין זה שלוחו באת. ורבי שמעון סבר: מינח
 נידחא ליה, דחשיבותא היא גביה. והאי קאמבר
 ליה, דרבי כסף - ביבול מקום הוא לו, להקל
 עליו, ולומר: אם איני יכול להלוות לו דניר זהב
 - תלוח לו דניר כסף, או הבי - דשליח קרשה
 לו - "התקדשי לי מיבעי ליה עד, אם טעות
 גבה הוא - אם טעיהו מיבעי ליה ועד
 "נמצא של זהב" דקתני מאי היא? מעיקרא כי
 יבדיה בחוקת דבדי היבתיא קפידא - לא היה
 חפיהה אלא שרש קפידא, דאיבא נדחא ליה
 בכספא. אמר כבר במרא מקום היא לו - אם קא
 אייה נופח - לא יתן רבי שמעון, ומאי **נמצא**
 - הא מעיקרא הכי הוה דהוה צייר בבלייתא -
 כשנתנו לשליח היה צורך בסמורטו, ומבאו
 של זהב. כילויה סבירא להו מראה מקום הוא לו
 - דאמר לשלוחו על דבר הקל, ועשה
 לו דבר כבד. ודאן זו שנית, ולא אמר לו דבר
 הקל אלא להראות לו מקום להקל בשליחותו,
 אם כבד עליו בענין אחר.

אינה לשכיבות אלא בפסוף, ומר סבר: ישנה לשכיבות
 מתחילה ועד סוף, ואיבעית אימא: דכולי עלמא
 ישנה לשכיבות מתחלה ועד סוף, ומקדש במלוח
 - אינה מקדשת, והכא באומן קונה בשבח כלי
 קמיפליגי, מר סבר אומן קונה בשבח כלי,
 ומר סבר: אין אומן קונה בשבח כלי. ואי בעית אימא: דכולי
 עלמא אין אומן קונה בשבח כלי, וישנה לשכיבות
 מתחלה ועד סוף, ומקדש במלוח אינה מקדשת,
 והכא במאי עסקינן - גינו שהוסיף לה נופך משלו.
דמר סבר: מלוח ופרוטה - דעתיה אפרוטה, ומר
 סבר: דעתיה אמלוח. ובפלוותא דהני תנאי, דתניא:
"בשכר שעשיתי עמך" - אינה מקדשת, "בשכר
שאעשה עמך" - מקדשת. רבי נתן אומר: "בשכר
שאעשה עמך" - אינה מקדשת, וכל שכן "בשכר
שעשיתי עמך". רבי יהודה הנשיא אומר: באמת
אמר: בין "בשכר שעשיתי" בין "בשכר שאעשה
עמך" - אינה מקדשת, ואם הוסיף לה נופך משלו
- מקדשת. בין תנא קמא לרבי נתן - איבא בינייהו
שכיבות. בין רבי נתן לרבי יהודה הנשיא - איבא
בינייהו מלוח ופרוטה, מר סבר: מלוח ופרוטה -
דעתיה אמלוח, ומר סבר: דעתיה אפרוטה. משנה
"התקדשי לי כסו זה של יין" ונמצא של דבש,
ונמצא דבש" ונמצא של יין, "הדינן זה של כסף"
ונמצא של זהב, "של זהב" ונמצא של כסף, "על
מנת שאני עשיר" ונמצא עני, "עני" ונמצא עשיר -
אינה מקדשת. רבי שמעון אומר אם המעה לשבח
מקדשת. גמרא תנו רבנן: "התקדשי לי כסו זה"
תני תרא: בו ובמה שבתוכו, ותניא ארדך: בו, ולא
במה שבתוכו, ותניא ארדך: במה שבתוכו, ולא בו -
ולא קשיא: הא - במיא, הא - בתמרא, הא -
בצירא. "אם המעה לשבח הרי זו מקדשת". ולית
ליה לרבי שמעון: יין ונמצא חומץ, חומץ ונמצא יין
שנייהו, וכולין לחזור בהם. אלמא: איבא נדחא
ליה בתמרא, ואיבא נדחא ליה בהמרא. הכא נמי:
איבא נדחא ליה בכספא, ולא נידחא ליה בהרבא! -
אמר רב שימי בר אשי: אשכחתיה לאבי, דתיב
וקמסבר ליה לבריה: הכא במאי עסקינן - גינו
שאמר לשלוחו "הלוני דניר של כסף וקדש לי

38 **אששה פלוגיית'**, והלך והלך של זהב. **מר סבר:** קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו. או
 40 **הכי 'התקדשי לי'!** "התקדשי לו" מיפעי ליה! "המעה לשבח"?" **המעהו לשבח** מיפעי
 41 ליה! "נמצא"? **מעיקרא נמי דהוב תו!** אלא אמר רבא: **אני וארי שבחכיהו תרימינא,**
 42 **ומני - רבי תיא בר אבין:** **הא במאי עסקינן - גינו שאמרה היא לשליחה "צא וקבל**
 43 **לי קדושי מפלוני שאמר לי 'התקדשי לי דניר של כסף'!" והלך ונתן לו דניר של זהב.**
 44 **מר סבר:** קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו. **ומאי "נמצא" - דקא צייר בבלייתא.** אמר אביי: **רבי שמעון ורבן שמעון**
 45 **גון בבלייתא ורבי אלעזר פולחיו סבירא להו:** מראה מקום הוא לו. **רבי שמעון - הא דאמרין:** רבן שמעון גון גמליאל - דתני:

אָלָא כִּי נִזְן קְיָיִמִין: בְּהֵוּוּא דְאָמַר לֵיהּ: "הֵב לִי, בְּרִיא לִי אֲנָא יֵהֵב לָךְ" רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי נַחֲמָיָה אֹסְרִים, שְׂאִין יִרְקוֹת הַשְּׂדֵה מִצְוִיין. וְרַבְנִין מַתִּירִין, שְׂרִיקוֹת הַשְּׂדֵה מִצְוִיין.

מִשְׁהַעֲלָה אוֹתָן, מַהוּ שְׂיֵאמַר לוֹ: "טוֹל חֶלְקָךָ וְאֲנִי חֶלְקִי"? מַהוּ שְׂיֵאמַר לוֹ: "טוֹל חֶבֶת שְׁלַי וְיִין זוֹ, וְאֲנִי אוֹכְלִין חֶבֶת שְׁמֹן שְׂיֵשׁ לִי שָׁם?"

אִף בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה כֵּן. מַעֲשֵׂר שְׁנִי, עַל יְדֵי שְׂמֻכִּירְתוֹ מוֹתֶרֶת – אֶת אָמַר מוֹתֶר. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה, עַל יְדֵי שְׂאִין מְכִירְתוֹ מוֹתֶרֶת – הֲרִי אֶת אָמַר אֶסוּר. לֵית פְּשִׁיטָא לָךְ דְּהִיא מוֹתֶר? מַהוּ שְׂיֵאמַר לוֹ: "הַעֲלֵ בְּהֵמָה וְחִידָה זוֹ, וְאֲנִי אוֹכְלִין בְּשָׂר שְׁחוּטָה שְׂיֵשׁ לִי שָׁם?"

הַלְכָה ב'

מתני' אין לוקחין תרומה בכסף מעשר, מפני שהוא ממעט באכילתו.

ורבי שמעון מתיר.

אָמַר לְהֵן רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִם הִיקַל בְּזַבְחֵי שְׁלָמִים שְׁהוּא מְבִיאֵן לִידֵי פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא, לֹא נִקַּל בְּתַרְוּמָה?

אָמְרוּ לוֹ: כֹּה, לֹא הִיקַל בְּזַבְחֵי שְׁלָמִים, שֶׁכֵּן מוֹתֵרִים לְזָרִים. נִקַּל בְּתַרְוּמָה, שְׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים!

[דף ט"ו ע"א]

גמרא תני: שלא יבוא לידי פסול. מהו לידי פסול? אמר רבי יונה: שנפסל בטבול יום. לאוכלו אין את יכול, שהוא טמא דבר תורה. לפדתו אין את יכול, שהוא טהור דבר תורה. הוי: שלא יבוא לידי פסול.

מַהוּ מִמַּעַט בְּאֲכִילָתוֹ? תַּרְוּמָה – אֲסוּרָה לְזָרִים, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מוֹתֵר לְזָרִים. תַּרְוּמָה – אֲסוּרָה בְּטַבּוּל יוֹם, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מוֹתֵר בְּטַבּוּל יוֹם.

וְכַשֵּׁם שְׁהוּא מִמַּעַט בְּאֲכִילָתוֹ, כֵּךְ הוּא מִמַּעַט בְּאֲכִילָתָהּ. תַּרְוּמָה – מוֹתֶרֶת לְאִוְנָה, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אֶסוּר לְאִוְנָה. תַּרְוּמָה – אִינְהָ טְעוּנָה מְחִיצָה, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – טְעוּן מְחִיצָה.

אֲשַׁכַּח תַּנִּי: מַפְנִי שְׁהוּא מִמַּעַט בְּאֲכִילָתוֹ וּבְאֲכִילָתָהּ.

תני: אין לוקחים שביעית מכסף מעשר שני.

אמר רבי יוסי: במחלוקת.

אמר רבי יונה: דברי הכל היא. אוכלי תרומה – זריזין הן.

התיב רבי הונגה קומי רבי מנא, והתנינן: נתערכו בבכורות, רבי שמעון אומר: אם תבורת כהנים – יאכלו. ותני עלה: יאכלו כחמור שבקהו!

אמר ליה: אוכלי פסחים בשעתן – וריוזין הן באוכלי תרומה.

תדע לך שהוא פן, דתנינן: אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום. ותנינן: משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה.

רבי יהושע בן לוי אומר: אין מוסיפין חומש אלא על תחילת הקדשות.

אמר רבי לעזר: ותני בן (ויקרא כו, כז) **אם בבהמה הטמאה ופדה בערףך**. מה בהמה טמאה מיוחדת שהיא תחילת הקדש מוסיף חומש, אף כל שהוא תחילת הקדש מוסיף חומש.

[דף ט"ז ע"ב]

רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה: שלמים שלקחן בכסף מעשר, הוּמְמוּ וּפְדִיין – מוסיף חומש.

רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה: שלמים שלקחן מדמי פסח, הוּמְמוּ וּפְדִיין – מוסיף חומש.

אמר רבי יודן: הֵדָא צוֹרְכָה, וְהָדָא לֹא צוֹרְכָה. אָמַר רַבִּי מְנָא: פֶּסַח – צוֹרְכָה. שְׁלָמִים – לֹא צוֹרְכָה. שְׁלֵא תֵאמַר: הוֹאִיל וּפֶסַח מוֹשְׁתַּנָּה לְשֵׁם שְׁלָמִים – כִּהְקַדֵּשׁ אֶחָד הוּא וְאִינוּ מוֹסִיף חוֹמֵשׁ.

אמר רבי הונא: טעמא דרבי שמעון, דו אומר: אין הפסח עושה תמורה ושונתה. הימר בו עודהו פסח, מימר בו עודהו שלמים. אָמַר לִיה רַבִּי מְנָא: וְלֹא דְמוּזֵי תְּנֵה רַבִּי מְדַמֵּי לָהּ?

רבי בא, רבי חייא בשם רבי יוחנן: שלמים שלקחן בכסף מעשר שני, הוּמְמוּ וּפְדִיין – עוֹד אֵינָן חוֹזְרִין לְכַמּוֹת שְׁהִיוּ לְהִיעָשׂוֹת שְׁנִי.

[דף ט"ז ע"א]

רבי זעירא רבי הילא, תריהון בשם רבי יוסי בן חנינה. חד אומר: שלמים שלקחן בכסף מעשר – פקעה מהן קדושת מעשר. תרומה שלקחה בכסף מעשר – לא פקעה ממונה קדושת מעשר.

משנה שוברת! משיבין דבר שפקעה ממונו קדושת מעשר על דבר שלא פקעה ממונו קדושת מעשר!?

והרנא אומר: לית הֵדָא אַמְרָה: מְשִׁיבִין דְּבַר שֶׁפָּקְעָה מִמּוֹנוּ קְדוּשָׁתוֹ עַל דְּבַר שֶׁלֹּא פָּקְעָה מִמּוֹנוּ קְדוּשָׁתוֹ, שְׁהוּא אֹמֵר לוֹ אַבְדַּת קְדֻשָׁתְךָ.

הַלְכָה ג' מִתַּנְי' מִי שֶׁהָיוּ לוֹ מַעוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, וְצָרִיף לָהֶם וְלַחֲבֵרוֹ פְּרוֹת, אֹמֵר לַחֲבֵירוֹ: "הֲרִי
הַמַּעוֹת הָאֵלוֹ מִחֲלָלִין עַל פְּרוֹתֶיךָ!" נִמְצָא זֶה אוֹכֵל פְּרוֹתָיו בְּתַהֲרָה, וְחָלָה עוֹשֶׂה צָרְכוֹ בְּמַעוֹתָיו.
וְלֹא יֹאמֵר כִּי לָעַם הָאֲרֶץ אֵלֶּא בְּדַמְאִי.

פְּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּמַעוֹת בְּמִדְיָנָה, אֹמֵר: "הֲרִי הַמַּעוֹת הַהֵם מִחֲלָלִין עַל פְּרוֹת הָאֵלוֹ". מַעוֹת
בִּירוּשָׁלַיִם וּפְרוֹת בְּמִדְיָנָה, אֹמֵר: "הֲרִי הַמַּעוֹת הָאֵלוֹ מִחֲלָלִין עַל פְּרוֹת הַהֵם" וּבְלִבְד שֵׁיֶעֱלוּ הַפְּרוֹת
וַיֵּאָכְלוּ בִירוּשָׁלַיִם.

מַעוֹת – נִכְנָסוֹת לִירוּשָׁלַיִם וַיִּוצְאוֹת. פְּרוֹת – נִכְנָסִין וַאֲיִנן וַיִּוצְאוּ: רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אַף
הַפְּרוֹת נִכְנָסִין וַיִּוצְאוּ.

[דף ט"ז ע"ב]

פְּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מִלֹּאכְתָּן וְעָבְרוּ כְּתוּד יְרוּשָׁלַיִם – יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֶחֶן וַיֵּאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם.
וְשֵׁלֵא נִגְמְרוּ מִלֹּאכְתָּן, סְלִי עֲנֻכִּים לְגַת, וְסְלִי תַאנִּים לְמִקְדָּה, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: מַעֲשֵׂר שְׁנִי, יַעֲלֶה
וַיֵּאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִים: יִפְדֶּה וַיֵּאָכֵל בְּכָל מְקוֹם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל פְּרוֹת שֵׁלֵא נִגְמְרָה
מִלֹּאכְתָּן, שִׁיפְדָּה מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֶחֶן וַיֵּאָכֵל בְּכָל מְקוֹם. וְעַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל פְּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מִלֹּאכְתָּן,
שְׁבִית שְׁמַאי אֹמְרִים: יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֶחֶן וַיֵּאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִים: יִפְדֶּה וַיֵּאָכֵל
בְּכָל מְקוֹם. וְהַדְּמָאִי – נִכְנָס וַיִּוצֵא וְנִפְדָּה.

גִּמְרָא אָכַל לֹא יֹאמֵר כִּי לָעַם הָאֲרֶץ, אֵלֶּא בְּדַמְאִי. הָא בּוֹדְאִי – לֹא. שְׂאִין מוֹסְרִים וְדַאי לָעַם
הָאֲרֶץ.

כְּדִי לַעֲשׂוֹת עֵיסָה וְלַחֲזוֹר, כְּדִי לַעֲשׂוֹת עֵיסָה וְלַחֲזוֹר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: זֹאת אֹמְרֵת: יְרוּשָׁלַיִם – עָשׂוּ אוֹתָהּ כַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה. מַה חֲצַר בֵּית
שְׁמִירָה – מוֹבְבָת, אַף זוֹ – מוֹבְבָת.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: בְּדִין הָיָה אֶפְיֵלוּ בְּתִים שְׁשָׁם – לֹא יִטְבִּילוּ, שְׁחֵן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. אֵלֶּא זֹאת אֹמְרֵת:
יְרוּשָׁלַיִם – עָשׂוּ אוֹתָהּ כַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה, מַה חֲצַר בֵּית שְׁמִירָה – תּוֹפְסָת. אַף זוֹ – תּוֹפְסָת.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֲדָא אָמְרָה: כְּרִי שְׁהוּא טְבוּל לְרֵאשׁוֹן וְלִשְׁנִי, אִם הֲתָרוּ בּוֹ מִשׁוּם שְׁנִי – לִזְקָה.

הַתִּיב רַבִּי מְנָא: וְהִתְנַיְנָן: בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֶחֶן וַיֵּאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם! אֵית לָךְ
מִימַר עַל דְּבֵית שְׁמַאי לִזְקָה? אֵלֶּא, חוֹמֵר הוּא בְּמַחֲצוֹת. אוּף הָכָא, חוֹמֵר הוּא בְּמַחֲצוֹת.

רבי זעירא בעי: הפריש עליו שני מקומם אחר – נפטר, או כבר תפסתו מחיצה? רבי יונה בעי: עשה כולו שני למקום אחר, כולו נתפש? או לא נתפש אלא אחד מעשרה שיש בו?

הא סלי תאנים לאכילה, וסלי ענבים לאכילה – גמר מלאכה הן. אמרו בית הלל לבית שמאי: אין אתם מודים לנו בפירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום? אף פירות שנגמרה מלאכתן כן. אמרו להם בית

[דף י"ז ע"א]

שמאי: לא, אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות, תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן שאינו יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות!

אמרו להן בית הלל: אף פירות שנגמרה מלאכתן יכול הוא להקבירן ולפוטרו מן המעשרות. וכי סלי תאנים וענבים לאכילה שמה אין יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות?

הדא אמר, סלי תאנים לאכילה וסלי ענבים לאכילה – גמר מלאכה הן. אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להוציא עליהן שני מקומם אחר. תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן, שאינו יכול להוציא עליהן שני מקומם אחר.

הדא פשטא שאילא דרבי זעירא.

אמר רבי זעירא: רבי חנינא ורבי יונתן ורבי יהושע בן לוי עלו לירושלים. נתמנו להן פירות וביקשו לפדותן בגבולין. אמר לון חד סבא: אבוכון לא הוון עבדין בן אלא מפקן הוין לחומה ופודין אותן שם.

סבתא הוות סברה מימר: רואין את המחיצות כאלו עולות. ואילין רבנן הוון סברין מימר: אין רואין את המחיצות כאלו עולות. סבתא הוות סברה מימר רבי ליעזר. ואילין רבנין הוויין סברין מימר רבי יהושע.

רבי פינחס, מסאב לה ופדה לה. הו חישש לזו וזדין. רבי יעקב בר אידי ורבי יהושע בן לוי: הלכה כדברי

[דף י"ז ע"ב] התלמיד. אמר רבי זעירא: ובלבד בפירות שהן טבולין לדמאי. הא דמאי עצמו – כבר תפסתו מחיצה.

הלכה ד' מתני' אילן שהוא עומד בפנים ונוטה להוין, או עומד להוין ונוטה לפנים, מכנגד החומה ולפנים – פלפנים. מכנגד החומה ולהוין – פלחויין. בתי הפדים שפתחיהן לפנים וחקלן להוין, או

שֶׁפִּתְחִיהֶן לַחוּץ וְחֻלְלָן לְפָנִים. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל בְּלִפְנֵימֵי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחוּץ – בְּלַחוּץ.

הַלְשָׁכוֹת בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לְהַל, תּוֹכֵן – הַל, וְגִגְתִּיהֶן – קֹדֶשׁ. בְּנִיּוֹת בְּהַל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ, תּוֹכֵן – קֹדֶשׁ, וְגִגְתִּיהֶן – הַל. בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּבְהַל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַהַל, תּוֹכֵן וְגִגְתִּיהֶן, מִבְּנִגְדַּת הַקֹּדֶשׁ וְלְקֹדֶשׁ – קֹדֶשׁ. מִבְּנִגְדַּת הַהַל וְלַהַל – הַל.

גמרא אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: לַחוּמְרֵינִי. רַבִּי יוֹסֵה בְּעֵי: מַהוּ לַחוּמְרֵינִי? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֲדָא דְתַנְיָנָן תַּמָּן: בְּתֵי הַבְּדִין שֶׁפִּתְחִיהֶן לְפָנִים וְחֻלְלָן לַחוּץ, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי. מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחוּץ – בְּלַחוּץ. אִין שׁוֹחֲטִין שָׁם קֹדְשִׁים קָלִים בְּלִפְנֵימֵי, וְלֹא פוֹדִין שָׁם מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּלַחוּץ.

(אִין) פְּתִיחֵיהֶן לַחוּץ וְחֻלְלָן לְפָנִים, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחוּץ – בְּלַחוּץ. מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי. אִין שׁוֹחֲטִים שָׁם קֹדְשִׁים קָלִים בְּלִפְנֵימֵי, וְלֹא פוֹדִין שָׁם מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּלַחוּץ.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אֲחָא: בִּינֵי מַתְנִיתָא, תּוֹכֵן – קֹדֶשׁ, וְגִגְתִּיהֶן – הַל. מִבְּנִגְדַּת הַקֹּדֶשׁ וְלְקֹדֶשׁ – קֹדֶשׁ, מִבְּנִגְדַּת הַחֹל וְלַחֹל – חֹל.

[דף י"ח ע"א]

בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַחֹל – תּוֹכֵן קֹדֶשׁ. בְּנִיּוֹת בְּחֹל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַחֹל – תּוֹכֵן חֹל.

הֵן דְּאֵת אָמַר: תּוֹכֵן קֹדֶשׁ – אוֹכְלִין שָׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין שָׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשׁ – תְּיִיב.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב: אִין לֹקִין אֵלָא עַל אוֹרֵךְ מֵאָה וּשְׂמוֹנִים וְשִׁבְעֵי, עַל רוֹחַב מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים וְחֲמִישׁ. וְהִתְנִי: לְשִׁפְהָ שֶׁהִיא בְּנִיּוֹה בְּשׁוּיּוֹ חוּמַת הָעֶזְרָה – אוֹכְלִין שָׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין שָׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשׁ – פְּטוּר. וְהִתְנִי: בְּנִיּוֹה בְּחֹל וּפְתוּחָה לְקֹדֶשׁ – תּוֹכָה קֹדֶשׁ וְגִגְתָּה חֹל, אוֹכְלִין שָׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִים שָׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשׁ – תְּיִיב! תִּיפְתֵּר בְּהִדָּא תַנְיִיא, דְּתַנִּי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זֶה מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא. אֲבָל דְּבַרֵּי חֲכָמִים, הוּא כָּל הַלְשָׁכוֹת, וְכָל הַלְשָׁכוֹת – הוֹלְכִין אַחַר פְּתִיחֵיהֶן.

הַלְכָה ה'

מתני' מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנִיכְנַם לִירוּשָׁלַיִם וְנִטְמָא, בֵּין שְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה, בֵּין שְׁנִטְמָא בְּלֹד הַטְּמָאָה. בֵּין בְּפָנִים, בֵּין בְּחוּץ, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאָכֵל בְּפָנִים, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בְּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאָכֵל בְּחוּץ, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּלֹד הַטְּמָאָה בְּפָנִים.

גמרא כתיב: **כי לא תוכל שאתו**¹. מה נן קיימין? אם בריהוק מקום, כבר כתיב: **כי ירבה ממך**! אם בקירוב מקום, כבר כתיב: **כי ירחק ממך**! אלא מהו **לא תוכל שאתו**? לא תוכל לאכלו. וכתוב: **ונתת בבקר**.

תני: בר קפרא אמר: אב הטומאה – דבר תורה. וולד הטומאה – מדברייהו. רבי יוחנן אמר: בין זה בין זה – דבר תורה.

[דף י"ח ע"ב] וקשיא דבית שמאי על דרבי יוחנן! דבית שמאי אומרים: הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין וולד הטומאה בחוץ, ובין אב הטומאה בחוץ? זה וזה דבר תורה הוא!

ואפילו על דברי בית הלל לא מקשייא? דבית הלל אמרין: הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בפנים, מה בין אב הטומאה בפנים? זה וזה לא דבר תורה הוא!

לא הוי בה רבנן אלא על דבר קפרא.

וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי! דבית שמאי אומרים: הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בין בחוץ בין בפנים, זה וזה לא דבר תורה הוא? שלא יהו אומרים: ראינו מעשר שני שנכנס ויוצא.

מעתה, לא ייפדה! שלא יהו אומרים: ראינו מעשר שני נכנס לירושלים ונפדה! בשעה שניטמא בפנים – מוחיצה תופסתו. בשעה שניטמא בחוץ – אין מוחיצה תופסתו.

ואפילו על דבית הלל, לית הוא מקשייא? דבית הלל אומרים: הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים, זה וזה לא מדברייהו הוא? בשעהכניסו, על מנת שלא תתפשטו מוחיצה.

אמר רבי זעירה: הדיא אמרה: מעשר שני טהור שהכניסו על מנת שלא תתפשטו מוחיצות – אין מוחיצה תופשתו.

רבי יונה בעי: טהור דבר תורה, ואת אמרת הכין! אלא ביני: עבר ופדאו – פדוי.

¹ (דברים יד) עשר תעשר את כל תבואת ודעך וגו': ואכלת לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר לשובן שמו שם, מעשר דגנך תירשך ויצהרך וגו': וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו, כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשום שמו שם כי יברכה ה' אלקיך: ונתתה בבקר, וצרת הכסף בידך, והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו: ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר וביצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך, ואכלת שם לפני ה' אלקיך, ושמת אתה וביתך:

רבי יעקב דְרֹמְקִיָּא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: נִמְמָא חוּיָן לִירוּשָׁלַיִם וְנִכְנָם – לֹא יֵצֵא. שְׁלֵא יְהוּ אוּמְרִים רְאִינוּ מַעֲשֵׂר שְׁנִי נִכְנָם לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצֵא. קוּל יוֹצֵא לְיוֹצֵא, וְאִין קוּל יוֹצֵא לְפְדִיּוֹן.

רבי חֵייה בַר אֲדָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנָא: נִמְמָא בְּנֹלֵד הַטּוּמְאָה וּפְדָאוּ, וְחֹזֵר וְנִמְמָא בְּאֵב הַטּוּמְאָה?

[דף י"ח ע"א]

נֵאמַר, אִם חֵייו הַמַּעוֹת הִרְאִישׁוֹנוֹת קְיִימוֹת – מְחַלְלֵי עֲלֵיהֶן, וְאִם לֹא – אִינוּ מְחַלְלֵי עֲלֵיהֶן. וְאִין לֹקִין לֹא עַל הַמַּעוֹת הִרְאִישׁוֹנוֹת וְלֹא עַל הַמַּעוֹת הַשְּׁנִיּוֹת.

רבי יוֹנָה בְּעֵי: אַף לְלֹקַח בְּזָ? אָמַר רַבִּי מְנָא: מִחִיצָה תּוֹפְסֵת, וְהַלֹּקַח תּוֹפֵס, כְּשֵׁם שֶׁנֶּאמַר בְּמִחִיצָה, כִּדְ נֵאמַר בְּלֹקַח.

הַלְכָה ו' מִתְנִי' הַלְקִיחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי – יִפְדֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקְבֵּר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: מָה אִם מַעֲשֵׂר שְׁנִי עֲצָמוּ שְׁנִי – הֲרִי הוּא נִפְדֶּה. הַלְקִיחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אִינוּ דִין שִׁפְדָּה! אָמַר לְהֵן: לֹא! אִם אֲמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי עֲצָמוּ – שֶׁכֵּן הוּא נִפְדֶּה בְּטַהוֹר וּבְרִיחֻק מְקוּם, תֵּאמְרוּ בְּלִקְוִיחַ מְכֶסֶף מַעֲשֵׂר – שְׁאִינוּ נִפְדֶּה בְּטַהוֹר וּבְרִחֻק מְקוּם.

צָבִי שֶׁלְקַחֻ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וּמַת – יִקְבֵּר עַל יְדֵי עוֹרוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: יִפְדֶּה. לְקַחֻ חֵי וּשְׁחַטּוּ וְנִמְמָא – יִפְדֶּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יִקְבֵּר. לְקַחֻ שְׁחוּט וְנִמְמָא – יִפְדֶּה. לְקַחֻ שְׁחוּט וְנִמְמָא – הֲרִי הוּא לוֹ בְּפִירוֹת.

הַמַּשְׁאֵיל קִנְחוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי, אַף עַל פִּי שְׁנִי – לֹא קִנְחָה מַעֲשֵׂר. זֶלַף לְתוֹכֵן סֵתָם, עַד שְׁלֵא גָפֵן – לֹא קִנְחָה מַעֲשֵׂר. מוֹשְׁגָפֵן – קִנְחָה מַעֲשֵׂר.

עַד שְׁלֵא גָפֵן – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. מוֹשְׁגָפֵן – מְקַדְשׁוֹת בְּכָל שָׁהֵן.

עַד שְׁלֵא גָפֵן – תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֵּל. מוֹשְׁגָפֵן – תּוֹרֵם מִכָּל אַחַת וְאַחַת.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִפְתַּח וּמַעֲרָה לְגַת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִפְתַּח וְאִינוּ צְרִיד לְעָרוֹת.

בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמָקוֹם שֶׁדָּרְכָן לְמִכּוֹר סְתוּמוֹת. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁדָּרְכָן לְיִמְכֵר פְּתוּחוֹת – לֹא יֵצֵא קִנְחוּ לְחֵלִין. וְאִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עֲצָמוּ לְמִכּוֹר בְּפִדָה – יֵצֵא קִנְחוּ לְחֵלִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אַף הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ: "חֲבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ, חוּיָן מִשְׁנַקְיָה" – יֵצֵא קִנְחוּ לְחֵלִין.

גְּמָרָא מָה טַעְמָא דְרַבִּי יוֹנָה? כֶּסֶף רֵאשׁוֹן וְלֹא כֶּסֶף שְׁנִי. אֲלֵא מִן מוֹה דְאִינוּן מוֹתִיבִין לֵיה מִסָּל וְחוּמָר, הוּא מוֹתִיב לוֹן מִסָּל וְחוּמָר. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: צָבִי, עֲשׂוּ אוֹתוֹ בְּקִדְשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת לְמַעוֹן הַעֲמִידָה וְהַעֲרָכָה. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָה:

[דף י"ט ע"ב]

בְּהִמָּה טְמֵאָה, מִהוּ שְׁתִּימְעוּן הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה? אָמַר לֵיהּ: אֵילּוּלֵי דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
הֵיךְ מְהוּרָה – אֵינָה טְעוּנָה הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה. בְּהִמָּה טְמֵאָה – לֹא.

אָמַר רַבִּי הִילָא: וְתַנִּי בְּנִי: וְיִקְרָא כו, כו) **וְאִם בְּהִמָּה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְכָּהּ**. מִה בְּהִמָּה טְמֵאָה
מִיּוֹחָדָת – שְׂשׂוּהָ שְׁעַת פְּדִיּוּנָה לְשַׁעַת הַקְּדִישָׁה. אַף אֲנִי אֶרְבֶּה אֶת הַמִּתָּה, שְׂשׂוּהָ שְׁעַת פְּדִיּוּנָה
לְשַׁעַת הַקְּדִישָׁה. וּמוֹצִיא אֶת שְׁאֵמֶר: "הֲרִי זֶה הַקְּדִישׁ" וּמִתָּה – שְׂלֵא שְׁוֹת שְׁעַת פְּדִיּוּנָה לְשַׁעַת
הַקְּדִישָׁה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתָא אָמְרָה בְּנִי! הַמּוֹרָה – מוֹעֲלִין בָּהּ וּבַחֲלָבָהּ. וְחֵלֵב – לֹא כְּמִיתָה הֵיאָ? וְכָל
שְׁהוּא טְעוּן פְּדִיּוֹן מוֹעֲלִין בּוּ.

אִין תִּיפְתְּרִינִיה לְשֵׁם הַיְלֻכוֹת מִיתָה, לֹא יָכִיל, דְּתַנִּינִן: "הַמּוֹרָה".

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: תִּיפְתֵּר כְּרַבִּי שְׁמַעוּן. דְּרַבִּי שְׁמַעוּן אָמַר: קְדָשִׁי בְּדַק חֲבִית – אִין
טְעוּנִין הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה. אָמַר לֵיהּ: אִין כְּרַבִּי שְׁמַעוּן, לְמַה לִּי הַמּוֹרָה? אֲפִילוּ שְׂאֵר כָּל בְּהִמָּה? אָמַר
רַבִּי זְעִירָא:

[דף כ' ע"א] אָמְרָה תּוֹרָה: הוֹרְטִיָּהוּ בַּמִּקְדָּשׁ וּבְכֹמֵיהוּ בְּגָבֻלִין. מִה בַּמִּקְדָּשׁ – יִצְא קִנְזָן לְחוּלִין,
אַף בְּגָבֻלִין – גְּתַפֶּס קִנְזָן מַעֲשֵׂר.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בִּינִי מִתְּנִיתָא, אִם עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר קִנְזָן. מִשְׁגָּפֹן
קָרָא שֵׁם – קָנָה מַעֲשֵׂר קִנְזָן.

עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. אִם מִשְׁגָּפֹן קָרָא שֵׁם – מִקְדָּשׁוֹת כָּל שְׁחָן.

אִם עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. מִשְׁגָּפֹן קָרָא שֵׁם – תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּמַה דְּכָרִים אֲמוּרִים? בְּשַׁל יוֹז, אֲכָל בְּשַׁל שְׁמוֹ, בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן, בֵּין מִשְׁגָּפֹן – לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר
קִנְזָן. בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן בֵּין מִשְׁגָּפֹן – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן בֵּין מִשְׁגָּפֹן – תּוֹרֵם
מֵאֶחָד עַל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: וְקָשִׁיא עַל דְּבִית שְׁמוּאֵי, מִה בִּינָה לְחַמְשָׁה שְׁקִין בְּגוֹרָן? אֵילוּ חַמְשָׁה שְׁקִין בְּגוֹרָן
– שְׁמָא אִין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִי אָמַר: עַל הַרְאִשׁוֹנָה הוֹשְׁבָה.

[דף כ' ע"ב] רַבִּי בָּא אָמַר: עַל הַשְּׁנֵיִיה.

אָמַר: "רֹוב רְבִיעִית הוּלִין יֵשׁ לִי בְּחִבִּית זו" – יִצְא קִנְזָן לְחוּלִין. רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִתְּנִיתָא
אָמְרָה בְּנִי! רַבִּי שְׁמַעוּן אָמַר: אַף הָאוּמֵר לְחִבְרִין: "חֲבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ חֵיזִן מִסְּנֵקְנָה" – יִצְא קִנְזָן
לְחוּלִין.

תְּרַדְדוּ עִלְיָה לֹא יֹאמַר אָדָם

פֶּרֶק רְבִיעִי

מתני' המוליד פרות מעשר שני ממקום היקר למקום הזול, או ממקום הזול למקום היקר – הודהו בשער מקומו.

המביא פרות מן הגרן לעיר. פדי יזן מן הגת לעיר – השבח לשני, ויציאה מביתו.

פודין מעשר שני בשער הזול, כמות שהתנגני לזקה, ולא כמות שהוא מוכר. כמות שהשלתני פורט, לא כמות שהוא מצרף.

אין פודין מעשר שני אכסרה. את שדמיו ידועין – נפדה על פי אחד. ואת שאין דמיו ידועין – נפדה על פי שלשה. פגוז: היין שקרם, ופרות שהרקיבו, ומעות שהחליאו.

גמרא המוליד פירות כו'. אמר רבי יונה: לא אמרו אלא המוליד. הא בתחילה – אסור.

ובפירות מעשר שני. אבל בפירות שהן טבולין למעשר שני – אפילו לכתחילה מותר.

בהדא רבי, הוי ליה פירין חקא, ופירין בבוהניין, ותוה קבע מעשרות דחקא תפון, ומפרק לזן בשערא דתמן.

תני: בין ביוקר והזול, בין בזול והיקר. ניקא ביוקר והזול. בזול והיקר? שנייא היא שהוא יכול להערים עליו ולפומרו מן החומש.

תני, אבא בר חילפיי בר קרייה אמר: כמה דברים אמורים? בודאי. אבל בדמאי, בין ביוקר והזול, בין בזול והיקר – מוכרו בזול.

למה? משום שנראה להימכר בזול, או משום שהוא יכול להתזירו למקומו?

מה נפיק מביניהון? תירו והוקירו במקומו. אין תימר משום שהוא יכול להתזירו למקומו,

[דף כ"א ע"א]

תרי הוקירו. ואין תימר משום שנראה להימכר בזול, אפילו כן, נראה להימכר בזול. בהדא דרבי הניא בר ווא תוה ברומי, וחסמתון מפרקין אילין ניקולוסיא דחקא תפון בשערה דחקא. אמר: מאן דהורי לזן? חילפיי בר קירויא אורי לזן.

תני: משתפר הוא אדם עד שקל. משתפר הוא אדם עד רביעית. היאך עבידא? דינרא חקא בתרין אלפין. ובארבאל, בתרין אלפין ולקן. וכעי מיפן חמישים ריבוא ומיסוק, דיהב ליה חקא בתרין אלפין וחמשיין ריבוא.

מִסְכַּת זְבִים פְּרָק חֲמִישִׁי

א. הַחֲמִירָה הַתּוֹרָה בְּאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדָּף שְׁעַל הַזָּבִין, מִן אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדָּף שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׁעַל הַזָּב. בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדָּף שֶׁתַּחַת הַזָּב. בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן הָאֲדָם שֶׁתַּחַת הַזָּב. בְּאֲדָם בֵּין מִתַּחַת בֵּין מֵעַל הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׁעַל הַזָּב:

ב. רַב הַטָּמֵא עַל הַטְּהוֹר אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, בֵּין בְּזָב בֵּין בְּמִשְׁכָּב - טָמֵא. מִקְצַת טָמֵא עַל הַטְּהוֹר אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, מִקְצַת טְהוֹר עַל הַטָּמֵא אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, בְּזָב - טָמֵא, וּבְמִשְׁכָּב - טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִקְצַת טְהוֹר עַל הַטָּמֵא, אִף בְּזָב - טְהוֹר:

ג. וְאֵלוּ הֵן חֲבוּרֵינָּהּ: הַשְּׁנִיִּים וְהַצִּפְרָנִים וְהַשְּׁעָר שְׁלֹהֶן. וְאֵלוּ הֵן מִקְצָתָם: רֵאשִׁי אֲצַבְעוֹת זְדִים וְרִגְלִים. פִּיחוֹ וְנִיעוֹ וְרִירוֹ, וּמִי הָאֵף שְׁלוֹ - הָרִי הֵן כְּרָקוֹ. דְּמַעַת עֵינָיו וְדָם מִגַּפְתּוֹ, וְהַחֲלָב בְּאִשָּׁה - מִטָּמְאִין טָמֵאת מִשְׁקָה. זוּבו וְרָקוֹ וּמִמֵּי רִגְלָיו - מִטָּמְאִין טָמְאָה חֲמוּרָה. זַעֲה וְלַחָה סְרוּחָה, וְהָרַעֲי - טְהוֹרִין מְכֻלוֹם. וְכֵן דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי הָאִמָּה שְׁלוֹ - טְהוֹרִין. שִׁכְבַת זֶרְעוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מִטָּמְאִין בְּמִשְׁאָ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מִטָּמֵא בְּמִשְׁאָ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשִׁכְבַת זֶרַע בְּלֹא צַחְצוּחֵי זִיבָה. הַנוֹגֵעַ בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁל זָב וְזָבָה נֹדָה וְיולֶדֶת וּמִצְרַע - מִטָּמְאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסְלִין אֶחָד. אֶחָד הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט וְאֶחָד הַנוֹשֵׂא וְאֶחָד הַנּוֹשֵׂא, וּמִסִּטֵּי אֵין בָּהֶם:

ד. בְּזוּבוֹ שֶׁל זָב, וּבְרָקוֹ, וּבְשִׁכְבַת זֶרְעוֹ, וּבְמִמֵּי רִגְלָיו, וּבְדָם הַנֹּדָה - מִטָּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. אֶחָד הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט. וּמִסִּטּוֹ וְנוֹשֵׂא וְנוֹשֵׂא אֵין לָהֶם. אֵין לָהּ דָּבָר שְׂאֵין בוֹ רוּחַ חַיִּים שֶׁמִּטָּמֵא בְּהַסֵּט, וְאֵין דָּבָר מְסִיט אֶת הַטָּמֵא מִטָּמֵא אֶלֶּא שְׂשִׁישׁ בוֹ רוּחַ חַיִּים:

ה. הַנוֹגֵעַ בְּצִמָּר נִבְלָה וּבְגִימֵי מֶרְכָּב, וּבְמִי חֲטָאת שִׁישׁ בְּהֵן כְּדֵי הַזֵּינָה - מִטָּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְנוֹגֵעַ שְׂלֹא יִסִּיט. פֶּרֶשׁ - מִטָּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּקָרְן שֶׁל נִבְלָה, וּבַעֲזָן שֶׁל מֶרְכָּב, וּבְמִי חֲטָאת שְׂאֵין בָּהֶם כְּדֵי הַזֵּאָה - מִטָּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. הַנוֹגֵעַ בְּבוֹעֵל נֹדָה וּבַעֲבוּדַת כּוֹכְבִים - מִטָּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד בֵּין כָּלִים. פֶּרֶשׁ - מִטָּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. עֲבוּדַת כּוֹכְבִים - כְּשֶׁרָץ, וּמִשְׁמִשְׁיָהּ - כְּשֶׁרָץ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּנֹדָה, וּמִשְׁמִשְׁיָהּ - כְּשֶׁרָץ, שְׁנֹאֲמֵר (יִשְׁעִיָּה ל, כב): "תִּזְרַם כְּמוֹ דְרוֹה צֵא תֹאמֵר לוֹ" - מַה נֹּדָה מִטָּמְאָה בְּמִשְׁאָ, אִף עֲבוּדַת כּוֹכְבִים מִטָּמֵא בְּמִשְׁאָ. הַמְּכַנִּיס רֵאשִׁי וְרַבּוֹ לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים - טָמֵא. כָּלִי חֲרָס שֶׁהַכְּנִיס אוֹירוֹ לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים - טָמֵא. הַסְּפִסְלִין וְהַקְּתָדְרָאוֹת שֶׁהַכְּנִיס רַבָּן לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים - טָמֵא. יֵין שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכְבִים מְנַסְכוֹ, אִם יֵשׁ בוֹ כּוֹזֵית - מִטָּמֵא טָמְאָה חֲמוּרָה, וְאִם לֹא - אֵינוֹ מִטָּמֵא טָמְאָה חֲמוּרָה אֶלֶּא טָמֵאת מִשְׁקִין בְּלָבָד:

ו. הָאוֹכֵל מִנִּבְלַת עוֹף טְהוֹר, מִן הַעֲצָמוֹת וּמִן הַגִּידִים, מִן הַשְּׁלֵל שֶׁל בִּיצִים, מִן הַדָּם וּבִשָּׁר מִן הַחֵי - טְהוֹר. מִן הָאֲשָׁכּוֹל שֶׁל בִּיצִים, וּמִן הַקְּרָקֶבֶן וּבְגִי מַעִים, אוֹ שֶׁהִמְתָּה אֶת הַחֲלָב וּגְמָעוֹ - טְהוֹר. כְּרָכָה בַּחֲזוּרַת וּבְלֵעָה - טָמֵא. בְּסִיב וּבְלֵעָה - טְהוֹר. הַקִּיאָה וְהִיא בְּבֵית הַבְּלִיעָה - מִטָּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. הַקִּיאָה וְחֹזֵר וּבְלֵעָה וְהִיא בְּבֵית הַבְּלִיעָה - מִטָּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּלֵעָה וְאֵין בָּהּ כּוֹזֵית - טְהוֹר מְכֻלוֹם. נָטַל צְפוּר וְאֶכְלָה, אִם יֵשׁ בָּהּ כּוֹזֵית - טָמֵא, וְאִם לֹא - טְהוֹר: נִבְלַת הַבְּהֵמָה בְּפָנָיו בַּתּוֹךְ פִּיו - טָמֵא, וּבְכֵית הַבְּלִיעָה - טְהוֹר. נִבְלַת הָעוֹף בְּפָנָיו וּבַתּוֹךְ פִּיו - טְהוֹר. וּבְכֵית הַבְּלִיעָה - טָמֵא. נִמְצְאוֹת אוֹמֵר: בְּמָקוֹם שֶׁזּוֹ מִטָּמְאָה - זוֹ מִטְהַרְתָּ, וּבְמָקוֹם שֶׁזּוֹ מִטְהַרְתָּ - זוֹ מִטָּמְאָה. נִבְלַת עוֹף טָמֵא - כְּכַחְצֵי פֶּרֶס לְפִסֵּל אֶת הַגּוֹיָה. וְזוֹ אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה עוֹשֵׁר דָּבָר שְׂבִין נִבְלַת עוֹף טְהוֹר וּבֵין נִבְלַת עוֹף טָמֵא. נִבְלַת עוֹף טָמֵא, כּוֹזֵית - בְּבֵית

הבליעה, כפיצה - לטמא טמאת אוכלין; דברי רבי יהושע. רבי אליעזר אומר: זה וזה כזית. ורבי חנינא אומר: זה וזה כפיצה:

ז. האוכל אבר מן החי מן הבהמה מן החיה ומן העופות טמאים - הרי זה לוקה שמונים; דברי רבי יהודה. ורבי אלעזר וחכמים אומרים: אינו לוקה אלא ארבעים; האוכל אבר מן החי מן הבהמה מן חיה, מעופות טהורין - כל שהוא. ומן הטמאין - עד שיהיו בו פזית.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. המכניס חלות בין להפריש בין שלא להפריש, פָּרְשׁוּ וְאַחַר כֵּךְ נִשְׁכַּן - נִפְסְלוֹת בְּמִנְיָן. מוֹסִיף עֲלֵיהֶן הָאֲרוֹז וְגָרִיס שֶׁל טְפִיחַ, בְּזִמְנָן שְׂאִינָן קְלוּפִין. רבי שמעון אומר: אף פולין הגמלונין פיוצא בהן - טהורין באב הטמאה ואין צריך לומר בטבול יום; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: טהורין בטבול יום וטמאין בכל הטמאות. מוסיף עליהן הארוז וגריס של טפיח, בזמן שהן קלופין. התבלין והשנוניות - חבור בטבול יום ואין צריך לומר בכל הטמאות. רבי שמעון בן גמליאל אומר, רבי מאיר היה אומר: במה דברים אמורים? בככרות של בעל הבית, אכל בככרות של נחתום - אינו טמא אלא הקצח והשומשמן והשנוניות בלבד.

ב. אחד משקה שנטמא באב הטמאה ואחד משקה שנטמא בולד הטמאה - הרי הוא תחלה לעולם. מטמא חברו וחברו את חברו אפלו הן מאה, חוץ ממשקה טבול יום, שהן פוסלין ואינן מטמאין.

ג. חמר בידיים מטבול יום, שהידיים מטמאות אחד ופוסלות אחד בקדש, ופוסלות את החלין שנעשו על טהרת תרומה, ומטמאות את המשקין לעשות תחלה. ויש ידים שנטמאין אוכלי חלין, באלו ידים? בידיים תחלות, וכל שאינו חבור בטבול יום - חבור בידיים. חמר באוכלין שאין במשקין, ובמשקין מה שאין

באוכלין, שהאוכלין יש להן ידות ואין צריכה מחשבה לאוכלין, וספיקן לטמא אחרים - טמא, ואין להם טהרה מטמאתן. חמר במשקין, שהמשקין לעולם תחלה, לטמא את המשקים להיות תחלה, ואת האוכלין להיות שניים, ולטמא כלי שטף מאחוריו וכלי חרס מאורו. ויש מהם שנעשו אב הטמאה לטמא אדם, לטמא בגדים, ומטמאין בכל שהוא, מה שאין בן באוכלין. חמר במים מה שאין במשקין ובמשקין מה שאין במים, שהמים נעשין אב הטמאה לטמא אדם ולטמא בגדים, ופוסלין את המקוה בשלשת לוגין, ואת הגוף בשלשת לוגין, מה שאין בן במשקין. חמר במשקין שהמשקין אין להם טהרה מטמאתן, ואין טהורין בגוף, ופוסלין את המקוה בשנוי מראה, מה שאין בן במים.

ד. אחורי כלים שנטמאו במשקין, רבי אליעזר אומר: מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין, והלכה כדבריו. רבי יהושע אומר: מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין. וקל וחומר, ומה אם טבול יום שאינו מטמא משקה חלין - פוסל אוכלי תרומה. אחורי כלים שהן מטמאים משקה חלין, דין הוא שיפסלו אוכלי תרומה. שמעון אחי עזריה אומר: חלוף הדברים! מה אם טבול יום שהוא פוסל אוכלי תרומה אינו מטמא משקה חלין, אחורי כלים שאינן פוסלין אוכלי תרומה, דין הוא שאינן מטמאין משקה חלין. אמר רבי יוסי: ראיה איך הלכה זו נחלקו עליה אבות הראשונים, ודנו דברי תורה מדברי סופרים ודברי סופרים מדברי תורה.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פָּרָק שֵׁנִי

א. עסה שקראת שם חלתה בצפונה, וכן קשות שקרא שם תרומה בצפונה - הרי זה חבור. נטלה חלתה מתוכה ואחר כך חזרה לתוכה - הרי זו אינו חבור. המקפה והחמיטה של חלין, והשמן של תרומה צף על גביהן, נגע טבול יום בשמן - לא פסל

אלא השמן. וכן השמן שהוא צף על גבי היין. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: בית שמאי אומרים אינו חבור. ובית הלל אומרים: חבור. טבול יום שהיה תורם את הבור, ונפלה הימנו חבית של תרומה ושקעה בבור (של יין), מן השפה ולפנים - חבור. מן השפה ולחוץ - אינו חבור. ואם היה פטוס, אפלו יש בו מאה כור - כלו חבור.

ב. חבית שנקבה בין משוליה בין מצדיה, ונגע בה טבול יום - טמאה. רבי יהודה אומר: מפיה ומשוליה - חבור. מפיה - מפני שהמסקה משוּף לתוך ידו. ומשוליה מפני שהמסקה גרור על גבי ידו. אבל מן הצדדין - יעלה באחד ומאה. כעבוע שבחבית שנקב ומכון מבפנים לבחוץ; רבי יהודה אומר: בכלן, מן הצדדין - יעלה באחד ומאה. מעשה שבעבוע יין בערב, וכאו ושאלו את רבי יהודה ואמר: יעלה באחד ומאה.

ג. אכל שנפרס ומעורה במקצת, אם יש לו יד - אוחזין אותו ביד. עלה - אוחזין אותו בעלה. יש לו זה וזה - אוחו באיזו מהן שירצה, אין לו לא זה ולא זה; רבי מאיר אומר: בגדול. רבי יהודה אומר: בקטן. רבי נחמיה אומר: בטהור. וחכמים אומרים: בטמא. כמה דברים אמורים? בטבול יום, אבל בשאר כל הטמאות - הרי זו חבור. רבי מאיר אומר: אחד טבול יום ואחד כל הטמאות, שנמשך עמו - חבור. ושאינו נמשך עמו - אינו חבור.

ד. עסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה - נתחייבת בחלה, ואינה נפסלת בטבול יום; דברי רבי מאיר ורבי יהודה. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין חייבת בחלה ונפסלת בטבול יום. אמר רבי מנחם בר יוסי: אמרתי לפני אבא, אי אתה מודה במקפה ובחמיטה של חלין, והשום והשמן של תרומה צף על גביהן, שאם נגע טבול יום במקצתו - לא פסל אלא מקום מגעו בלבד. אמר לי: זה מין אחד וזה שני מינין.

ה. ירק של תרומה וביצה טרופה נתונה על גביו, ונגע טבול יום בביצה, כל הסדר העליון - חבור; דברי רבי יוסי ורבי שמעון. רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: אינו חבור, אלא הקלח שפנגד ידו. על זו העיר רבי ישמעאל לפני חכמים בכרם ביבנה, שאינו חבור אלא הקלח שפנגד ידו. אמר רבי יוסי: לא על זו העיר, אלא על העשוי כמו כובע שאינו חבור.

ו. חוט של ביצה שקרם על דפנה של לפס, ונגע בה טבול יום, מן השפה ולפנים - חבור, מן השפה ולחוץ - אינו חבור. רבי יוסי אומר: אף מן השפה ולפנים, כל שנקלף עמו - חבור, וכל שאינו נקלף עמו - אינו חבור. ביצים שנקפן לתוך הקערה - אינה חבור. התחיל לטרפן - אינו חבור. טרפן במשקים - הרי הוא חבור. ביצים שנקפן בטופח - אינם חבור. התחיל לטרפן - אינם חבור. טרפן במשקים - חבור. טרפן במי עצמן - לא הכשרו, הרי הן כעגולי דבלה. עגולי דבלה שנפלו משקין על מקצתן - הרי זה קוצה הימנו עבי שלש אצבעות על רחב מלא קציצה; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אינו נוטל (הימנו) אלא מקום משקה בלבד. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בדבלה שמנה שלא גרסה, ודברי חכמים בדבלה שמנה שגרסה.

ז. משקה טבול יום - כטהור; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: בטמא. האשה שהיא טבולת יום - לשה לה עסה וקוצה הימנה חלה, ומפרשת חלתה ומנחתה בכפישה או באנחותא, ומקפת וקורא לה שם, מפני שהיא שלישי, והשלישי טהור בחלין, ועל בלן אמר רבי יהושע: דבר חדש שחדשו סופרים ואין לי מה אשיב.

ח. התורם את הבור ונתנה במקום שלא תתגלגל ותגיע לבור, וחזר ונתנה במקום שתתגלגל ותגיע לבור, ונשפכה - הרי זה שלם. היה תורם את הבור ונסדקה, חבית או נשפכה, אם ירד הימנה כדי דמוע - אינו

בְּהֵן - טְמָאָה. כָּל הַחוֹצְצִין בְּגוֹף, חוֹצְצִין בְּיָדִים, וּבְקָדוּשׁ יָדִים וְרַגְלִים בְּמִקְדָּשׁ. הַנוֹטֵל יָדָיו, צָרִיךְ לָטוֹל מִי רְבִיעִית. וְקָדוּשׁ יָדִים וְרַגְלִים בְּמִקְדָּשׁ, אֵין לָךְ שְׁעוֹר:

ג. מְגוּפָה שֶׁהַתְּקִינָה לְכָלִי, נוֹטֵלִין מִמֶּנּוּ לְיָדִים. הַחֲמַת וְהַכְּפִישָׁה, אָף עַל פִּי שְׁפָחוּתִין - נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים. הַשֶּׁק וְהַקֶּפֶה, אָף שֶׁמְקַבְּלִין - אֵין נוֹטֵלִין בְּהֵן אֶת הַיָּדִים. הַשְּׂדֵה וְהַתְּבָה וְהַמְגָדֵל, בְּזִמְנֵן שְׂאִין עֲשׂוּיִן לְאַהֲלִין - נוֹטֵלִין מֵהֶם לְיָדִים. וּבְזִמְנֵן שֶׁהֵן עֲשׂוּיִם לְאַהֲלִים - אֵין נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים:

ד. אֵין הַכְּהֻנִים מְקַדְּשִׁין בְּמִקְדָּשׁ אֲלָא בְּכָלִי, וְאֵין מְשַׁקֵּין אֶת הַסּוֹטוֹת אֲלָא בְּכָלִי, וְאֵין מְטַהְרִין אֶת הַמְצַרְעִים אֲלָא בְּכָלִי. שׂוֹלֵי כְּלָי עֵץ כְּלָי עֶצֶם כְּלָי זְכוּכִית - אֵין נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים. קֶרְקָסוֹן, שֶׁפֶן, וְעֶשְׂאֵן כְּלִים - נוֹטֵלִין מֵהֶם לְיָדִים אִם יֵשׁ לָהֶם קְבֵלַת רְבִיעִית. שְׂבָרֵי כְּלָי חֲרָס שִׁישׁ בְּהֵן כְּפִי קְבֵלַת רְבִיעִית - נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים:

ה. הַחוֹקֵק בְּאֵמַת הַמַּיִם וְעֵשָׂה בָּהּ בֵּית קְבֵלָה, אָף עַל פִּי שֶׁתְּלִשׂוּהָ מִיַּם וְחִבְרוּהָ - אֵין מְמַלְאִין בָּהּ, וְאֵין מְקַדְּשִׁין בָּהּ, וְאֵין מִזִּין הַיִּמְנָה, וְאֵינָה צְרִיכָה צְמִיד פְּתִיל, וְאֵינָה פּוֹסְלַת אֶת הַמִּקְוֵה. חֶשֶׁב עֲלֵיהָ אַחַר תְּלִישְׁתָּהּ אוֹ שֶׁתְּלִשְׁהָ וְחִבְרָה - מְמַלְאִין בָּהּ וּמְקַדְּשִׁין בָּהּ, וּמִזִּין מִיַּם הַיִּמְנָה, וְצְרִיכָה צְמִיד פְּתִיל, וּפּוֹסְלַת אֶת הַמִּקְוֵה:

ו. הַמַּיִם שֶׁנִּפְסְלוּ מִשְׁתֵּית הַבְּהֵמָה, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּקֶרַע מְטַבִּילִים וְאֵין נוֹטֵלִין מֵהֶן אֶת הַיָּדִים. הַמַּיִם שֶׁהִנְחִיתוּם מְטַבִּיל בְּהֵן גְּלוּסְקָאוֹת, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִים. וְכִשְׁהוּא נוֹטֵל וְנוֹתְנוֹ עַל גְּבִי כְּפָרוֹ, אִם נִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִים, וְאִם לֹא - כְּשָׂרִים. מִיַּם שֶׁלִּפְנֵי הַנֶּפֶח, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיהֶן - אֵין נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים, מִפְּנֵי שֶׁבִּידוּעַ שְׁנַעֲשֵׂתָה מֵהֶן מְלֹאכָה. מִיַּם שֶׁלִּפְנֵי הַסֶּפֶר, אִם נִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִין, וְאִם לֹא - כְּשָׂרִין.

שָׁלֵם, וְאִם לֹא - הָרִי זֶה שָׁלֵם. הִיָּה תוֹרֵם אֲרָבַע חֲמֵשׁ חֲבִיבוֹת כְּאַחַת, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָרַד מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּדִי דְמוּע - אֵינוֹ שָׁלֵם, אִם הִיָּה תוֹרֵם זֶה אַחַר זֶה - הָרִי הוּא שָׁלֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְּנָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּכָלֵן, אִם הִיָּה הַדְּיוּט וְלֹא הַתְּנָה - תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּתוֹרַמַת רֵאשִׁית יֵינן וְשֶׁל שֶׁמֶן, שְׂאִין תּוֹרַמַת רֵאשִׁית נְטִלַת אֲלָא מִן הַמִּקְוֵה, אֲבָל בְּתוֹרַמַת מַעֲשֵׂר וְשֶׂאֵר כָּל הַפְּרוֹת - הָרִי זֶה שָׁלֵם. הִיָּה תוֹרֵם תּוֹרַמָה וְתוֹרַמַת מַעֲשֵׂר כְּאַחַד, אָף תּוֹרַמַת מַעֲשֵׂר אֵינוֹ שָׁלֵם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכָלֵן אִם הִיָּה הַדְּיוּט וְלֹא הַתְּנָה, תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא.

מִסְכַּת יָדִים פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. מִי רְבִיעִית - נוֹתְנִין לְאַחַד אֲבָל לֹא לְשֵׁנִים. מִחְצִי לוג - לְשִׁלְשָׁה אֲבָל לֹא לְאַרְבָּעָה. וּמְלוּג - לְחֲמֵשׁה אֲבָל לֹא לְעֶשְׂרֵה וְלֹא לְמֵאָה. מוֹסִיפִים עַל הָרֵאשׁוֹנִים וְאֵין מוֹסִיפִים עַל הַשֵּׁנִיִּים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִי רְבִיעִית נוֹתְנִין לְאַחַד אָף לְשֵׁנִים. וּמִחְצִי לוג - לְשִׁלְשָׁה אָף לְאַרְבָּעָה. מְלוּג - לְחֲמֵשׁה, אָף לְעֶשְׂרֵה וְאָף לְמֵאָה. מוֹסִיפִין עַל הַשֵּׁנִים וְאֵין מוֹסִיפִין עַל הָרֵאשׁוֹנִים. כִּיצַד? נִטֵּל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים וְשֶׁפֶשֶׁף וְחִזְרוּ וְנִטֵּל אֶת הַשֵּׁנִיִּים, וְאֵין בְּהֵן כְּדִי שִׁיגֵעַ לְפָרָק - הָרִי זֶה מוֹסִיף עֲלֵיהֶן. אֶחָד הַנוֹטֵל בִּידוֹ אַחַת, וְאַחַד הַנוֹטֵל בְּשֵׁתֵי יָדָיו, וְאַחַד יָדוֹ שֶׁל גְּדוּל, וְאַחַד יָדוֹ שֶׁל קֶטֶן - צָרִיךְ לָטוֹל מִי רְבִיעִית. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁתֵּי יָדָיו שֶׁל שֵׁנִים - נְדוּן כְּשֵׁנֵי אֲנָשִׁים. כִּיצַד? שֵׁנִים שֶׁנִּטְלוּ לְשֵׁתֵי יָדֵיהֶן מִן רְבִיעִית, לֹא יִחְזַר הָרֵאשׁוֹן וְיִטֵּל יָדָיו מִשְׁרֵי רְבִיעִית:

ב. הַנוֹטֵל יָדָיו מִשְׁטִיפָה אַחַת - צָרִיךְ לָטוֹל מְרִבִּיעִית; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לְשֵׁתֵי יָדָיו צָרִיךְ לָטוֹל מְרִבִּיעִית. מִיָּדוֹ אַחַת, אֶפְלוֹ נוֹטֵל מִשְׁרֵי רְבִיעִית - כְּשֵׁר. וְצָרִיךְ לְשֶׁפֶשֶׁף אֶת יָדָיו. שֶׁפֶשֶׁף בְּחִבְרַתָּה - טְמָאָה. בְּרֵאשׁ אוֹ בְּכַתֵּל - טְהוֹרָה. חִזְרוּ וְנִגַע

ז. הכל כשרים לתן לידים, אפלו טמא מת, אפלו בועל נדה. כל שאינו מטמא את המים במשא - כשר לתן לידים. הנותן לידים, הנוטל היה מתכונן, והנותן אין מתכונן. הנותן מתכונן, והנוטל אין מתכונן - ידיו טהורות. ורבי יוסי אומר: ידיו טמאות:

ח. הפקיעו את המולר ונטל הימנו לידים, או שנטל מן הסילון שיש בו כדי קבלת רביעית - ידיו טהורות. ומודה רבי יוסי: שאם הניח חבית בין ברקו או בין אציליו ונטל - שידיו טהורות:

ט. היו לפניו שתי כוסות, באחת נעשתה בו מלאכה, ובאחת לא נעשתה בו מלאכה. נטל מאחד מהן לשתי ידיו, ועשה טהרות - טהורות. רבי יוסי אומר: תלויות. מן השני ועשה טהרות - טהורות. מן הראשון ולא עשה טהרות, מן השני ועשה טהרות - טהורות. מן הראשון ועשה טהרות, מן השני ועשה טהרות - טהורות. מן הראשון ועשה טהרות, אלו ואלו מנחות, אלו ואלו תלויות: היו לפניו שתי כוסות, אחד טמא ואחד טהור, ונטל מאחד מהן לשתי ידיו ועשה טהרות - טהורות. רבי יוסי אומר: תלויות. מן הראשון ולא עשה טהרות, מן השני ועשה טהרות - טהורות. מן הראשון ועשה טהרות, מן השני ועשה טהרות, אלו ואלו מנחות, הרי אלו מוכיחות. נאכלות ראשונות, או שנטמאו או שנאבדו, משנעשו שניות, שניות - תלויות. נטל ידו אחת ועשה טהרות, שניה ועשה - אלו ואלו מנחות, הרי אלו תלויות. היו ידיו אחת טהורה ואחת טמאה, ולפניו שתי כוסות, אחד טמא ואחד טהור, ונטל מאחד מהן לשתי ידיו או ליד אחת, ועשה טהרות - טהרות. רבי יוסי אומר: השמאה - בטמאתה. היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה, ולפניו שתי כפרים אחד טמא ואחד טהור, ונגעו שתי ידיו בכפר אחד, בין בבית אחת בין בזה אחר זה, או שנגעה יד אחת בשני כפרים זה אחר זה, הידים והכפרים - תלויות. נגעה ידו אחת בשני

כפרים כאחת, הידים - כמות שחיו, והכפרים - ישרפו:

מסכת ידים פרק שני

א. הכהנים מקדשים במקדש בידיים עד הפרק, וברגל עד הסוכך. הנוטל ידיו, לא יאמר: הואיל והראשונים טמאים הריני נוטל בטמאים. ואם עשה כן - ידיו טמאות. הנוטל את ידיו - צריך לנגבם. המטביל את ידיו - אינו צריך לנגבם. הנוטל את ידיו - צריך להגביה את ידיו שלא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את ידיו, אבל המטביל ידיו - אינו צריך להגביה את ידיו. הנוטל את ידיו, אם נתכונן - ידיו טהורות. ואם לאו - טמאות. וכן המטביל את ידיו, אם נתכונן - ידיו טהורות. ואם לאו - ידיו טמאות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נטל את הראשונים ואחר כך נמצא על ידיו יבחוש וכל שבריתו מן המים - ידיו טהורות. הנוטל ידיו, אם הלכו המים עד הפרק - ידיו טהורות. ואם לאו - ידיו טמאות. ספק הלכו ספק לא הלכו - ידיו טהורות. ורבי יוסי אומר: ידיו טמאות.

ב. נטל את הראשונים, זו לעצמה זו לעצמה, ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו כאחת - טמאו זו את זו. נטל את הראשונים לשתי ידיו, ונמלך ונטל את השניים זו לעצמה זו לעצמה, אם נתכונן - ידיו טהורות, ואם לאו - טמאות. נטל את הראשונים לשתי ידיו, ונטמא אחת מהן, הרי זה נוטל את השניה בשנים ואינו חושש. נטל את הראשונים חוץ לפרק, ונטל את השניים על גביהן, ונפל כפר תרומה, מן הפרק ולפנים - טמא. מן הפרק ולחוץ - טהור. נטל את הראשונים ואת השניים ויצאו חוץ לפרק, ונפל כפר תרומה טמא, והדין נותן שיהא טהור, ומה אם מי גשמים שאינן מטהרים את המים שעל גבי היד - מטהרין את המים שעל גבי הארץ. שניים שמטהרין את המים שעל גבי היד, דין הוא שיטהרו את המים שעל גבי הארץ.

ג. נוטלין אַרבעָה או חמשה זֶה בצד זֶה וְאֵינן חוששין משום אַרבעָה דְּבָרִים: משום שְׁנַטְמָאוּ, ומשום שְׁלֹא נִטְלוּ מִן הַרְבִּיעִית, ומשום שְׁנַעֲשֶׂתָה בְּהֵן מְלֹאכָה, ומשום שְׁלֹא נִטְלוּ מִן הַכְּלִי, אֲבָל הַנוֹטֵל וְהַנּוֹתֵן לַחֲבֵרוֹ בְּחֻפְזֵי - יְדִי טְמֵאוֹת, שְׁמָא תַחֲלָה לֹא נִטְלָה מִן הַכְּלִי. שְׁנִים שְׁנִטְלוּ שְׁתֵּי יְדֵיהֶן, זֶה שְׁמִינִית וְזֶה שְׁמִינִית, אֶף עַל פִּי שְׁמַתְעָרְבִין בְּקִלּוֹחַ - יְדֵיהֶן טְמֵאוֹת, שְׁמַתְחֲלָה לֹא נִטְלוּ מִן הַרְבִּיעִית.

ד. אלו פּוֹסְלִין לְיָדִים: אֲכַל רֵאשׁוֹן, וְהַמְדָּף, וְהַמְשָׁקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַנוֹגֵעַ בְּרִצּוּעָה - טְהוֹר, עַד שְׁיָגַע בְּקִצְצָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַנוֹגֵעַ בְּקִצְצָה - טְהוֹר עַד שְׁיָגַע בְּמִזְוָה. סֵפֶר שְׁבֻלָה, אִם כּוֹל לְלַקֵּט הַיַּמְנוּ שְׁמוּנִים וְחֻמְשָׁה אוֹתִיּוֹת כְּפָרֶשֶׁת יוֹיָה בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן - מְטַמֵּא אֶת הַיְדִים. מְגִלָּה שְׁכָתוּב בָּהּ שְׁמוּנִים וְחֻמְשָׁה אוֹתִיּוֹת כְּפָרֶשֶׁת יוֹיָה בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן - מְטַמֵּא אֶת הַיְדִים. חֲבֵר בָּהּ יְרֵיעוֹת אַחֲרוֹת - הִיא מְטַמֵּאָה אֶת הַיְדִים, וְהַשָּׂאָר אֵינָה מְטַמֵּאָה אֶת הַיְדִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַגְּלִילִין שֶׁבְּסִפְרָא אִם יֵשׁ בָּהֶם כְּדֵי הַקֶּף כֶּלֶן - מְטַמֵּאִין אֶת הַיְדִים. הַכוֹתֵב הַלֵּל וְשָׁמַע לְחִינוּק לְהַתְלַמֵּד בּוֹ, אֶף עַל פִּי שְׂאִינוּ רְשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת - מְטַמֵּא אֶת הַיְדִים.

ה. הַמְשִׁיחוֹת וְהַרְצוּעוֹת שֶׁתְּפָרֶן בְּסִפְרָא, אֶף עַל פִּי שְׂאִינוּ רְשָׁאֵי לְקַיֵּץ - מְטַמֵּאוֹת אֶת הַיְדִים. תִּיק הַסְּפָרִים, וּמְטַפְחוֹת, וְתֻבָּה שֶׁל סֵפֶר, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן טְהוֹרוֹת - מְטַמֵּאוֹת אֶת הַיְדִים. הַבְּרֻכּוֹת וְהַקְּמַעוֹת אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּהֵן מְאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, וּמַעֲנִינוֹת הַרְבֵּה שְׁבִתוּרָה - אֵינָן מְטַמֵּאוֹת אֶת הַיְדִים. הַגְּלִילוֹנִים וְסִפְרֵי הַמִּינִין - אֵינָן מְטַמֵּאוֹת הַיְדִים. סִפְרֵי בֶּן סִירָא וְכָל הַסְּפָרִים שֶׁנִּכְתְּבוּ מִכָּאן וְאֵילָף - אֵינָן מְטַמֵּאִין אֶת הַיְדִים.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אָמַר: שִׁיר הַשִּׁירִים מְטַמֵּאָה אֶת הַיְדִים, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱמַרָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְקִהְלֵת אֵינָה מְטַמֵּאָה אֶת הַיְדִים, שְׂאִינָה אֶלָּא מַחְכְּמָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה. אָמְרוּ לוֹ:

כִּי לֹא כָתַב אֶלָּא זֶה בְּלִבּוֹ? הַרִי הוּא אָמַר (מְלָכִים-א ה, יב): "וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל", וְאָמַר (מִשָּׁלִי ל, ו): "אֵל תּוֹסֵף עַל דְּבָרָיו".

ז. עֲמוּן וּמוֹאֵב - מְעַשְׂרִין מְעַשֵּׂר עֲנִי בְּשַׁבְּעִית, וְכָל הָאֲרָצוֹת - כְּשָׂאָר שְׁנֵי שַׁבּוּעֵי, אִם מְעַשֵּׂר עֲנִי - מְעַשֵּׂר עֲנִי, וְאִם מְעַשֵּׂר שְׁנֵי - מְעַשֵּׂר שְׁנֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן דּוּרְמִסְקִית: אֲנִי הֵייתִי עִם זְקֵנִים הָרֵאשׁוֹנִים כְּשָׂאוּ מִבְּנֵה לְלוֹד, וּמִצָּאֵתִי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּחֻנוֹת שֶׁל נַחְתּוּמִין בְּלוֹד, אָמַר לִי: מַה חֲדוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ הַיּוֹם? אָמַרְתִּי לוֹ: תְּלַמִּידֶיךָ אָנוּ, וּמִימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִין. אָמַר לִי: אִי אֶפְשֶׁר לְבֵית הַמְדָּרֶשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ, אָמַרְתִּי לוֹ אֶת הַהֲלָכוֹת וְאֶת הַתְּשׁוּבוֹת וְאֶת הַמִּנְיָן, וְכִשְׁהִגַּעְתִּי לְזֶה זָלְגוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת, אָמַר (תְּהִלִּים כה, יד): "סוֹד ה' לִירְאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם", וְאָמַר (עֲמוֹס ג, ז): "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר כִּי אִם גְּלָה סוֹדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים". צֹא אָמַר לָהֶן: אֵל תַּחֲשׂוּ לְמִנְיָנְכֶם, כִּךְ מְקַבְּלֵי מִרְבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי, שֶׁקָּבַל מִן הַזּוֹנוֹת, וְהַזּוֹנוֹת מִן הַנְּבִיאִים, וְהַנְּבִיאִים מִמֹּשֶׁה, הַלֵּכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, שְׁעָמוּן וּמוֹאֵב מְעַשְׂרִין מְעַשֵּׂר עֲנִי בְּשַׁבְּעִית.

ח. בּוֹ בְּיוֹם עֲמַד יְהוּדָה גֵּר עֲמוּנֵי לְפָנֵיהֶם בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ, אָמַר לָהֶן: מַה אֲנִי לְבוֹא בְּקִהְלָה? אָמַר לוֹ רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל: אֲסוּר אַתָּה! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְכִי עֲמוּנֵי וּמוֹאֵבִי בְּמִקְוֵי הֵן? כִּכָּר עֲלֶה סְנַחְרִיב וְעָרַבְבֵי אֶת כָּל הָאֲמוֹת, שְׁנֶאֱמַר (ישעיה י, יג): "וְאֲסִיר גְּבוּלוֹת עַמִּים וְעַתִּידוֹתֵיהֶם שׁוֹשְׁתִי"! אָמַר לוֹ רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל: וְהֵלֵא כִכָּר נֶאֱמַר (ירמיה מט, ו): "וְאֲחֲרָי כֵּן אָשִׁיב אֶת שַׁבּוֹת בְּנֵי עֲמוּן נְאוּם ה' כְּבָרֵאשׁוֹנָה", וְכִכָּר שַׁבּוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא כְּתִיב (עֲמוֹס ט, יד): "וְשָׁבְתִי אֶת שַׁבּוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל", וְעִדְדִין לֹא שַׁבּוּ, מַה הֵם לֹא שַׁבּוּ - אֶף הֵם לֹא שַׁבּוּ. אָמַר לָהֶן יְהוּדָה גֵּר עֲמוּנֵי: מַה אַעֲשֶׂה אֲנִי? אָמְרוּ לוֹ: כִּכָּר שְׁמַעְתָּ מִפִּי זְקֵן - הַרִי אַתָּה מִתָּר לְבוֹא בְּקִהְלָה. אָמַר לוֹ רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל: אֶף מִצְרֵי

כּיּוֹצֵא בְּהֶם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: לְמַצְרִים נִתֵּן לָהֶם הַכְּתוּב קֶצֶבָה, שְׁנֵאמַר (יחזקאל כט, יג): "מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֶקְבֹּץ אֶת מִצְרַיִם מִן הָעַמִּים אֲשֶׁר נִפְצוּ שָׁמָּה".

ט. אָמַר לָהֶן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי: כְּתוּב הַקֶּדֶשׁ - חֲבַתָּם מִטְּמֵאָתָן, שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אוֹתָן שְׁטִיחִים לְבַהֲמָה. אָמְרוּ בִּיתוּסִים: קוּבְלִין עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁין, מַה אִם בַּת בְּנֵי הַבָּא מִכַּח בְּנֵי, שְׂבָא מִכַּחוּ - הָרִי יוֹרֶשְׁתָּנִי, בְּתֵי הַבָּאָה מִכַּחֵי, אֵינּוּ דִין שְׁתִּיּוֹשְׁנֵי? אָמְרוּ לָהֶן: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּבַת הַבֵּן שְׂכָן חוּלְקִין עִם הָאֲחִים, תֹּאמְרוּ בְּבַת שְׂאִינָה חוּלְקַת עִם הָאֲחִים? אֹמְרִים טוּבְלֵי שְׁחֵרִית: קוּבְלֵנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים שְׂאֲתֶם מְזִכִּירִין אֶת הַשֵּׁם בְּשְׁחֵרִית בְּלֹא טְבִילָה. אֹמְרִים פְּרוּשִׁים: קוּבְלֵנוּ עֲלֵיכֶם טוּבְלֵי שְׁחֵרִית, שְׂאֲתֶם מְזִכִּירִין אֶת הַשֵּׁם מִן הַגּוֹפֵן שֵׁישׁ בּוֹ טְמֵאָה.

מִסְכַּת עֲקִיצִין פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הָעוֹקֵץ עֲנַב - מִטְּמֵא וּמִטְמֵא וּמִצְטָרֵף. עֲלֵי שׁוּם וְעֲלֵי בְּצָלִים וְהַקְּפֻלוֹטוֹת לְחִין - מִטְּמֵאִין וּמִטְמֵאִין וְאִין מִצְטָרְפִים. שְׂרִשֵׁי הַשִּׁבְתָּ - מִטְּמֵאִין וּמִטְמֵאִין וּמִצְטָרְפִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הַנוּגֵעַ בְּעַמּוּד - טְמֵא. בְּסִיב וּבִשְׁעָר - טְהוֹר.

ב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: הַסִּיג שֶׁל אֲשָׁכּוּל שֶׁל רִצְפָּת - מִצְטָרְפִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר אֶת הָאֶכָל. שְׂרִשֵׁי כָל הַנִּקְצָרִים - לֹא מִטְּמֵאִין וְלֹא מִטְמֵאִין וְלֹא מִצְטָרְפִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: מִלְּעִין שֶׁל שְׁבָלִים כָּל שֶׁהֵן - מִצְטָרְפִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכְסְסִין. אֲגַד אֶת הַכְּרִיכָה, בֵּין לַפְּנִים מִכְשַׁעוֹר בֵּין יְתֵר מִכְשַׁעוֹר - אֵינּוּ טְמֵא אֲלֵא כְּשַׁעוֹר בְּלִבְדָּה. וְהַמְקַטֵּף מְלִילוֹת לְהַכְנִיסֵן לְתוֹךְ בֵּיתָן - שְׁעוֹרָן טַפַּח. מִכְבַּדַת שֶׁל תְּמָרָה שְׂשִׁיר בֶּהֶן תְּמָרָה אַחַת - טְמֵאָה. וְכֵן הַיָּד חֲבוּרָה לָהּ, וְהַשְּׂרֵבִיטִין - אֵינָן חֲבוּרֵי זֶה לָזֶה.

ג. יָד הַפְּרָכִיל כָּל שֶׁהוּא. יְתֵרָה טַפַּח מִכָּאן וְטַפַּח מִכָּאן. יָד מִכְבַּדַת שֶׁל תְּמָרָה שֶׁהִיא יְתֵרָה מֵאַרְבָּעָה טַפָּחִים, וְכֵן שְׂאָר כָּל

הַנִּקְצָרִים - לֹא מִטְּמֵאִין, וְלֹא מִטְמֵאִין, וְלֹא מִצְטָרְפִין. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אִם לִקְטוֹן לְתַלְתְּוֹתָן בְּחִפְתּוֹ אוֹ עַל פְּתַח חֲנוּתוֹ - הָרִי אֵלוֹ מִטְּמֵאִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: עֲקִיצֵי הָאֲנָסִים, וְהַתְּפוּחִים, וְהָאֲתוּרוּגִים, שְׁלִקְטוֹן לְתַלְתְּוֹתָן עַל פְּתַח חֲנוּתוֹ - הָרִי אֵלוֹ הֵן טְמֵאִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: שְׂרִשֵׁי חֲלָפוֹת הַתְּרִדִין - טְמֵאִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִמְכָּרִין עִמָּהֶן. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: עֲקֵץ דְּלַעַת - טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁשָׁלַק עִמָּהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: עֲקֵץ מְרַחֲפוֹת - טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁאָכַל עִמָּהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: עֲקֵץ הַקְּתָרִס שְׁלֵשָׁה טַפָּחִים.

ד. תְּבוּאָה שֶׁבִּסְסָה בַּגֶּרֶן - לֹא מִטְמֵאָה, וְלֹא מִטְמֵאָה, וְלֹא מִצְטָרְפָתָה. וְרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: מִטְמֵאָה וּמִטְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוֹפְכָה בְּעֵתָהּ. קְלִפָּה שֶׁל שׁוּם שֶׁנִּפְּלַ מִשְׁקִין עַל אֶחָד מֵהֶן, הוּא טְמֵא וְחֲבוּרָה טְהוֹר, שְׂאִין חֲבוּרָה אֲדָם חֲבוּרָה. אֲתוּרוֹג שֶׁנִּפְרָץ וְתַחְבוּ בְּכוּשׁ אוֹ בְּקִיסָם - הָרִי זֶה אֵינּוּ חֲבוּרָה, שְׂאִין חֲבוּרָה אֲדָם חֲבוּרָה. עֶסֶה שֶׁנִּלְוֶשָׁה בְּמֵי פְרוֹת - הָרִי זֶה טְהוֹרָה, שְׂאִין לָךְ שֶׁהוּא מִחֲבֵר אֶת הָאוֹכְלִין אֲלֵא שְׂבָעָה מִשְׁקִין בְּלִבְדָּה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יוֹסִי: לֹא יָד וְלֹא שׁוֹמֵר הִיא, לֹא מִטְמֵאָה, וְלֹא מִטְמֵאָה וְלֹא מִצְטָרְפָתָה עִמָּהֶן. עֲקֵץ הָרִימוֹן - טְמֵא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: הַנוּגֵעַ בְּעַמּוּד - טְמֵא. בִּשְׁעָר וּבְמִסְרָק - טְהוֹר.

מִסְכַּת עֲקִיצִין פֶּרֶק שֵׁנִי

א. רֹטֵב שֶׁנִּשְׂאָכַל חֲצִיו וְחֲצִיו קָיָם, גֵּרְעִין שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הָאֶכָל - מִצְטָרֵף. שְׁלֵא כְּנֶגֶד הָאֶכָל - אֵין מִצְטָרֵף. בִּיבְשָׁה כְּנֶגֶד הָאֶכָל - טְמֵא. שְׁלֵא כְּנֶגֶד הָאֶכָל - טְהוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: בִּיבְשָׁה - הַכֹּל טְהוֹר. הָרֹטֵב שֶׁנִּמְוַח חֲצִיו וְחֲצִיו קָיָם, שְׁכְּנֶגֶד הָאֶכָל - מִצְטָרֵף, שְׁלֵא כְּנֶגֶד הָאֶכָל - אֵין מִצְטָרֵף. אֵיזוֹהוּ כְּנֶגֶד הָאֶכָל? רַבִּי אֹמֵר: עַד חֶלֶל. חֲבִילֵי אֲזוּב, וְהַסִּיאָה, וְהַקּוֹרְנִית, כְּנֶגֶד הָאֶכָל - מִצְטָרֵף, שְׁלֵא כְּנֶגֶד הָאֶכָל - אֵין מִצְטָרֵף. אֵיזוֹהוּ כְּנֶגֶד הָאֶכָל? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר

ד. אילן שנפשח ובו פרות - הרי הן כותלושין, יבש ובו פרות - הרי הן כמחברין. שנמוק חציה וחציה קים - הרי זה אינו חבור. נמוק האמצעי והצדדין קימין - אין הצדדין חבור זה לזה. רמון שנמוק חציו וחציו קים - הרי זה אינו חבור. נמוק האמצעי והצדדין קימין - אין הצדדין חבור זה לזה. התחיל לפרק באגוזין ולפקל בבצלים, אף על פי שיש לפניו מאה כור, התחיל באחד מהן - אינו חבור. היו שנים או שלשה והתחיל באחד מהן, זה שהתחיל בו אינו חבור, והשאר חבור. בן עזאי אומר: טהרו שלשתן.

ה. מלפפין שחתכו ונתנו על השלחן - חבור עד שיתחיל לפרק, התחיל לפרק - חתיכה וכל העולה עמה - חבור. והשאר - אינו חבור. פיקה התחונה - חבור היא לעצמה, ואינה חבור לשאר החתיכות. היו שנים ושלש, והתחיל באחת מהן, זו שהתחיל בה אינו חבור, והשאר חבור. בן עזאי אומר: טהרו שלשתן. וחכמים אומרים: אפלו אמר חציו אני אוכל שחרית, וחציו אני אוכל בין הערבים - זו שהתחיל בה אינה חבור והשאר חבור. האגוזין והשקדים, אף על פי שריסס חבור, עד שיתחיל לפרק.

ו. ביצת טורמיטה אף על פי שריסס - חבור, עד שייגיע לקלף. ביצה שנחבשלה בקלפתה - כלה חבור. צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תישים, אף על פי שפשפשן באור - חבור, עד שיתחיל לתלש. כנפי חגבים וקשקשי דגים, אף על פי שהעביר סכין עליהן - חבור, עד שיתחיל לקלף.

ז. עציץ נקוב שנתנו על גבי שתי יתדות, אפלו גבוה מן הארץ אמה - אינו מכשיר את הזרעים. במה דברים אמורים? מלמטה, אבל מן הצד - הרי זה מכשיר את הזרעים. אם יש על גב הנקב עפר כל שהוא - אינו מכשיר את הזרעים.

ח. טבלא שיש לה לבובזין והטה על צדה - מכשרת את הזרעים, היה משקה בעציץ

אומר: עד חלל. עצם שיש עליו בשר. וכן מח שבראש, ושבקולית, כנגד האכל - מצטרף. שלא כנגד האכל - אין מצטרף, ואיזהו כנגד האכל? אם יש שם חלל - עד החלל. ואם אין שם חלל - אינו טמא אלא חסום העליון בלבד. רבי יהודה אומר: קולית שיש עליה כזית בשר - גורר את כלה לטמאה. וחכמים אומרים: אף על פי שאין עליה אלא כפול, גורר את כלה לטמאה. רבי ישמעאל אומר: רואין את הבשר שעליה, שאם ימתח ויש בו כדי להקיפו בחוט הערב - כנגדו מצטרף.

ב. העצמות, והגידין, הקרנים, והטלפים - מצטרפין לטמא טמאת אוכלין, אבל לא טמאת נבלות. אבל נעשין הן ידות לטמא טמאת נבלות. הרטב שנתנו על גבי חתיכות להקפותן, וכן גריסין שנתנו על גבי פרוסות ללותתן, הנוגע, בין ברטב, בין בחתיכות, בין במקפה, בין בגריסין - כלו חבור. התמרים והגורגרות ששלקן ונעשו אום - הרי אלו חבור. רבי אומר: אם ללותתן - חבור, אם להוציא את מימיהן - אינן חבור. הרימון תפוחה - משערה כמו שהיא, ואם הוא חלל - צריך למעד, האגוז והשקד והתמרה המקשקשים - משערין כמות שהן.

ג. המחתף לבשל, כיון שקרצו - אינו חבור. לכבוש ולשלוק ולהניח על השלחן - חבור, עד שיתחיל לפרק. קליפי פולין וקלפי תורמוסין, זרקן - אין מטמאין טמאת אוכלין. כנסן לאוכלין - מטמאין טמאת אוכלין. קליפי מלפפין, אף על פי שאין בהן אוכלין - מטמאין טמאת אוכלין. גרעיני זיתים וגרעיני תמרים, אף על פי ששלקן לאוכלין - אינן מטמאין טמאת אוכלין. גרעיני חרובין אף על פי שכנסן לאוכלין - אין מטמאין טמאת אוכלין. שלקן לאוכלין - מטמאין טמאת אוכלין. החוצנין והזגין, אף על פי שכנסן למשקה - בטלה דעתו. ירקות שיבשו באיביהן, כגון כרוב ודלעת - אין מטמאין טמאת אוכלין. לקטן ויבשן - מטמאין טמאת אוכלין.

הַשָּׁלָם

תּוֹסֵפֶת א

שְׂאִינוּ נְקוּב, וְנִפְלוּ מִשְׁקִין עַל גְּבֵי הַקְּשׁוֹת
וְנִטְמָאָת. הַגְּדִילָה וְיִצְאָת חוּץ לְעֶצֶיךָ -
טְהוּרָה.

<p>24 ראשון Sunday הדלקת הנרות 6:31 Candle Lighting</p>	<p>ט 9</p>	<p>ערב יום כפור Yom Kippur Eve</p>	<p>עלות השחר _____ 5:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:02 6:49 שקיעה _____ בבלי: קידושין מב • ירושלמי: מעשר שני • תוספתא: זבים ה ב"ך: ירמיה יח-ט • רמב"ם: שביתת יום טוב ו</p>
<p>25 שני Monday זמן מוצי"ט 8:01 Yom Tov Ends</p>	<p>י 10</p>	<p>יום כפור, יזכור Yom Kippur / Yizkor</p>	<p>עלות השחר _____ 5:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:01 6:48 שקיעה _____ בבלי: קידושין מג • ירושלמי: • תוספתא: טבול יום א ב"ך: ירמיה כ-כא • רמב"ם: שביתת יום טוב ז</p>
<p>26 שלישי Tuesday</p>	<p>יא 11</p>		<p>עלות השחר _____ 5:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:59 6:46 שקיעה _____ בבלי: קידושין מד • ירושלמי: מעשר שני טז • תוספתא: טבול יום ב ב"ך: ירמיה כב-כג • רמב"ם: שביתת יום טוב ח</p>
<p>27 רביעי Wednesday</p>	<p>יב 12</p>		<p>עלות השחר _____ 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:57 6:44 שקיעה _____ בבלי: קידושין מה • ירושלמי: מעשר שני יז • תוספתא: ידים א ב"ך: ירמיה כד-כה • רמב"ם: חמץ ומצה א</p>
<p>28 חמישי Thursday</p>	<p>יג 13</p>		<p>עלות השחר _____ 5:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:56 6:43 שקיעה _____ בבלי: קידושין מו • ירושלמי: מעשר שני יח • תוספתא: ידים ב ב"ך: ירמיה כז-כח • רמב"ם: חמץ ומצה ב</p>
<p>29 ששי Friday הדלקת הנרות 6:23 Candle Lighting</p>	<p>יד 14</p>		<p>ערב סוכות עלות השחר _____ 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:54 6:41 שקיעה _____ בבלי: קידושין מז • ירושלמי: מעשר שני יח • תוספתא: עקצין א ב"ך: ירמיה כח-כט • רמב"ם: חמץ ומצה ג</p>
<p>30 שב"ק Shabbos הדלקת הנרות 7:52 Candle Lighting</p>	<p>טו 15</p>	<p>1st Day Succos א' וסוכות, אום נצורה</p>	<p>עלות השחר _____ 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:12 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:48 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:52 6:39 שקיעה _____ בבלי: קידושין מח • ירושלמי: מעשר שני כ • תוספתא: עקצין ב ב"ך: ירמיה ל-לא • רמב"ם: חמץ ומצה ד</p>

דַּעַר רַבִּי זְאֵנָט אִז מַעַן קַעַן זִיד גְּאָרְנִישׁט פֿאַרשטעלן די גְּרוֹיסקִיט און טִיעֶרְקִיט פֿונעם אַתְרוּג. מַעַן זַעט אַז אִידן גַּעבֵן אױס אַסאַך גַעלֵט פֿאַר די מַצֹּה, מַעַר זױ פֿאַר אַנְדֶּרע מַצֹּת, ווײל דאַס איז עפֿעס גאַר אַ ספּעציעלע חֲשׁוּבֶה מַצֹּה. (שיחות הר"ן סימן קכ"ה)